

Täysistunto

Maanantai 12.12.2016 klo 14.03—21.19

Täysistunto alkoi klo 14.03. Täysistunto keskeytettiin klo 16.00. Täysistuntoa jatkettiin klo 17.22. Täysistunto päättyi klo 21.19.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (14.03 - 17.22 ja 19.05 - 21.19) ja toinen varapuhemies Arto Satonen (17.22 - 19.05).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Valtioneuvosto on 8.12.2016 toimittanut eduskunnalle Euroopan unionin asiat U 64-69/2016 vp, ja puhemies on lähettänyt ne käsiteltäviksi suureen valiokuntaan, jolle asioista U 64-66 valtiovarainvaliokunnan, asioista U 67 ja 68 liikenne- ja viestintävaliokunnan sekä asiasta U 69 ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2017 tuloveroasteikkolaiksi sekä laiksi tuloverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 135/2016 vp

Lakialoite LA 21, 62, 76-77/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 30/2016 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

14.04 **Kari Uotila vas:** Arvoisa herra puhemies! Verotuksen kolme keskeistä periaatetta ovat seuraavat:

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Ensinnäkin veroja pitää kerätä veronmaksukyvyyn mukaan. Mikäli veronmaksukyky paranee tulojen kasvamisen tai omaisuuden kasvamisen myötä, niin pitää myöskin veroja kerätä enemmän.

Toinen periaate suomalaisessa verotuksessa on pitkään ollut, että pyritään mahdollisimman yhtenäiseen verotukseen, mieluummin mataliin mutta laajoihin verokantoihin, mahdollisimman vähän tätä periaatetta vääristäviin tai heikentäviin vähennys- ja poikkeusjärjestelyihin.

Ja kolmannen periaatteen verotuksessa tulisi olla se, että verotuksella pyritään myöskin kaventamaan tuloeroja.

Hallituksen veropolitiikka ensi vuoden budjettia koskien sekä tänään käsittelyssä olevien veroasteikkolakien että myös muiden verolakien osalta ei toteuta oikeastaan mitään näistä kolmesta verotuksen periaatteesta. Veronkevennykset kohdistuvat suurituloisiin: eniten sekä suhteellisesti että absoluuttisesti hallituksen ehdotuksiin sisältyvistä veronkevennyksistä kohdistuu yli 7 500 euroa kuukaudessa ansaitseviin. Tämä johtaa siihen, että nämä kaksi periaatetta, veroja veronmaksukyvyyn mukaan ja se, että tuloeroja pitäisi pystyä kaventamaan, jäävät toteutumatta.

No, sitten se, että verotuksen pitäisi olla laajapohjaista, yksinkertaista, mahdollisimman vähän poikkeuksia sisältävää, on monella tavalla myöskin vaarannettu. Täällä on muun muassa edustaja Harakka käyttänyt ilmaisua "kolmesta iloisesta rosvosta" ja viitannut ihan ansiokkaasti kolmeen veromuutokseen, joita hallitus ensi vuodelle on esittänyt: perintö- ja lahjaveron kevennystä, metsälahjavähennystä ja yrittäjävähennystä, jotka kaikki ovat ristiriidassa verotuksen yksinkertaisuuden, selkeyden ja mahdollisimman vähän poikkeuksia sisältävän periaatteen kanssa. Sen lisäksi nämä eivät ole vaikutuksiltaan oikeansuuntaisia sen paremmin yrittämiseen kuin muuhunkaan taloudelliseen aktiivisuuteen, ja monet asiantuntijat ovat tämän lausunnoissaan selkeästi esiin tuoneet.

Mutta, arvoisa puhemies, me olemme hävinneet yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdotukset, jotka olemme tehneet tuloveroasteikkoihin — joilla olisimme halunneet siirtää verotuksen painopistettä enemmän sinne tulojen yläpäähän — ja olemme myöskin hävinneet perusvähennyksen nostamisen hallituksen esitystä enemmän, kunnallisen perusvähennyksen nostamiseksi 3 750 euroon, kun hallitus esittää 3 060:tä euroa. Sen vuoksi tässä vaiheessa olemme esittämässä sitten lausumia, joilla pyrimme verotuksen oikeudenmukaisuutta jatkossa parantamaan.

Hallituksen esitykseen sisältyy yksi ehdotus tänään käsittelyssä oleviin lakeihin, ja se on kotitalousvähennyksen edelleen korottaminen. Sinällään hallituksen esityksenkin perustelut siitä, että kotitalousvähennyksellä kannustettaisiin siihen, että vanhuksat pystyisivät asumaan pitempään kotonaan, harmaan talouden torjuntaan ja yleensä työllistämiseen, ovat kannatettavia. Mutta se asia, millä tavalla tämä palvelee tulonmuodostusta ja tuloerojen kaventamista, onkin sitten toinen kysymys. Nythän sellainen pariskunta, jolla on riittävästi tuloja, pysyvät, hyvät työpaikat, pystyy vähentämään kaikkiaan 400 euroa kuukaudessa yhteensä verojaan ja laittamaan sillä tavalla, että jotkuthan ne verot joutuvat maksamaan, koska verokertymästä pitää huoli pitää, elikkä sillä tavalla pääsee verotuksessa vähemmällä ja luo painetta muitten verotukselle. Ongelma tässä on se, että sellaiset henkilöt ja pariskunnat, jotka myöskin kovasti kaipaivat sitä, että voisivat asua edelleen kotonaan, tarvitsisivat esimerkiksi remonttia, jolla esteettömyyttä pystyttäisiin edistämään, mutta joiden tulot eivät anna mahdollisuuksia veronkevennyksen hyödyntämiseen, eivät pysty tällä

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

tavalla tätä tavoitetta kotona asumisen jatkamisesta tai harmaan talouden torjumisesta toteuttamaan. Siksi tämä on ongelmallinen kohdentamisen kannalta.

Arvoisa puhemies! Ehdotan kolmea vastalauseeseen sisältyvää lausumaehdotusta:

"1. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo viivyttämättä eduskunnan käsiteltäväksi esityksen, jossa eläkeläisten tuloveroprosentit yhtenäistetään palkansaajien tuloverotuksen kanssa.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo viivyttämättä eduskunnan käsiteltäväksi esityksen pääomaverotuksen progression tuntuvaan korottamiseksi siten, että lopullisena tavoitteena on pääomatulojen verotuksen mahdollisimman yhdenmukainen verokohtelu palkka- ja eläketulojen kanssa huomioiden kuitenkin pääomatulojen erityispiirteet.

3. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo viivyttämättä eduskunnan käsiteltäväksi uudistuksen, jolla kumotaan tuloverolain 54 d §:ssä määritelty vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen ja pitkäaikaissäätämissopimuksen maksujen verovähennysoikeus."

Sitten pyydän lopuksi anteeksi puhemieheltä, että meni pitkäksi. En muistanut tätä rajoitetta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustajan ei tarvitse erityisesti tässä kohtaa pyydellä anteeksi sikäli, että suositus on tässä itse asiassa niin, että 10 minuuttiin asti voi jatkaa tässä keskustelussa, ihan totta. Mutta tämäkin riittää.

14.11 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Hallitus on perustanut syrjäytymisen ehkäisemisen kärkihankkeen, samoin eriarvoistumiseen puuttuvan työryhmän. Tämä on irvokasta, kun hallituksen politiikka nimenomaan lisää eriarvoistumista. Muuttakaa politiikkaa älkääkä perusteltu työryhmiä. (Jukka Gustafsson: Oikein!) Kansaneläkettä leikataan ensimmäistä kertaa Suomessa, pienituloisten eläkeläisten ostovoima heikkenee, etuuksia leikataan, heikoimmat kärsivät.

Millä tätä eriarvoistumista korjataan? Sitä korjataan verotuksen työkaluin. On aika ihmeellistä, että arkkipiispa Kari Mäkisen pitää muistuttaa hallitusta siitä, miksi verotus on tärkeä. Kun pääministeri Sipilä kehotti hyvätulaisia osallistumaan hyväntekeväisyyteen, arkkipiispa totesi, että hän maksaa mielellään vähän lisää veroa — se on yhteiskunnan tapa, yhteiskunnan keino hoitaa tasa-arvo ja estää eriarvoistumista. Talouspolitiikan arviointineuvosto onkin moittinut hallitusta siitä, että verotuksen työkaluja ei käytetä hyväksi.

Sinänsä tässä tuloveroasteikossa myönteistä on se, että palkkaveroa alennetaan. Suomessa työn verottaminen on verrattain kireää. Vastaavasti omaisuustulojen verottaminen Suomessa on eurooppalaisittain verrattuna melkoisen keveää, mutta tältä hallitukselta, ikävä kyllä, ei ole odotettavissa minkäänlaista muutosta tähän. (Toimi Kankaanniemi: Ei viime kaudellakaan!)

Hallituksen toimet, veroratkaisut ja kilpailukyky sopimus, ovat kokonaisuus. Hallitus on mainostanut sitä, että se suuntautuu pieni- ja keskituloisille. Näin ei kuitenkaan ole silloin, kun kaikilla tulotasoilla saadaan sama 0,6 prosentin alennus. Se ei nimenomaan suuntaudu pieni- ja keskituloisille eikä saa aikaan sitä, että pienituloisia kannustetaan töihin.

Sosialidemokraatit ovat vaihtoehtobudjetissaan ja pykälämuutoksissaan esittäneet oikeudenmukaisempia vaihtoehtoja sekä työtulovähennykseen että eläketulovähennykseen, jotka lisäisivät lähes kaikkien palkansaajien ja lähes kaikkien eläkeläisten käteenjäävää tuloa verrattuna hallituksen esitykseen. Kun sanon "lähes kaikkien", niin ketkä kaikki hyö-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

tyisivät? 95 prosenttia palkansaajista ja eläkeläisistä (Timo Heinonen: Hallituksen esityksessä 100 prosenttia!) saisi meidän mallissamme enemmän kuin hallitus tarjoaa.

Kun kuitenkin nämä pykälämuutokset on torjuttu, niin tyydyn esittämään tässä lausumia, joita on kaikkiaan viisi kappaletta. Ne kuuluvat näin:

Lausuma 1: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen tuloverolain 127 a §:ssä tarkoitetun kotitalousvähennyksen ulottamisesta kerrostalo- ja rivitalo-asunto-osakeyhtiöiden osakkaiden rahoitusvastuulla yhtiössä toteutettaviin remontteihin." Tämä tähtää siis siihen, että kotitalousvähennys huomioisi yhä paremmin suuren osan suomalaisista.

Toinen lausumamme puuttuu pääomatuloverotukseen. Olemme sitä mieltä, että tässä taloudellisessa tilanteessa myös omistavan väen on syytä osallistua näihin talkoisiin. Lausuma 2: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen tuloverolain 124 § 2 momentin mukaisten pääomatuloverokantojen nostamisesta siten, että pääomatuloverokanta nostetaan 32 prosenttiin ja 30 000 euron ylittävältä osalta 35 prosenttiin."

Lausuma 3: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa esityksen tuloverolain 33 b § 1 momentin muuttamisesta siten, että osakkeen verovuoden matemaattiselle arvolle laskettu niin sanottu vuotuinen tuotto lasketaan 8 prosentista 6 prosenttiin."

Lausuma 4: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen tuloverolain 50 § 1 momentissa säädetyn luovutustappioiden verovähennysoikeuden rajaamisesta siten, että omaisuuden luovutustappiot voidaan vähentää omaisuuden luovutuksesta saadusta voitosta verovuonna ja viitenä sitä seuraavana vuonna."

Ja vielä numero 5, joka puuttuu korkovähennyslain porsaanreikään, johon keskusta kiinnitti ansiokkaasti oppositiokaudellaan huomiota mutta jota se ei ole nyt hallituksessa halunnut korjata: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa viivyttämättä eduskunnalle esityksen, jolla korkovähennysoikeutta yhteisöjen tuloverolain piiriin tulojen osalta rajataan vastaavasti kuin korkovähennysoikeutta on rajattu elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 a §:ssä." (Toimi Kankaanniemen välihuuto)

14.16 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hieman hämmästelen sitä, että vasemmistosta kotitalousvähennystä arvostellaan. Se on erittäin tehokas keino puuttua harmaaseen talouteen, ja toisaalta se on myös tehokas keino ollut lisätä tähän maahan työtä ja toimeliaisuutta. On syntynyt monia pieniä yrityksiä kotitalousvähennyksen kautta.

Kaikki päätökset, joita nyt tehdään, pitää katsoa työn kautta. Yrittäjävähennys, maksuperusteinen alvi, vanhemmuuden kustannukset ovat tällaisia, mutta myös se, että ostovoimasta pidetään huolta. Sen takia kaikkien valtionveroa maksavien työntekijöiden ja myös eläkeläisten verotusta kevennetään ensi vuonna ja lisäksi kohdennetaan erityinen panos niihin kaikista pienituloisimpiin. Esimerkiksi keskituloisen verotus kevenee 0,5 prosenttia ja Veronmaksajien mukaan ostovoima paranee tämän myötä 150 euroa. Se tulee lisäämään (Puhemies koputtaa) tähän maahan työtä ja toimeliaisuutta.

14.17 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on toiminut vastuullisena osapuolena kilpailukyky sopimuksen osalta. Tämän takia on syytä aika paljon ihmetellä vasemmisto-opposition näkemyksiä. Te olitte sitä mieltä, että vaikka yhteinen sopimus on tehty, sitä ei pitäisi noudattaa.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Toisaalta hallitus on tehnyt paljon enemmän: Kaikista pienituloisimmat saivat lisäpanostuksen, koska muuten he olisivat jääneet tässä väliinputoajiksi kilpailukykysovimukseen oleellisesti liittyvän veropolitiikan linjan osalta. Eli erittäin hyvä huomiointi.

Ja on myöskin yllättävää, että te vastustatte yrittäjävähennystä, joka saattaa henkilöyrietykset lähemmäksi osakeyhtiöitten asemaa. Te olette siis osakeyhtiöitten puolella mutta ette näitten pienyrittäjien, (Puhemies koputtaa) kommandiittiyhtiöitten, avointen yhtiöitten ja niin edelleen. Eli tämäkin on eriskummallista, kun te toisaalta haluatte puhua pienen ihmisen puolesta.

14.18 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minä nyt hämästelen näitä keskustan ja kokoomuksen kommentteja ostovoimasta. Eduskunnan tietopalvelun mukaan laskelmat näyttävät siltä, että pieni- ja keskituloisten eläkkeensaajien ostovoima jää miinukselle, koska tulee näitä indeksileikkauksia, ja myös kaikkein pienituloisimpien palkansaajien ostovoima jää näistä kompensatorahoista huolimatta miinukselle — miinukselle.

Puhemies! Viimeksi, taisi olla tänään, Juhana Vartiainen kertoi, että hallitus ei tule pääsemään työllisyystavoitteeseensa, ja nyt herää kysymys, että tällaisella eriarvoistavalla eityöllistävällä politiikalla, mitä hallitus tekee, olette siinä tilanteessa, että saatatte joutua tekemään ministeri Orpon veikkaamia parin miljardin lisäleikkauksia seuraavassa riihessä. Ette kai te vaan ole ajautumassa tälle tielle ja ette kai vaan aio toimia niin, että tämä kehysriihi siirretään kunnallisvaalien jälkeen, jolloin kansalaiset joutuvat menemään laput silmillä hallituksen politiikasta tietämättä?

14.19 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten puheenvuorossa totesin, emme vastusta kotitalousvähennyksen tavoitteita ja periaatteita. Mutta se ei kohdennu kerrostaloissa asuviin kotitalouksiin ja se ei kohdennu ollenkaan pienituloisimpiin kotitalouksiin, joilla ei ole sitä veroa, mistä vähentää maksimissaan 400 euroa kuukaudesta. Kehittäkää tilalle avustusjärjestelmä, jotta pienituloiset ihmiset pystyvät myöskin korjaamaan kotejaan ja palkkaamaan kotiapua. Nyt tämä kohdistuu aivan väärin.

Mitä tulee sitten tähän kiky-sopimukseen: Te olette aina korostaneet velkaantumisen vaaraa ja kauhistelleet sitä kuinka paljon otamme velkaa. Me otamme ensi vuonna yli miljardin velkaa lisää kiky-sopimuksen takia, ja mikäli kiky-sopimuksen tavoite 40 000 uudesta työpaikasta ei toteudu tai toteutuu vaikkapa puolittain, niin myös tulevina vuosina vaje budjettitalouteen on 500 miljoonaa euroa vuodessa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän tässä debattivaiheessa vielä vastauspuheenvuorot edustajille Kankaanniemi, Andersson, Aalto, Arhinmäki, Östman, Ala-Nissilä, Zyskowicz, Pakkanen ja sitten edustaja Harakka, jonka puheenvuoron johdosta tämä debattivaihe käynnistyi.

14.20 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime vaalikaudella arvonlisäveroa nostettiin 1 prosenttiyksiköllä. Se iski pienituloisiin hyvinkin raskaasti. Yhteisöveroa sitten taas alennettiin reippaasti, mikä toi suurituloisille yhtiöille suuret kevennykset. Se oli teidän veropolitiikkaanne. Nyt hallitus on jo alentanut Yle-veroa 300 000 pienituloiselta, (Pia Viitanen: Ostovoima jää miinukselle!) on laskenut solidaarisuusveron alarajaa, ja sitten on työtulovähennystä, joka tulee pieni- ja keskituloisille, anta-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

nut 450 miljoonaa euroa. Myös eläkeläiset saavat tämän, ja niille, jotka eivät veroja maksa, on tulossa 63 miljoonan euron paketti. Eli politiikan suunta on muuttunut, ja ihan selkä suorana voidaan sanoa, että pieni- ja keskituloisten eduksi on hallituspolitiikan suunta muuttunut.

14.21 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tässä eräissä puheenvuorossa todettiin, kilpailukykysovimus ja hallituksen esittämät ansiotuloverokevennykset muodostavat tulonjakopoliittisen kokonaisuuden, jota me kyllä kritisoimme ankarasti sen takia, että se on epäoikeudenmukainen ja se on tuloeroja kasvattava. Tämä kilpailukykysovimus itsessäänhän rokottaa erityisesti pienituloisia palkansaajia, ja hallituksen esittämät veronkevennykset eivät kompensoi kilpailukykysovimuksen vaikutuksia julkisen sektorin työntekijöiden osalta eivätkä myöskään pienituloisten pätkätyöntekijöiden osalta.

Liittyen edustaja Rantakankaan kommenttiin: Tämä hallituksen kompensatiopakettiin ei kohdistu kaikista pienituloisimmille suomalaisille, koska pienituloisimmat suomalaiset ovat ne perusturvan varassa elävät suomalaiset, joilta hallitus leikkaa. Te leikkaatte perusturvaa, kansaneläkkeitä, työttömyysturvaa ja myöskin pienituloisten perheiden toimeentuloa. Ei näille suomalaisille mitään verokompensatioita tule.

14.23 **Antti Rantakangas kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Andersson, meillä riittää rahaa toimeentulotukeen ja perusturvaan sen jälkeen, kun me saamme taloutta kasvamaan, mutta jos meillä jatkuu tämä korkea työttömyys ja velkaantuminen, niin entistä vaikeampi on hoitaa sitä hyvinvointiyhteiskunnan tärkeää perustaa. Vasemmistoliiton linjahan on sillä tavalla tyhjän päällä: Te sanotte, että pitää kaikkia etuisuuksia parantaa, te sanotte, että pitää ottaa lisää velkaa. Suomi on tällä hetkellä veroasteeltaan OECD-maiden neljänneksi korkeimman veroasteen maa, neljänneksi korkein, 44 prosenttia, ja meillä on velkaa ensi vuonna 111 miljardia euroa. Se, että te haluaisitte velkaelvyttää tilanteessa, jossa ensi vuonnakin otetaan 5,6 miljardia euroa velkaa, niin kyllähän se on tulevien sukupolvien, tulevien lasten ja nuorten kannalta niin kuin vekselin erääntymisen siirtämistä tulevan vuosikymmenen päähän.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tämä debattivaihe on edustaja Anderssonin ja edustaja Rantakankaan välinen. — Edustaja Andersson, teille vastauspuheenvuoro.

14.23 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä paljastan nyt edustaja Rantakankaalle, että tämäkin hallitus tavallaan velkaelvyttää, mutta te teette sen huonosti kohdennetuilla verokevennyksillä, jotka te nyt annatte kaikista hyvätuloisimmille suomalaisille. Siitähän tässä on kyse. Hallitus tekee mittavia tuloverokevennyksiä, jotka kohdistuvat jo valmiiksi hyvässä taloudellisessa asemassa oleville suomalaisille, ja velkaantumistahti vain kiihtyy.

Me olemme vasemmistoliitossa sanoneet, että kyllä, verokevennyksilläkin voi elvyttää ja edistää työllisyyttä, mutta silloin niitä pitää kohdentaa järkevällä tavalla, ja se järkevä kohdentaminen työllisyyden näkökulmasta ovat pienituloiset suomalaiset, jolloin se lisäraha menee kulutukseen ja uudestaan kierto on kansantalouteen.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Rantakangas.

14.24 **Antti Rantakangas kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun te vastustatte kilpailukykysovimusta, niin te vastustatte Suomen kilpailukykyyn parantamista, mikä tarkoittaa sitä, että te ette haluakaan, että suomalaiset tuotteet käyvät maailmalla kaupaksi. Me olemme menettäneet kaikkien tutkimusten mukaan kilpailukykyä verrattuna tärkeimpiin maihin, Ruotsiin ja Saksaan. Tällä hienolla sopimuksella, jossa työmarkkinaosapuolet tekevät hyvästi yhteistyötä hallituksen kanssa, saatiin aikaan vakauttava ratkaisu, ja kaikki merkit kertovat siitä, että tällä saamme osaltaan Suomen taloutta nousuun.

Hallituksen koko talouspolitiikan linja lähtee siitä, että tehdään välttämättömiä menosopeutuksia, tehdään rakenteellisia isoja uudistuksia, kärkihankkeita, panostetaan muun muassa miljardi euroa perusväylänpidon kunnostamiseen, korjausvelan hoitamiseen. Nämä ovat oikeita investointeja. Biotalouspolitiikan seurauksena meillä on Suomessa eri puolilla maata vireillä useita isoja biohankkeita, jotka tuovat työtä ja toimeentuloa, mutta tarvitaan (Puhemies koputtaa) kilpailukykyä ja tarvitaan kannustavaa veropolitiikkaa.

14.25 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Muutama rakentava huomio tähän keskusteluun:

Kun puhutaan ostovoimasta, on hyvä, että puhutaan ostovoimasta, mutta pitäisi puhua siitä ostovoimasta, joka realisoituu nimenomaan kotimarkkinakysyntään. Pelkkä prosenttipuhe tasaprosenteista on enemmänkin keino ostaa parempi omatunto, koska ensin annetaan pienituloisille yksi veronkevennyseuro ja sitten ensi keväänä leikataan kaksi euroa pois.

Henkilöyhtiöiden verotus on itse asiassa kokonaisuudessaan huokeampaa kuin osakeyhtiöissä. Tiedoksi edustaja Rantakankaalle tämä fakta-asia.

Eurojen käyttäminen markkinatalouden ja hallitusohjelman vastaisiin yritysverotuksen kevennyksiin ei auta työllisyyttä, ei talouskasvua. Se toimii päinvastoin. Kiky-sopimusta kannattaa täydentää hallituksen omilla päätöksillä. Vihreät esittivät muun muassa kunnallisveron perusvähennystä ja työtulovähennystä lisättäväksi sen takia, että kotimarkkinoihin realisoituva ostovoima tukisi työllisyyttä ja talouskasvua, mutta valitettavasti kokoomus on tässäkin asiassa unohtanut markkinatalouden.

14.26 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Rantakangas on pyrkinyt ottamaan edustaja Pekkarisen roolin rakkikoirana, kun edustaja Pekkarinen ei pysty puolustamaan hallitusta puhemiehen tontilta. Mutta teillä on vielä tehtävää siinä, että teidän argumentointinne menisi kuntoon. Nimittäin te puhuitte siitä, että Suomen veroaste on yksi OECD-maiden korkeimmista, ja sitten puhuitte velkaisuudesta. Puhuitte, että on yli 100 miljardia julkista velkaa. (Antti Rantakankaan välihuuto) Teidän pitäisi nyt päättää, lasketteko te eläkemaksut osaksi verotusta, jolloin teidän prosenttinne pitää paikkansa, mutta silloin teidän pitää myös myöntää se, että eläkekassoissa, eläkerahastoissa olevat rahat ovat osa julkista taloutta, jolloin Suomella ei ole euron euroa, ei sentin senttiä velkaa — päinvastoin me olemme valtavasti ylijäämäinen taloutena. Te ette voi yhtä aikaa käyttää sekä kokonaisveroprosenttia...

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro on loppuun käyty. — Seuraavana edustaja Östman, vastauspuheenvuoro on teillä eikä Arhinmäellä.

Opetelkaa faktat.

14.27 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Haluaisin sanoa ensiksi, että KD ei vastusta kilpailukyksopimusta. KD ei haluaisi lisätä valtionvelkaa, vaan ottaisimme meidän vaihtoehtobudjetissamme 112,5 miljoonaa euroa vähemmän velkaa kuin mitä hallitus tekee.

Mutta tosiasia on se, että hallituksen esityksen mukaisesta veronkevennyksestä hyötävät eniten suurituloiset, kun taas vaikutukset pienituloisille ovat käytännössä lähinnä marginaalisia. Pienituloiset ovat myös, niin kuin tässä on tullut esille useissa puheenvuoroissa, kärsineet eniten hallituksen säästötalkoista, joten olisi oikeudenmukaista, että heidät huomioitaisiin veronkevennyksissä. Siksi KD:n eduskuntaryhmä on esittänyt ansiotuloverotuksen kevennysten jakamista oikeudenmukaisemmin. Olemme jättäneet muutokset tuloveroasteikkoon meidän vaihtoehtobudjetissamme, ja ne sisältyvät myös KD:n budjettivastalauseeseen.

14.29 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin hallituksen strateginen hallitusohjelma, työn veronkevennykset ja kilpailukyksopimus toimivat.

Edustaja Andersson, te ette ehkä ole ehtinyt huomaamaan, että esimerkiksi Uuteenkauunkiin ensi vuonna tulee 1 500 uutta työpaikkaa, laivanrakennusteollisuudessa 7 000 työpaikasta mennään alihankkijat mukaan lukien 15 000 työpaikkaan. (Paavo Arhinmäen välihuuto) Joka vuosi syntyy uusia työpaikkoja enemmän kuin Äänekosken tehtaalla on kokonaisuudessaan. Tämä on todellakin hyvää politiikkaa, jota Suomessa tehdään, ja tällä tavalla on luotu vakautta ja saadaan uusia työpaikkoja ja Suomi todella nousee, Varsinais-Suomi nousee. Te olette unohtanut työmiehen. Teitä ei kiinnosta esimerkiksi se, että syntyy uusia työpaikkoja. Niitä me tarvitsemme, jotta me voimme (Paavo Arhinmäen välihuuto) turvata hyvinvointiyhteiskunnan.

Arvoisa puhemies! Minä jään ihmettelemään, kenen asialla vasemmistoliitto tänä päivänä on. En ole sitä oikein ymmärtänyt.

14.30 **Ben Zyskowitz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Viitanen on taas hyvin hämmästynyt, (Pia Viitanen: Valitettavasti!) vaikka ei ole vielä toipunut edes edellisestä hämmennyksestään. Edustaja Viitanen, Petteri Orpo ei ole vaatinut eikä esittänyt uusia säästöjä. Petteri Orpo valtiovarainministerinä ja kokoomuksen puheenjohtajana on tuonut esiin sen, että tarvitaan hallitukselta vielä uusia toimia työllisyyden ja kasvun (Touko Aalto: Ei oo näkynyt!) vauhdittamiseksi, jotta tämä hallitus pystyy saavuttamaan hallitusohjelmassa asetetut kunnianhimoiset tavoitteet, joita ovat 72 prosentin työllisyysaste ja julkisen velan taittuminen suhteessa bkt:hen (Pia Viitanen välihuuto) vuonna 2019. Taloudessa näkyy hyviä ja positiivisia merkkejä: talous kasvaa, työllisyys paranee, työttömyys vähenee, uusia työpaikkoja syntyy, täälläkin on jo mainittu (Kari Uotilan välihuuto) Uusikaupunki ja Äänekoski. (Puhemies koputtaa) Tällä linjalla on edettävä ja uusia päätöksiä tehtävä.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

14.31 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! (Timo Heinonen: Nyt hän hämmästy!) Kyllä, valtionvarainministeri Orpo on ilmoittanut, että näillä lukevilla tällä hetkellä näyttää siltä, että lisäsopeutustarve keikkuu aina tuolla parin miljardin korkeudessa, ellei jotain tapahdu kevääseen mennessä. Tällä hetkellä hallituksen omastakin parista arvioidaan, että työllisyystavoitteet eivät täyty. Se tarkoittaa sitä, että te olette ottamassa kenties ylimääräisiä lisäleikkauksia parin miljardin edestä ensi keväänä, ja mikä pahinta, edustaja Zyskowicz, mikä pahinta, arvoisat hallituspuolueet, te aiotte siirtää kehysriihen kunnallisvaalien yli, jotta (Olavi Ala-Nissilän välihuuto) kansalaisille ei kerrottaisi avoimesti siitä, mitä hallitus aikoo tehdä. Tällä politiikalla, mitä hallitus tekee, työllisyystavoitteita ei saavuteta, velkaantumistavoitteita ei saavuteta, ja sitten hallitus kokoontuu keväällä toteamaan, että hupsistakeikkaa, näin kävi, teemme lisäleikkauksia. (Touko Aallon välihuuto) Tämä on väärin, enkä ymmärrä tätä veropolitiikkaa, sitä, (Puhemies koputtaa) kuinka teillä on varaa tällaiseen ei-työllistävään veropolitiikkaan.

14.32 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Viitanen, nyt kannattaa olla aika tarkkana sen suhteen, mitä valtiovarainministeri Orpo on todennut. Hän on todennut nimenomaan siten, että edessä saattaa olla jopa 1—2 miljardin euron lisäsäästöt, elleimme tee uusia toimia kasvun ja työllisyyden (Pia Viitanen: No niin!) tukemiseksi. On aivan selvää, että hallituksen tavoitteena on estää lisäsäästöt tekemällä uudistuksia, jotka tukevat talouskasvua ja työllisyyttä, koska vain työllisyysastetta nostamalla voimme kestäväällä tavalla parantaa valtiontalouden tasapainoa. Näitä uudistuksia miettimään hallitus on asettanut erilaisia virkamiestyöryhmiä: meillä on yksi työryhmä miettimässä verotuksellisia ratkaisuja, toinen työryhmä miettimässä kannustinloukkujen purkamista. Sen lisäksi jo hallitusohjelmassa on ollut esillä työmarkkinoiden uudistaminen (Puhemies koputtaa) yrittäjyyttä tukevaan suuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt on vastauspuheenvuoro tämän debatin virittäneellä edustaja Harakalla.

14.33 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse asiassa valtiovarainministeriöstä on kerrottu, että kehysriihi voidaan pitää kunnallisvaalien alusviikolla, eli ei ole teknistä syytä siirtää sitä (Ben Zyskowicz: Kelle on kerrottu, kelle?) vaalien jälkeen, joten kyllä se meille sopii aivan erinomaisesti. Sopiiko hallitukselle? (Pia Viitanen: Tähän kysymykseen tarvitaan vastaus!)

Arvoisa puhemies! Kolme veropointtia:

Ensiksi, kun kotitalousvähennystä eivät voi käyttää kuin keski- ja hyvätuloiset, niin Veronmaksajat on esittänyt, että luovuttaisiin 100 euron omavastuusta — sillä saataisiin mukaan paljon enemmän ihmisiä, pienituloisempiakin ihmisiä, hyödyntämään sitä. Se on SDP:n reilumpi malli, tarttukaa siihen.

Toisekseen, niin sanottu yrittäjävähennys, se on täyttä humpuukia. Pienituloisista ammatinharjoittajista, elinkeinonharjoittajista, 90 prosenttia verotetaan ansiotulon mukaan, eli tämä ansiotulon alennus, jota tässä nyt käsitellään, on heille paljon merkittävämpi kuin tämä 75 miljoonan euron käsittämätön lahja kahteen ylimpään tuloluokkaan.

Kolmanneksi, me olemme esittäneet arvonlisäveron alarajan nostamista niin, että aidosti pienet yrittäjät voisivat siitä hyötyä.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

14.34 **Markku Pakkanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yrittäjävähennyksestä käytiin viime viikolla ansiokas keskustelu täällä ja täällä salissa muun muassa todettiin, että tämä arvonlisäveron alarajan nosto ei näillä näkymin ole mahdollista EU:sta tulleen tiedon mukaan, mutta se siitä keskustelusta.

Itse pidän kotitalousvähennystä erittäin tärkeänä muotona, koska sillä pystytään työllistämään, ja työllisyys on tämän kaiken a ja o, jotta näitä uusia työpaikkoja täällä Suomessa syntyy. Tämä kotitalousvähennyksen mahdollisuus on myös mahdollisuus pienyrityksille mutta myös niille pienituloisille, jos he keksivät siitä oivan yrityksen tai lisäansiomuodon.

Sitten täällä on myös nostettu pariin kertaan viikkojen aikana arkkipiispa Kari Mäkisen huomiot, ja hän on moneen kertaan hyvin asiallisesti ja varmaan totuudenmukaisesti kertonut, kertoi myös 6.12. meille, jotka läsnä olimme kuulemassa. Olisi ollut hyvä, että siellä olisi ollut opposition edustajiakin. Sielläkin saatiin (Puhemies koputtaa) hyvin monta tärkeää viestiä päättäjille.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrytään puhujalistaan, edustaja Elo. (Eduskunnasta: Taitaa olla Östman!) — Varsinainen puhujalista, ja siellä on edustaja Östman seuraava puheenvuoron käyttäjä.

14.36 **Peter Östman kd:** Kiitos, puhemies! Kun nyt sain tämän puheenvuoron, lupaan säästää aikaa ja pidän vähän lyhyemmän puheen täältä istumapaikalta, tai seisomapaikalta itse asiassa.

Tässä kun käytiin taas keskustelua tästä yrittäjävähennyksestä, tuli mieleen vain se, että on se nyt ihme, että jotkut edustajat täällä tietävät paremmin kuin Suomen Yrittäjät, joka edustaa kuitenkin Suomessa yli sataatuhatta jäsenyritystä ja jolla on ollut tämä asia kärkihankkeena todella todella pitkään, ja kun ottaa sitten vielä huomioon, että suurin osa näistä Suomen Yrittäjien jäsenyrityksistä edustaa nimenomaan näitä mikroyrityksiä. Tässä mielessä KD kyllä kannattaa hallituksen tavoitetta tässä asiassa, ja hallitus on tehnyt hyvän päätöksen.

Mutta sitten, mitä tulee tähän tuloveroasteikkoon vielä, niin kyllähän se on niin, että prosenttimääräiset veronkevennykset kohdistuvat aina euromääräisesti suurimpina ylimpiin tuloluokkiin. Tämä pätee myöskin muun muassa tässä yrittäjävähennyksiasianssa, mutta mitä enemmän tuloja, niin yleensä sitä isompi yritys ja sitä paremmat mahdollisuudet myöskin investoida ja luoda työpaikkoja.

No, vielä tuloveronkevennyksien kohdistaminen pientä työtuloa saaville on haastavaa mutta mahdollista esimerkiksi tulonhankkimisvähennyksestä nostamalla. KD:n eduskuntaryhmä esittää tulonhankkimisvähennyksen nostamista 750 eurosta 810 euroon vuodessa. Tämä toimenpide lisäisi ostovoimaa, kotimaisten tuotteiden ja palvelujen kysyntää sekä työn kannustavuutta. Tulonhankkimisvähennyksen korottamiseen tarvittava summa on 50 miljoonaa euroa, mikä voitaisiin kerätä alentamalla ylimmän tuloluokan raja 70 000 euron vuosituloon sekä jättämällä tekemättä tälle tuloluokalle esitetyt veronkevennykset.

Mutta, arvoisa puhemies, myös nämä muutosesitykset sisältyvät KD:n vaihtoehtobudjettiin ja näin ollen myöskin meidän budjettivastalauseeseemme.

14.38 **Paavo Arhinmäki vas:** Arvoisa herra puhemies! James Bond -elokuvissa on mitä kummallisimpia ja ihmeellisimpiä rikollisia. Yksi omituisimmista on Drax, Hugo Drax. Hän rakensi kuuraketin ja halusi lähettää kuuhun parempia ihmisiä, luoda uuden, parem-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

man maailman. Välillä tällaista samanlaista kummallisuutta on myös hallituksen politiikassa, erityisesti veropolitiikassa ja toisaalta politiikassa, joka liittyy sosiaaliturvaan. Kun hallitus aloitti, painotettiin sitä, että tämän hallituksen tehtävä on huolehtia oikeudenmukaisuudesta, pyrkiä syrjäytymistä estämään. Nyt on perustettu erilaisia työryhmiä pohtimaan sitä. Mutta kun katsoo, mitä politiikkaa hallitus tekee, niin se on täysin päinvastaista kuin mitä nämä työryhmät on laitettu selvittämään ja mitä puheissa sanotaan. (Susanna Huovinen: Näin on!)

Nyt käsittelyssä on veropolitiikka, ja ei tätä voi millään mittapuulla pitää oikeudenmukaisena. Silloin kun vasemmisto oli hallituksessa viime kaudella, joka ikisen kehysriihen, joka ikisen budjetin yhteydessä arvioitiin tehtyjen päätösten tulonjakovaikutukset, sekä veropäätösten että sosiaaliturvaan kohdistuvien päätösten, ja tämän seurauksena hallituksen politiikka kavensi tuloeroja ja vähensi köyhyyttä. Tämän laskelman on tehnyt muun muassa Nordea Bank. Jos ette usko eduskunnan tietopalvelua, niin kyllä te nyt varmaan Nordeaa vähintään uskotte.

Jos sitten katsoo taas, mitä tämän hallituksen veropolitiikka merkitsee, niin siitä on unohdettu kokonaan esimerkiksi ne silloisen puheenjohtajan, nykyisen ministeri Timo Soinin puheet ennen vaaleja, joissa hän sanoi, että Suomessa on noin miljoona ihmistä, jotka tienaa tuhat euroa tai vähemmän, ja heiltä ei saa, heiltä ei voi, heiltä ei kannata leikata. Mitä tämä hallitus tekee? Leikkaa näiltä kaikkein pienituloisimmilta ihmisiltä. Ensimmäistä kertaa koskaan leikataan kansaneläkkeitä, tasoleikkaus. Miten tämä on mahdollista, kun hallituksen toiseksi suurin puolue ennen vaaleja sanoi, että näiltä ihmisiltä ei saa, ei voi eikä kannata leikata? Myös nykyinen pääministeri Juha Sipilä sanoi, että perusturvasta ei leikata. Kun toimittaja tarkensi, että onko tämä lupaus: "Kyllä, perusturvasta ei leikata." No, mitä tehtiin? Täällä on leikattu eläkkeitä, työttömyyskorvauksia, sairauspäivärahoja, opintotukea, kaikkein pienituloisimmilta leikataan. No, miten tämä toinen puoli sitten, joka on nyt verotuksen kautta käsittelyssä, mitä siinä tehdään? No, veronalennukset annetaan kaikkein hyvätuloisimmille. Totta kai kun prosentuaalisesti veronalennuksia annetaan, hyötyvät tästä hallituksen veropolitiikasta euromääräisesti kaikkein suurituloisimmat eniten mutta myös prosentuaalisesti.

Eihän siinä ole mitään laitaa, että yli 7 500 tai yli 7 000 euroa kuukaudessa tienaaavat hyötyvät kaikkein eniten hallituksen veropolitiikasta. Ja samaan aikaan, kun laittaa nämä leikkaukset ja veropolitiikan yhteen, niin pienituloisimmilla, kahdella alimmalla tulodesiilillä, käteen jäävät tulot tulevat vähenemään. Eli hallitus antaa eniten heille, joiden palkat ovat yli seitsemän tonnia, ja ottaa pois niiltä, joilla on kaikkein pienimmät tulot. Hallitus ottaa pois kaikilta eläkeläisiltä, jotka saavat alle 2 500 euroa kuukaudessa eläkettä, eli 95 prosentilla eläkeläisistä. Mihin unohtuivat ne lupaukset, joita eläkeläisille ennen vaaleja annettiin? Nyt 5 prosenttia eläkeläisistä jonkun verran hyötyy, 95 prosentilla käteen jäävät tulot pienenevät. Ja miten tämä vaikuttaa siihen työllisyyteen, josta puhuttiin? No, tämä on juuri se joukko, joka käyttää jokaisen euron ja jokaisen sentin kotimaiseen kysyntään, luo työpaikkoja, työllisyyttä, antaa sysäyksen talouskasvuun. Te leikkaatte siltä mahdollisuudet. Tämä politiikka tehdään sen nimissä, ettei saa velkaantua. No, mitä kun katsoo ensi vuoden budjettia, niin hallitus ottaa enemmän velkaa kuin tänä vuonna ja enemmän kuin viime vuonna. Eli hallitus ottaa velkaa, jotta voisi laskea isotuloisten verotusta, ja se on aikamoista kuurakettipolitiikkaa.

Arvoisa herra puhemies! Nämä laskelmat on tuotettu eduskunnan tietopalvelulla, niitä hallitus ei tehnyt, ja kun niitä on käynyt läpi, niin ei voi kuin sanoa, että kaikki, mitä eri-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

tyisesti perussuomalaiset mutta mitä myös pääministeri Sipilä ennen vaaleja sanoi, kaikki nämä lupaukset on petetty, ne on syöty, ne on unohdettu, ja sen tuloksena meillä on tilanne, jossa tuloerot kasvavat, köyhyys lisääntyy — eläkeläisköyhyys, lapsiperheiden köyhyys — ja sen seurauksena taskut pullottavat entistä enemmän niillä, joilla on jo valmiiksi paljon. Samaan aikaan valtio ottaa enemmän lainaa.

Arvoisa herra puhemies! Tältä pohjalta on helppo kannattaa kaikkia kolmea edustaja Uotilan tekemää lausumaesitystä.

14.44 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Harakka kävi esittelemässä oman vaihtoehtomme tuloveroasteikkolain muutoksista sekä niistä muutoksista, jotka näiksi muiksi laeiksi esiteltiin tässä hallituksen esityksessä. Tältä osin totean, arvoisa puhemies, että kannatan edustaja Harakan tekemiä muutosesityksiä vastalauseemme mukaisina tähän hallituksen esitykseen, ja lisäksi totean, että täällä on useita vastalauseen lausumaehdotuksia, joita myös kannatan. Ja toivon, että nämä muutokset tulevat voimaan vastalauseemme mukaisina, kuten edustaja Harakka jo edellä kävi niitä avaamassa.

Arvoisa puhemies! Joitakin keskeisiä linjauksia on hyvä tästä vielä todeta. Minusta on käsittämätöntä se, että näin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa ollaan tultu siihen lopputulokseen hallituksen puolelta, että erityisesti yhteiskunnan kaikkein varakkaimmat olisivat tässä tilanteessa oikeutettuja verojen kevennyksiin. On ihmeellinen asia, että samalla, kun erityisen pienituloisten ihmisten, niin eläkeläisten kuin muidenkin, ostovoima kaventuu, silti kilpailukykysovimuksen vaikutuksia tasattiin eri tulotasoilla niin, että ne antavat saman prosentuaalisen verojen alennuksen, mikä johtaa tietenkin siihen, että suurituloisille näin koituu suurin hyöty. Sitä voi kysyä ja ihmetellä, miksi tällainen linjavalinta tehtiin. Me kannatamme sitä, että ensinnäkin tuloverotuksen osalta palataan takaisin vuoden 2015 asteikoille. Sen tulojakovaikutukset ovat yhteiskunnan politiikan kannalta kestävämmät, ja tältä osin emme kannata näitä hallituksen tekemiä ratkaisuja.

Mitä tulee siihen, millä tavalla sitten pääomaverotuksessa toimittaisiin: Esitämme, että omistamisen verotusta voisi kohtuudella myöskin tällaisena aikana korottaa. Sillä tehtäisiin parhaiten todeksi se edustaja, pääministeri Sipilän suuri hokema siitä, että kaikki on pidettävä mukana. Näin ollen myös suurituloiset on (Puhemies koputtaa) pidettävä mukana.

14.47 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Muutama sananen tästä tuloveroasteikkolaisista. Ihan niin kuin edustaja Östman tuossa aiemmin totesi, KD tukee kiky-sopimusta, mutta me kuitenkin jakaisimme tätä veronkevennysvaraa oikeudenmukaisemmin kuin mitä hallitus tekee ja tekisimme sen kahdella esityksellä. Nämä esitykset ovat myöskin kustannusneutraaleja.

Ensinnäkin tätä solidaarisuusveron alarajaa olisimme valmiit laskemaan 70 000 euroon ja siitä saadun noin 50 miljoonan euron potin käyttäisimme tulonhankkimisvähennyksen nostamiseen 750 eurosta 810 euroon. Tämä olisi sellainen toimenpide, joka lisäisi ostovoimaa erityisesti kaikkein pienituloisimmille henkilöille. Tiedämme sen, että varmasti näitten ihmisten kulutus suuntautuisi ennen kaikkea kotimaisten tuotteitten, kuten esimerkiksi ruuan ja palvelujen, kysyntään. Tämä myöskin lisäisi työn kannustavuutta.

Toinen tapa, millä tekisimme tämän veronkevennyksen oikeudenmukaisemmaksi, olisi se, että haluaisimme asettaa pääomatuloja yli 70 000 euroa ansaitseville uuden prosenttiluokan, eli 36 prosentin verotus näille henkilöille, jotka ansaitsevat yli 70 000 euroa pääomatuloja. Se tekisi valtion budjettiin noin 52 miljoonaa euroa lisää. Tällainen uusi mak-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

suluokka pienentäisi tuloeroja oikeudenmukaisella tavalla, ja se toisi todellakin nämä suurituloiset aiempaa suuremmalla osuudella mukaan tämän pitkittyneen talouslaman (Puhemies koputtaa) kustannusten maksamiseen. Kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetissa nämä kohdat tuovat todellakin sinne tulopuolelle yli 100 miljoonaa euroa, ja haluamme osoittaa, että kyllä, voimme tehdä (Puhemies koputtaa) oikeudenmukaisempaa politiikkaa.

14.49 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tuossa edellä jo esiteltiinkin SDP:n keskeiset verotukselliset linjat, jotka lähtevät siitä, että ne ovat oikeudenmukaisempia ja me emme tuhlaisi veronkevennysvaraa sellaisiin hyväosaisia suosiviin esityksiin, jotka kaiken kukkuraksi eivät edes lisää työpaikkojen määrää tai työllisyyttä.

Puhemies! SDP:n veropoliittisessa vaihtoehdossa 95 prosenttia palkansaajista ja eläkkeensaajista hyötyy enemmän kuin hallitus esittää. 95 prosenttia. Pienituloisen palkansaaja ja pienituloisen eläkkeensaaja, työtön ihminen — heidän osaltaan meidän veroratkaisumme olisi oikeudenmukaisempi ja reilumpi kuin hallituksen on. Haluan myös tässä yhteydessä edelleen kiinnittää huomiota siihen samaan, mihin tässä jo useissa puheenvuoroissa on kiinnitetty, että hallituksen verolinja suosii suurituloisia, piste. Kaikkein pienituloisimpien ostovoima jää miinukselle, mikä minusta on hyvin ikävää, samoin kuin se, että pieni- ja keskituloisen eläkkeensaajan ostovoima jää miinukselle hallituksen ratkaisuisissa. Kun kuuntelee näitä salin oikean laidan puheita, niin tulee ihan mieleen, että tunneteko te edes omien esitystenne seuraukset ja merkityksen. Kannattaa katsoa ne tietopalvelun laskelmat ostovoimasta: miinusmerkkiä näyttää. Hyvätuloiset hyötyvät hallituksen veropoliitikasta ja pieni- ja keskituloiset eivät hyödy, ja se ei ole kerta kaikkiaan oikein.

Täällä käytiin hyvin läpi näitä hallituksen leikkauksia. Hallitus leikkaa perusturvasta, hallitus leikkaa työttömiltä ja antaa samaan aikaan hyväosaisimmille verohelpotuksia. Ei ihme, että on käymässä niin, kuin nyt näyttää, että hallitus tällä politiikallaan ei lisää oikeudenmukaisuutta yhteiskunnassa, mutta eipä lisää myöskään työllisyyttä ja työpaikkojen määrää tässä ja nyt. Oli muuten viimeksi Juhana Vartiainen, kokoomuksen kansanedustaja ja taloustieteilijä, joka totesi, että näihin työllisyystavoitteisiin ei tulla pääsemään. Julkisuuudessa on todettu — minä täällä aikaisemminkin olen kysynyt, edustaja Zyskowiec ja kumppanit: eräänä viikonloppuna ministeri Orpo puhui jopa 2 miljardin sopeuttamistarpeesta pahimmassa tapauksessa, ja samana viikonloppuna pääministeri Sipilä hieman topputteli, että josko näin onkaan. Kyllä me nyt haluamme vastauksen siihen, onko hallitukselta tulossa julmia lisäleikkauksia jälleen, koska hallitus tekee politiikkaa, jossa työpaikat eivät lisäänty eikä kasvu lisäänty vaan mennään väärään suuntaan.

Toinen kysymys, aivan olennainen kysymys, minkä olemme täällä herättäneet, ja siihen emme ole saaneet tyydyttävää vastausta, on se, puhemies, onko hallitus todellakin nyt päättämässä niin, että se aikoo pitää kehysriihensä, jossa näitä mahdollisia lisäleikkauksia, arvovalintoja tehdään, vasta kunnallisvaalien jälkeen. Hallituksella ei ole mitään estettä käydä tätä riihtä ennen kunnallisvaaleja. Se on varmasti teknisesti mahdollista, ja tarvittavat ennusteet siihen mennessä tulevat, jos niin halutaan. Mutta tässä nyt tulee väistämättä, puhemies, mieleen sellainen kysymys, että halutaanko tässä tahallisesti näitä taluspäätöksiä siirtää kunnallisvaalien jälkeiseen aikaan. Se on mielestäni väärä politiikka, ja toivoisin saavani siihen hallituspuolueilta ja myös koko hallitukselta vastauksen.

Puhemies! Tähän ihan loppuun sanon kotitalousvähennyksestä, mistä täällä jo heräsikin debatissa joitain näkemyksiä. SDP kyllä kannattaa ehdottomasti kotitalousvähennystä mutta esittää siihen paremman ratkaisun kuin mitä hallitus esittää. Omavastuun poistami-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

sella useampi pienituloinen pääsisi kotitalousvähennyksen piiriin, ja me haluaisimme laajentaa kotitalousvähennystä myös siten, että se koskisi myös kerros- ja rivitaloasukkaita, mikä on ollut paljon kansalaisten toiveena. Olen siitä aiemminkin puheenvuoroja käyttänyt ja saanut paljon palautetta ihmisiltä. Ja me tiedämme kaikki, että tällä hetkellä jos koska meillä on aika iso peruskorjausten aika, peruskorjausten tarve, ja niinpä myös työllisyyden näkökulmasta olisi hyvin viisasta näinä aikoina tukea peruskorjaamista. Viime kaudellahan Valtion asuntorahasto ARAn rahoista käytettiin ylimääräiset 155 miljoonaa, puhemies, peruskorjauksen tukemiseen lähiökerrostaloissa, ja mielestäni tämän kaltainen ideointi on edelleen tarpeen. Näin me saisimme lisää myös työtä tähän tilanteeseen, mihin työtä vahvasti tarvitsemme.

Mutta näillä eväillä, puhemies, toivon, että saan vastauksia kysymyksiini kehysriihestä ja sen ajankohdasta ja lisäleikkauksista. Hallituksen työryhmissä, toden totta, käsitellään työllistäviä toimia, hallituksen työryhmissä käsitellään eriarvoisuuden estämistä — ja päinvastoin teot tässä ja nyt puhuvat aivan toista. Eli nyt tarvitaan suunnanmuutos.

14.54 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Viitanen sanoi sanatarkasti seuraavaa: "Hallitus tekee politiikkaa, että ei työllisyys lisääntynyt, ei kasvu lisääntynyt." (Pia Viitanen välihuuto — Leena Meri: Piste!) Edustaja Viitanen puhui varmasti edellisestä hallituksesta, missä hän itse oli mukana, sillä nykyisen hallituksen aikana päinvastoin työllisyys lisääntyy ja kasvu lisääntyy. Tämä ei tietystikään ole yksinomaan hallituksen ansiota, mutta kyllä se on myös hallituksen ansiota. On pystytty tekemään sellaista politiikkaa, joka lisää työllisyyttä, antaa tukea talouskasvulle. Tätä politiikkaa on tärkeä jatkaa. Tämä hallitus, toisin kuin edellinen hallitus, ei kirjaa hallitusohjelmaan työllisyystavoitetta ja sitten unohda sitä. Tämä hallitus seuraa työllisyystavoitteen ja tasapainotavoitteen toteutumista ja, kuten täällä on todettu, on valmis uusiin toimenpiteisiin näihin tavoitteisiin pääsemiseksi.

14.55 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä minä pelkäänkin, edustaja Zyskowicz, että te olette valmiit uusiin tasapainotustoimiin, jotka suomeksi tarkoittavat, että te leikkaatte lisää pienituloisimmilta, työttömiltä perusturvaan, mitä ikinä. Tämä hallitus tekee väärää politiikkaa. Se ei ole työllistävää politiikkaa, ja se on epäoikeudenmukaista politiikkaa. Nythän näyttää siltä kuin sosialidemokraatit ovat koko viime syksyn, koko viime kevään, koko tämän syksyn varoittaneet, että ellei tehdä työllisyystoimia tässä ja nyt, niin joudutaan kierteeseen, että huomataan, että velkaantuminen lisääntyy, niin kuin hallitukselta nyt lisääntyy, ja sen kautta joudutaan sitten ideologisesti tekemään taas lisää leikkauksia. Tästä on, edustaja Zyskowicz, kyse. Ja mitä tulee työllisyyden kohentamiseen, niin ne viime kaudella tehdyt satsaukset muun muassa infraan ja muuhun tuottavat nyt jonkin verran tulosta. Samoin Karhisen lyhennysvapaat ovat tainneet sykkiä talouteen, tuoda enemmän sykettä kuin hallituksen toimet yhteensä.

Puhemies! Tämä on vakava paikka. Ennen kaikkea haluan kuuluttaa verotuksen oikeudenmukaisuutta (Puhemies koputtaa) tässä yhteydessä, kun te kehtaatte antaa veronkevennyksiä kaikkein hyväosaisimmille.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän tässä debatin osassa vielä vastauspuheenvuorot edustajille Meri, Kiuru ja Zyskowicz, ja sen jälkeen siirrymme puhujalistaan.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

14.56 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Unohditte, edustaja Zyskowicz, tuosta sanan "piste" vielä sitaattien perästä. Täällä kun on kuunnellut nyt puolitoista vuotta näitä keskusteluja, niin tuntuu, että SDP:llä on semmoinen käsitys, että kun he vain kertovat jonkun asian, niin se on näin ja piste ja sitä kaikki kuunnelkoot.

Tässä itse asiassa katson juuri Tilastokeskuksen tilastoja ensimmäiseltä vuosineljännekseltä. Yksityisiä työpaikkoja, avoimia työpaikkoja on tullut yli 10 000 lisää, ja tällä hetkellä 82 prosenttia eli 25 200 on yksityisten yritysten tarjoamia työpaikkoja, kun se oli vuosi sitten 72 prosenttia. Eli kyllä minun mielestäni tämä linja on työllistävä linja eikä työttömyyttä edistävä linja, kuten te sanoitte, ja ehkä on silloin parempi, kun sanoo "piste" perään, tulee vielä uskottavampi.

14.57 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä talouden kuva on edelleenkin synkkä, ja synkäksi se jää, vaikka kuinka täällä hallituspuolueet pitäisivät puheenvuoroja paremmasta tulevaisuudesta. Kasvu on jäänyt heikoksi ja jää näillä toimin, joita hallitus esittää ensi vuodelle tehtäväksi.

Työllisyyden hoidossa ikävintä on se, että pitkäaikaistyöttömyydestä on muodostunut aivan uusi, valtaisa ongelma, ja tässä hallitus on tekemässä jo ensi vuodelle historiaa, ainakin Guinnessin historiaa, siinä, miten pitkäaikaistyöttömyyteen ei pystytä hakemaan uusia lääkkeitä. Siltä osin myös valtiovarainvaliokunnassa on jouduttu pohtimaan sanatarkasti niitä kirjauksia, joilla tiistaina tullaan. Kyllä on osoittautumassa, että hallituksen työllisyystavoite ei tule toteutumaan, (Puhemies koputtaa) ja myöskään ne toimet, joilla sitä yritetään toteuttaa, eivät riitä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Viimeinen vastauspuheenvuoro tähän debattivaiheeseen, edustaja Zyskowicz.

14.59 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Viitanen, en puhunut uusista tasapainotustoimista vaan päinvastoin puhuin sellaisista uudistuksista, joilla pyritään välttämään uusien säästöjen tarve. Nämä uudistukset, joita hallitus valmistelee puoliväliriiheensä, liittyvät juuri työllisyyden edistämiseen. Mikäli pystymme vauhdittamaan talouskasvua, edistämään työllisyyttä, silloin pystymme välttämään uudet säästötoimet. Nämä uudistukset, joilla pyritään talouskasvua ja työllisyyttä edistämään, liittyvät esimerkiksi kannustinloukkujen purkamiseen, liittyvät esimerkiksi työmarkkinauudistuksiin ja liittyvät esimerkiksi myös veroratkaisuihin. Sen lisäksi on hyvä tarkastella esimerkiksi perhevapaajärjestelmää. Tästä tässä oli kyse.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja puhujalistaan, edustaja Aalto. — Arvoisat edustajat, se, että samat edustajat käyvät samasta asiakohdasta kaiken aikaa debattia ilman, että puheenvuorot ollenkaan listalla edistyisivät, ei ole hyvästä. Siitä syystä myönnän aina aika ajoin vissan debattivaiheen, mutta sitten pitää päästä eteenpäin, ja palataan taas debattiin, kun joku herättää riittävän kiinnostavalla tavalla aiheet, mielellään myös uudesta fokuksesta, uuden debatin syntymiseen.

15.00 **Touko Aalto vihr:** Arvoisa puhemies! Osittain juuri näin tein, kirjoitin kommenttipuheenvuoroja tänne varsinaisen puheenvuoroni sisään, voin niitä avata tässä näin.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Edustaja Meri toi ihan hyvin esiin Tilastokeskuksen sarjat. Niistä kannattaa katsoa kausitasoitettua sarjaa, joitte tehdä semmoista virheanalyysiä, että katsotaan satunnaisotannalla joku yksi luku täältä ja toinen luku täältä näin, koska ne eivät kerro totuutta. Ne kausitasoitettut sarjat, ne ovat se olennainen asia, joka kertoo työllisten määrästä kaikkein eniten, ja tällä hetkellä työllisten määrä on siinä aika vaakasuora tolppa — sen voi varmistaa vaikka edustaja Juhana Vartiainen — se on aika olennainen asia. Kaikkein eniten ne viime vaalikauden lopun isot investoinnit näkyvät työllisten määrän lisääntymisessä, mutta muuten tämän vaalikauden toimet, vaikka haluttaisiin, että niillä olisi merkittäviä työllisyysvaikutuksia, eivät olisi ehtineet vielä realisoitumaan, joten siltäkin osalta edustaja Zyskowiczin kommentit olivat hieman enemmän poliittisia kuin faktuaalisia.

Mitä tulee valtiovarainministeri Orpon puheisiin, ja mitä edustaja Viitanen toi esiin ihan ansiokkaasti, niin itse asiassa budjetin lähetekeskustelussakin valtiovarainministeri Orpo toi esiin sen, että jos tähän 72 asteen työllisyysastetavoitteeseen ei päästä, niin hallituksen talouspolitiikalta häviää pohja pois. Ja jos ei sitten saada mitään uusia toimia vaikuttamaan riittävästi, niin joudutaan tosiaan arvioimaan nämä uudet leikkaukset, 1—2 miljardia euroa. Toki ihmeiden aika ei ole ohi. Mutta löytääkö edustaja Zyskowicz yhtään ekonomistia, joka sanoisi, että työllisyysastetavoite ei ole karkaamassa, yhtäkään ekonomistia, joka sanoisi, että tähän on ihan realistista päästä? Aika heikossa on. Tämä kertoo siitä, että se paine niihin uusiin leikkauksiin on täysin ilmeinen. Mutta siinä on se iso ongelma, että jos mennään näihin uusiin leikkauksiin, niin se talouden negatiivinen kierre syvenee ja uutta kasvua ei pääse syntymään oikein mistään ja myös valtion veroeurot heikkenevät, joudutaan tämmöiseen hysteeriseen tilanteeseen, jossa käytännössä talouden potentiaali tippuu ja se realisoituu myös talouden tuotannon pienentymisenä myöhemmin. Tämä on se asia, se negatiivinen kierre, mistä ekonomistit hyvin usein varoittavat. Suomi on siinä tilanteessa, jos joudutaan tähän uuteen leikkauskierteeseen, että koska uutta kasvua ei synny mistään, budjetti budjetilta talous supistuu ja pienentyy jatkuvasti, niin se kierre vain syvenee, ja uutta kasvua ei pääse syntymään oikeastaan mistään. Sen takia olisi hirveän keskeistä löytää niitä työllisten määrää lisääviä isoja rakenneuudistuksia myös tässä kiky-Suomessa. On paljon odotuksia ja toiveita sinne työllisyysryhmään, mutta pelkään pahinta, että isoihin asioihin, ennen kaikkea meidän verojärjestelmään, ehkä sosiaaliturvajärjestelmään, ei olla pääsemässä, koska ne ovat niin ristiriitaisia ja ennen kaikkea meidän työmarkkinajärjestöt kummaltakin laidalta vastustavat kaikkein isoimpia muutoksia, joilla työllisten määrää aidosti saataisiin ylös, millä kansantalouteen tehtyjä työtunteja voitaisiin lisätä, ja se on se meidän kaikkien kannalta ongelmallinen, iso asia.

Siinä oli niitä kommentteja, se oli se debattipuheenvuoro.

Varsinainen puheenvuoroni, minkä pyysin, liittyy sitten siihen, että kun euroja on käytössä vähän, ne pitäisi käyttää talouden ja työllisyyden ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden kannalta erityisen harkiten. Nyt näitä euroja on käytetty hallitusohjelman verolinjauksen vastaisesti, terveen markkinatalouden vastaisesti ja talouden ja työllisyyden kannalta tehottomasti ja siten, että köyhyys ja eriarvoisuus eivät pienene, päinvastoin ne erot vain suurenevät. Siinä ei ole minkäänlaista järkeä, ei sosiaalisen oikeudenmukaisuuden kannalta, ei kansantalouden kannalta eikä kansantaloustieteen kannalta. Fakta on se, kun katsoo hallituksen verolinjaa, että, kuten muun muassa Roope Uusitalo talouspolitiikan arviointineuvostosta on sanonut, miksi turhaan kaventaa finanssipolitiikan keinovalikoimaa ankkuroimaan joitakin tiettyjä tavoitteita, jotka ovat puhtaasti vain poliittisia eivätkä millään tapaa auta työllisyyttä tai talouskasvua. Kysymys on puhtaasta ideologiasta, poliittisesta ide-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

ologiasta, eikä mistään tutkitusta asiantuntijatiedosta. Siksi se fakta on, että ainoat, joita hallituksen verolinja oikeasti hyödyttää, ovat ylimmät tulodesiilit. Se, mitä pienituloisen ihminen joutuu sitten miettimään, niin sitä, että yksi saatu veronalennuseuro käytännössä johtaa siihen, että ensi keväänä uudessa leikkauskierroksessa se tarkoittaa, että ensin pienituloisen saa yhden veronalennuseuron ja ensi keväänä leikataan kaksi euroa pois. Se ei hyödytä kansantaloutta, ei ostovoimakehitystä, ei tasaa tuloeroja vaan toimii oikeastaan kaikkia näitä tavoitteita vastaan. Sen takia vihreät ovat vaihtoehtobudjetissaan lähteneet siitä, että kiky-sopimus tarvitsisi rinnalleen sitten tuloeroja ja köyhyyttä tasaavaa politiikkaa, ja olemme esittäneet edellisen kerran, kun tätä tuloveroasteikkolakia käytiin läpi, tosiaan perusvähennykseen reilua korotusta ja työtulovähennykseen reilua korotusta. Näillä on se hyvä vaikutus, että ne eivät vaikuta pelkästään palkansaajiin vaan myös etuuksien saajiin, eläkeläisiin.

Kun fakta on se, että tutkitusti pienituloisille annettu euro tulee työllisyyden ja ostovoimakehityksen kautta takaisin kansantalouden kiertoön ja se olisi vain hirveän fiksua sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja talouskasvun ja kaiken kestäväen kehityksen kannalta, niin sen takia vihreät esittävät tässä tuloveroasteikkolain toisessa käsittelyssä yhden hurskaan toiveen lausuman muodossa, ja toivon, että eduskunta sitä kunnioittaisi.

Esitän vastalauseen lausumaehdotuksena seuraavaa: "Eduskunta edellyttää, että hallitus huomioi päätöksenteossaan erityisesti pieni- ja keskituloisten ostovoiman kehityksen ja tuloonjoen oikeudenmukaisuusvaikutukset." — Kiitoksia.

15.07 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Hallitushan nyt selvästi pohtii keinoja torjua eriarvoisuutta, ja on sinänsä ihan perusteltua myöskin kysyä, onko eriarvoisuuden vähentäminen mahdollista, kun samanaikaisesti tehdään isoja säästöpäätöksiä. Ilmiselvästi se on mahdollista, kun tarkastelee niitä tuloksia, mitä edellisellä hallituskaudella saatiin aikaiseksi, jolloin tehtiin mittavia sopeutustoimia mutta siitä huolimatta tuloerot kapenivat.

Mitkä ne syyt olivat? Kaksi keskeistä syytä: ensimmäinen on se, että joka ikisen budjetitiriihen ja myöskin veromuutoksen yhteydessä laskettiin ja selvitettiin tehtyjen päätösten tulonjakovaikutuksia, ja toinen on se, että hallitus päätti historiallisesta korotuksesta perusturvaan. Näillä päätöksillä oli myöskin todellisia seurauksia, eli siitä huolimatta, että ankaria sopeutustoimia tehtiin ja julkisia menoja vähennettiin, eriarvoisuus ei kasvanut.

Mitä hallitus nyt tekee? Linja on selvästi muuttunut erittäin radikaalilla tavalla. Hallitus leikkaa kaikista pienituloisimpien suomalaisten toimeentuloa eli leikkaa perusturvasta, kansaneläkkeistä, vanhempainrahoista, lapsilisistä ja työttömyysturvasta samanaikaisesti, kun tehdään veroratkaisuja, joita kohdennetaan niin, että ne hyödyttävät kaikista suurituloisimpia suomalaisia. Se näkyy sekä näissä erikseen päätetyissä vähennyksissä, kuten perintö- ja lahjaveron keventämisessä ja yrittäjävähennyksessä, että myöskin tässä esityksessä ansiotuloverotuksen keventämiseksi, joka, kuten tiedämme, hyödyttää eniten yli 7 000 euroa kuussa tienavia suomalaisia.

Arvoisa puhemies! Lyhyt kommentti vielä tästä työllisyydestä. On aivan totta, että tämä yleinen tilanne nyt on parantumassa. Se näkyy erityisesti rakennusalalla, rakentamisen volyymin kasvussa ja myöskin telakkateollisuuden osalta, (Puhemies koputtaa) mutta onko tämä hallituksen esittämien toimenpiteiden ansiota?

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt pyytäisin edustajaa puhujapöytäntöön, niin pysytään pelisääntöjen mukaisessa menettelyssä. (Puhuja siirtyi puhujakorokkeelle)

Arvoisa puhemies! Kiitän, jatkan tästä. — Eli on aivan totta, että yleinen työllisyystilanne nyt näyttäisi parantuvan hieman. Se näkyy siis rakentamisen volyymissa, josta iso kiitos myöskin kuuluu isoille kunnille Suomessa, jotka ovat tehneet melko mittavia investointipäätöksiä, ja sitten se näkyy muun muassa Länsi-Suomessa telakkateollisuuden ja auto-teollisuuden puolella.

Mutta se keskeisin kysymys nyt on se, onko tämä kehitys hallituksen ansiota vai ei ja miten nämä konkreettiset esitykset, joita me tänään käsittelemme, vaikuttavat työllisyyteen. Mitä hallitus itse arvioi niiden työllisyysvaikutusten olevan? Kilpailukyky sopimus, kuten tiedämme, ei ole vielä edes voimassa.

Minä olen tässä salissa kysynyt valtiovarainministeri Orpolta, onko hallitus selvittänyt näiden ansiotuloveron kevennysten työllisyysvaikutuksia. Minä en saanut häneltä vastausta, mutta se vastaus, minkä olen ministeriöstä saanut, on se, että epävarma arvio on noin 8 000 työpaikkaa. Se on aika vähän ottaen huomioon, miten paljon valtio nyt menettää verotuottoja näiden ansiotuloveron kevennysten seurauksena. (Teuvo Hakkaraisen välihuuto)

Mitä tulee esimerkiksi yrittäjävähennykseen, niin hallituksen omassa esityksessä todetaan, että yrittäjävähennyksellä ei tule olemaan mitään merkittäviä työllisyyttä edistäviä vaikutuksia.

Joten jos halutaan veroratkaisuilla edistää työllisyyttä, niin silloin veronkevennykset kannattaisi kohdistaa selvästi pienituloisiin, jolloin tämä lisäraha menee kulutukseen ja sitä kautta myöskin eteenpäin kansantalouden kiertoon, hyödyttää palveluita ja tuotteita myyviä pieniä yrittäjiä suomalaisilla kotimarkkinoilla. (Touko Aallon välihuuto) Sitähän nämä hallituksen esittämät veronkevennykset eivät tee. Nämä eivät siis ole työllisyyden kannalta perusteltuja, vaan ennen kaikkea nämä lisäävät jo valmiiksi hyvätuloisten suomalaisten käytettävissä olevia tuloja.

15.11 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä keskustelussa aikaisemminkin on sanottu, että kun tuloveroasteikkoon tehdään kautta linjan 0,6 prosenttiyksikön alennus, niin se hyödyttää eniten suurituloisia sekä euromääräisesti että suhteellisesti. No, euromääräisesti luonnollisesti, aivan kuten tasaiset tuloveron kiristyksetkin euromääräisesti kirpaisevat eniten suurituloisia. Mutta mitä suhteellisuuteen tulee, niin ymmärtääkseni, kun tehdään kautta linjan samankokoinen veronalennus, niin suhteellisesti se hyödyttää tietysti enemmän pienituloisia, koska 0,6 prosenttiyksikköä on pienemmästä veroprosentista enemmän kuin suuremmasta veroprosentista.

Mitä sitten tulee näihin vaikutuksiin, niin kyllä, kokoomuksen työlinja tarkoittaa myös sitä, että työntekeä tuetaan ja kannustetaan myös työnteon verotusta keventämällä.

15.12 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietopalvelun laskelmien perusteella hallituksen veronkevennyksestä hyötyvät sekä suhteellisesti että euromääräisesti eniten suurituloiset. (Ben Zyskowicz: Minä puhuin tuloveroasteikon alennuksesta!) Eli kyllä se painotus, kun tarkastelee tätä hallituksen veropolitiikkaa ja kilpailukyky sopimusta kokonaisuutena, on selvästi eniten suurituloisia hyödyttävää. Ja kuten tässä

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

on useasti tuotu esille, niin totta kai kilpailukykyopimusta ja näitä ansiotuloveron kevennyksiä pitää käsitellä kokonaisuutena. Kyse on tulonjakopoliittisesta kokonaisuudesta, mitä hallitus nyt tekee.

Eli tämä iso linja ei selittämällä muuksi muutu. Hallitus on tehnyt arvovalinnan ja päättänyt kohdentaa, käyttää käytettävissä olevia varoja mahdollisimman huonosti perustellulla tavalla riippumatta siitä, tarkastellaanko tätä eriarvoisuuden vähentämisen näkökulmasta vai työllisyyden edistämisen näkökulmasta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro edustaja Pakkaselle, ja sitten siirrymme puhujalistaan. Edustaja Hassi odottaa varsinaista puheenvuoroaan. — Edustaja Pakkanen, vastauspuheenvuoro teille.

15.14 **Markku Pakkanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kysyisin vielä edustaja Anderssonilta: Te äsken puheenvuorossanne sanoitte, että veronkevennykset pitäisi kohdistaa pienituloisille, jotta työllisyys parantuisi. Miten se parantaa työllisyyttä, jos pienituloiselle annetaan veronkevennyksiä, kun mielestäni yrittäjät ja työnantajat ovat ne, jotka työllistävät? Ymmärrän sen, että pienituloisen tilanne paranee, jos hänelle annetaan veronkevennyksiä, mutta ei se työllisyyttä paranna — koen niin, ettei se pienituloisen pysty työllistämään, vaikka kuinka hänen veronsa henkilökohtaisesti laskettaisiin.

15.14 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pienet yrittäjät eivät pysty työllistämään ketään lisää, ellei heillä ole asiakkaita, jotka ostavat tuotteita ja ostavat niitä palveluita, mitä pienyrittäjät tuottavat. Kun verotusta kevennetään, tämä lisäraha, kasvanut ostovoima pienituloisten osalta menee suuremmin kulutukseen ja sitä kautta myöskin hyödyttää palveluita ja tuotteita myyviä kotimaisia yrittäjiä. Sen sijaan, kun suurituloisten verotusta kevennetään, on todennäköisempää, että tämä lisäraha menee esimerkiksi säästöön, lainojen lyhentämiseen tai esimerkiksi sijoituksiin ja häviää sitä kautta finanssimarkkinoiden pohjattomaan kassaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

15.15 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kannatan edustaja Aallon tekemää esitystä, että eduskunta hyväksyisi 2. vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen.

Ja sitten lyhyenä kommenttina äsken käytyyn keskusteluun: Kun meriteollisuus mainittiin alana, jolla työllisyys on paranemassa, niin huomauttaisin vain, että tässäkin salissa paljon parjattu asia eli laivojen päästöjen tiukentaminen, joka päätettiin kansainvälisessä merenkulkujärjestössä ja sitten saatettiin niin sanotulla rikkidirektiivillä osaksi EU:n lainsäädäntöä, on meriteollisuudessa erittäin kiitetty asia. Erityisesti niissä laivatilauksissa, joissa laivat toimivat nesteytetyllä maakaasulla, suomalaiset ovat hyötäneet näistä merenkulun uusista ympäristönormeista.

15.16 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! On aivan selvää, että Suomen talouden suunta on kokenut varsin radikaalin muutoksen sillä aikaa, kun Sipilän hallitus on ollut vallassa. Viime vaalikaudella, niin kuin tilastot kylmästi osoittavat, bruttokansantuote aleni 2012, 2013 ja 2014. Nyt bruttokansantuote kasvaa. Viime vaalikaudella työttömi-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

en määrä lisääntyi yli 100 000:lla. Nyt työttömien määrä on alentunut noin 20 000:lla ja avoimien työpaikkojen määrä on lisääntynyt.

Valtion ja kuntien velka kasvoi viime vaalikaudella reilusti yli 30 miljardia. Nyt velkaantuminen hidastuu, koska kunnat eivät velkaannu, koska hallitus pitää huolta kuntataloudesta aivan toisella tavalla kuin viime kaudella. Viime kaudella hallitus leikkasi kuntien valtionosuuksia rajulla kädellä, mikä johti kuntien velkaantumiseen, kuntaveron kiristyksiin, irtisanomisiin, vanhuspalvelujen ja muiden palvelujen heikkenemiseen ja niin edelleen. Nyt tilanne on muuttunut: Kunnat voivat paremmin. Ei ole kriisikuntia, eivätkä kunnat velkaantumisen takia tai valtion toimenpiteiden takia joudu irtisanomaan työntekijöitä eikä heikentämään koulutusta eikä vanhustenhoitoa eikä muitakaan toimintoja. Tämä on erittäin tärkeää huomata.

Viime vaalikaudella veroja kiristettiin kautta linjan paitsi hyvätuloisten suuryhtiöiden osalta. Jopa arvonlisäveroa 1.1.2013 kiristettiin, ja se iski pienituloisiin suhteellisesti raskaimmin. Nyt arvonlisäveroa ei ole nostettu. Siihen on tehty tiettyjä muutoksia siltä osin, että esimerkiksi yritystoimintaa palvellaan sillä, että arvonlisäveron maksuperusteisuus ollaan ottamassa käyttöön.

Arvoisa puhemies! Nämä tosiasiat kertovat siitä merkittävästä muutoksesta, joka on tapahtunut nyt viimeisen kahden vuoden aikana tai oikeastaan puolentoista vuoden aikana, jonka tämä hallitus on istunut.

Kilpailukyky sopimus saatiin aikaan kovan väännön jälkeen. Hallitus ansaitsee siitä erityisen tunnustuksen, mutta vielä suuremman tunnustuksen ansaitsevat työmarkkinaosapuolet. Siinä kiky-sopimuksessa on toki ongelmia. (Li Andersson: Oho!) Paikallista sopimista ei saatu vietyä eteenpäin niin kuin olisi pitänyt. Se suosi hyvätuloisia palkansaaajia, mutta hallitus korjasi ammattiyhdistysliikkeen jäljiltä tämän ongelman tällä veropolitiikalla, jota täällä nyt käsittelemme.

Kilpailukyky sopimus toi yhteiskuntaan luottamuksen. Se luottamus näkyy kaikessa tänä päivänä jo, vaikka sopimus ei vielä ole voimassa tai käytännössä — voimassa se on mutta ei ole vielä astunut käytäntöön. Luottamus on palautunut. Sitä ei viime vaalikaudella ollut. Poukkoileva politiikka, joka ei luonut luottamusta, aiheutti sen, että Suomen kansantalous meni alaspäin. Nyt olemme siis positiivisissa lukemissa.

Arvoisa puhemies! Tältä pohjalta on äärettömän tärkeää jatkaa. Suuret uudistukset tarvitaan, rakenneuudistukset tarvitaan, ja jos niitä ei saada aikaan, hallitus on epäonnistunut. Mutta minä uskon, että tämä hallitus saa ne aikaan. Edellinen hallitus ei saanut mitään rakenneuudistusta aikaiseksi, nyt on jo saatu useita ja lisää tapahtuu. Ministeri Lindström on tehnyt työelämän uudistuksia enemmän kuin hallitukset pitkiin aikoihin. (Markus Mustajärvi: Työttömyysturvan leikkaus!) Työvoimahallinnon määrärahat ollaan aktivoimassa työllisyyden hoitoon eikä työttömyyden ylläpitämiseen. (Teuvo Hakkarainen: Juuri näin!) Tämä on tärkeä toimenpide. Sote-uudistus etenee ja niin edelleen, eläkeuudistus astuu voimaan ensi vuoden alusta, ja kärkihankkeilla panostetaan ihan järkeviin kohteisiin, jotka uudistavat yhteiskuntaa.

Arvoisa puhemies! Vielä totean yksityiskohtana kotitalousvähennyksestä: Se otettiin Lipposen ykköshallituksen aikana 97 käyttöön kokeiluna. Silloin oli kaksi eri kokeilua, oli verovähennysmalli, joka on nyt voimassa, ja sitten oli yritystukimalli, joka oli siitä hyvä, että se meni myös niille, joilla ei ollut verotettavaa tuloa. Jostain käsittämättömästä syystä Lipposen hallitus kuitenkin hylkäsi sen yritystukimallin. Nyt huomaa, että sosialidemokraatit haikailevat sen perään, ja minustakin se olisi nyt selvittämisen arvoista, että otettaisiin

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

siin se malli mukaan ja sillä voitaisiin ohjata tätä tukea myös muualle kuin mihin nyt on menossa. Tältä osin kotitalousvähennys kyllä olisi paikallaan ottaa tarkasteluun laajemminkin. Mutta nyt hallitus esittää siihen hyviä, kannatettavia uudistuksia.

Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu myös uusista leikkauksista. Ei niitä ole tulossa, mikäli nämä uudistukset purevat, ja ne purevat, niin kuin näemme. Ei silloin ole mitään leikkausten tarvetta. Opositio ymmärrettävästi tulkitsee tätä näitä valtiovarainministerin puheita sillä tavalla, mikä ei ole totuuden kanssa ihan yhteisymmärryksessä. (Markus Mustajärvi: Ei niitä paljon tarvitse tulkita!)

Arvoisa puhemies! Voisin vielä kehysriihen ajankohdasta kertoa, mitä valtiovarainvaliokunnassa siitä sanottiin, mutta kun tämä aika ja kello käy, niin jääköön toiseen puheenvuoroon. — Kiitos.

15.23 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jos edustaja Kankaanniemen tämän puheen — ja oikeastaan kaikki muutkin puheet — voisi kiteyttää yhteen virkkeeseen, niin kaikki hyvä on nykyisen hallituksen ansiota ja kaikki paha on edellisten hallitusten syytä. (Välihuuto) — Edustaja Kankaanniemi on hyvin resurssiviisas tässä mielessä, että yksi ja sama puhe toistuu päivästä toiseen täällä näin.

Mitä tulee luottamukseen, niin pakko huomioida se, että tämän 13 kuukautta kestäneen kiky-prosessin jälkeinen luottamus työmarkkinoihin on kyllä historiallisen alhainen.

Kuntataloutta voi iskeä kahdella eri tapaa: voi viedä valtiosuudet tai tehdä hyvin kiristävää finanssipolitiikkaa. Voisi sanoa näin, että aivan sama ongelma on kuntien kannalta. Paketti on erilainen, koska verotulot heikkenevät ja taloutta kiristetään niin voimakkaasti. Se lopputulos on sama, on erilaiset kääreet vain. Tämä tosiasia on hyvä tuoda myös esiin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän tässä debattivaiheessa vielä vastauspuheenvuorot edustajille Nylander, Räsänen, Adlercreutz ja sitten vielä edustaja Kankaanniemi.

15.24 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotta nyt ei jäisi ihan väärää käsitystä, haluaisin pöytäkirjaan ainakin tällaisen merkinnän, että minun mielestäni on aika pöyristyttävää, että edustaja Kankaanniemi puhuu koulutuksesta ikään kuin hallitus panostaisi jotenkin koulutukseen. Minä ymmärrän, että hän tarkoitti sillä sitä, että ei leikata nyt tällä hetkellä valtiosuuksista. Mutta jos edustaja Kankaanniemi ei ole tietoinen siitä, minkälaisia heikennyksiä tämä hallitus on tehnyt esimerkiksi varhaiskasvatukseen, niin pelkästään siinä hallitus on tehnyt todella suuria haittoja, mittavia haittoja, (Leena Meri: Kunnat saa päättää siitä!) niin että pitäisi kyllä puhua aivan toisella tavalla — puhumattakaan ammatillisesta koulutuksesta, yliopistoista ynnä muusta. Ei saa puhua siitä, että tämä hallitus panostaisi (Puhemies koputtaa) jotenkin koulutukseen.

15.25 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kankaanniemi väitti, että edellinen hallitus ei saanut mitään rakenneuudistuksia aikaan. Tämä ei pidä paikkaansa. Nostan yhden esimerkin: esimerkiksi poliisin hallintorakenneuudistus tehtiin viime kaudella (Stefan Wallinin välihuuto) ja se saatiin voimaan sillä tavalla, että se jo käytännössä vaikuttaa niin, että mikäli tuota uudistusta ei olisi tehty, meillä olisi useita satoja poliisimiehiä vähemmän varsinaisessa kenttätyössä, koska tuon uudistuksen ansios-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

ta saatiin hallinnosta siirrettyä resursseja siihen poliisin kenttätöihin. Toinen esimerkki on todellakin (Stefan Wallinin välihuuto) Puolustusvoimien rakenneuudistus.

Mitä rakenneuudistuksia hallitus on saanut tällä kaudella aikaan niin, että ne jo nyt vaikuttaisivat? Toki esimerkiksi eläkeuudistus on tärkeä, mutta sitäkin valmisteltiin jo viime kaudella.

15.26 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Regeringspartiernas ledamöter säger här att ekonomin växer igen och det kan vi hoppas att är fallet.

Tässä puhutaan siitä, että talous jälleen kasvaa, ja toivokaamme näin. Mutta mikä se kasvu on, lienee se oleellisempi tekijä. Se on pitkälti rakentamisen kasvua. Se on pitkälti kasvua, joka tapahtuu Helsingissä. Miksi Helsinki kasvaa? Siksi, että tämä hallitus toimillaan on hyvin paljon vaikuttanut siihen, että muualla Suomessa on hyvin vaikea asua. Siellä on johdonmukaisesti ajettu alas vaikka liikennepalvelua, joukkoliikennettä ja paljon muuta. Vienti sen sijaan, se talouden moottori, miten sille käy? Se on laskusuunnassa. Se taas laskee edelliseltä vuodelta, ei vähän vaan aika reilusti. Ja paraikaa hallitus on valmistelemassa esitystä, jossa yhtä Suomen tärkeimmistä vientimoottoreista eli Vaasan seutua ollaan rampauttamassa entisestään. Eihän tämä ole johdonmukaista pitkän tähtäimen politiikkaa millään tavalla.

15.28 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ymmärrän, että edustaja Aaltoa harmittavat nämä faktat, jotka toin esille.

Koulutuksesta en varsinaisesti puhunut sen enempää, mutta totesin, että kun kuntatalous on kunnossa, kunnilla on mahdollisuus panostaa koulutukseen, ja se on äärettömän tärkeää. Viime hallituskaudella siihen ei panostettu, vaan kunnat ajettiin syvään ahdinkoon, velkaantumisen- ja veronkorotuskierteeseen. (Mikaela Nylander: Koulutus on paljon muuta kuin peruskoulu!)

Myönnän, että puolustusvoima- ja poliisiuudistus tehtiin. Niiden onnistumisesta sitten voidaan tietysti olla eri mieltä. Esimerkiksi liikkuvan poliisin osalta on toisenlaisiakin ajatuksia esitetty. Mutta tämän hallituksen aikana nämä uudistukset, jotka epäonnistuivat hallitukselta — toisen asteen koulutuksen uudistus, sote-uudistus ja eläkeuudistus (Mikaela Nylander: Ei ole vielä sote-uudistusta!) — ovat menossa eteenpäin. Ne ovat isoja uudistuksia, joilla on tärkeä merkitys.

Sitten: ei vain Helsingin seudulla vaan Uudessakaupungissa, Turussa ja monella muulla alueella näkyvät vahvat talouskasvun merkit ja faktat.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

15.29 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Eduskuntaryhmämme puheenjohtaja on jo esitellyt kristillisdemokraattien vaihtoehdon tähän mietintöön, enkä ryhdy sitä toistamaan. Mutta sen sijaan kiinnitän huomion käytyyn keskusteluun kotitalousvähennyksestä.

Haluan muistuttaa, että kotitalousvähennyksen etuna on myös se, että se tuo harmaata taloutta verotuksen piiriin. Kotitalousvähennyksen vaikutustahan on arvioitu, ja on todettu, että verotulojen väheneminen kotitalousvähennyksen vuoksi on maksanut itsensä takaisin, koska työllisyys ja näin ollen verotulot ovat kasvaneet ja on pystytty edistämään yrit-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

täjiyyttä ja parantamaan työllisyysastetta tältä osin. Pidänkin hallituksen esitystä tältä osin kannatettavana. Korvausasteen korottaminen kannustaa ikäihmisiä hankkimaan hoiva- ja hoitopalveluita ja edistää näin kotona asumista, mikä on erittäin tärkeä tavoite, kun väestö ikääntyy.

Täällä on keskusteltu pienituloisten tilanteesta. Muistutan, että pienituloisilla on mahdollisuus hyödyntää toimeentulotukea kotipalvelun ja kotisairaanhoidon maksuihin ja myös että jatkuvan kotipalvelun maksut on jo suhteutettu tuloihin.

Mutta tämän hallituksen esityksen lisäksi kyllä pidän kannatettavana tätä sosialidemokraattien lausumaa, jossa edellytetään, että hallitus antaisi eduskunnalle esityksen kotitalousvähennyksen ulottamisesta kerrostalo- ja rivitaloasunto-osaakeyhtiöihin. Tämä mielestäni toisi yhden merkittävän käyttäjäryhmän kyllä tähän kotitalousvähennykseen.

15.31 Stefan Wallin r: Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi tässä arvosteli edellistä hallitusta, mutta jos en muista väärin, niin te olitte itse kyllä mukana neuvottelemassa edellisen hallituksen hallitusohjelmasta Säätytalolla, silloin kyllä kristillisdemokraattien riveissä. Hieman ehkä osuu omaan nilkkaan tämä arvostelu tässä nyt.

Ärade talman! Hushållsavdraget är en bra sak som ökar sysselsättningen, skapar arbetsplatser, företagsamhet, speciellt i kvinnodominerade branscher, och dessutom minskar svart arbete.

Kotitalousvähennys on siis hyvä asia, se lisää yrittäjiä ja vähentää myöskin harmaata taloutta. RKP:n vaihtoehtobudjetissa haluamme kannustaa yrittämistä nostamalla kotitalousvähennyksen 2 400 eurosta 3 000 euroon. Lisäksi haluamme myös nostaa työkorvauksen vähennyskelpoista osuutta nykyisestä 45 prosentista 60 prosenttiin ja maksetun palkan vähennyskelpoista osuutta nykyisestä 15 prosentista 30 prosenttiin.

Tämä ehdotus sisältyy sellaisenaan vastalauseeseen numero 4, ja ehdotankin, että vastalauseeseen numero 4 mukaisesti hyväksytään seuraava lausuma: "Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee tuloverotuksen veroperusteisiin ne muutokset, jotka sisältyvät ruotsalaisen eduskuntaryhmän varjobudjettiin (KA 14/2016 vp)."

15.32 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Täällä on kritisoitu perintö- ja lahjaveroa, ja otan siitä esimerkin. Meille on nyt tulossa, muun muassa Äänekoskelle, investointeja, ja puukauppa pitää saada liikkeelle. Siitä on nyt tällä hetkellä varmasti suurin huoli, ja verottamalla se ei varmasti lähde, ainakaan sillä keinolla. Mutta nyt kun saadaan tämä perintö- ja lahjaveron poistettua, sukupolvenvaihdokset saadaan käyntiin ja sillä keinolla puuhuoltovarmuus näille investoinneille käyntiin.

Ja sitten vielä semmoinen asia, että kun meillä yrittäjien keski-ikä alkaa olla 54 vuotta — vai olikohan se 56 vuotta — niin miten nämä vanhat yritykset saadaan siirrettyä uusille yrittäjille, jotka ottavat vastuuta ja riskejä? Ei varmasti sillä keinolla, että verotus jätetään korkealle tasolle, vaan sillä, että se sukupolvenvaihdos on joustavaa. Tähän pyrkii hallitus, ja sitä kautta niitä työpaikkoja tulee, kun saadaan joustavuutta. Ei sillä, että ensimmäiseksi verokarhu tarttuu kiinni, vaan sillä, että sitä kautta tulee niitä verotuloja, kun tulee työllisyyttä. Ja työllisyydestä tuleva verotulo on paljon parempaa kuin se, mikä sosiaaliluokalla jaetaan, ja sieltä kautta yritetään sitten yrityksille muka työpaikkoja saada. Se on tempu-työllistämistä.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

15.34 **Mikaela Nylander r:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Wallinin tekemää ehdotusta.

15.34 **Veera Ruoho ps:** Arvoisa puhemies! Tämä hallitus keventää muun muassa palkkatuloveroa, ja sen tarkoitus on kannustaa työn tekemiseen. Jokainen meistä ymmärtää, että yhteiskunnan hyvinvointipalveluja emme voi pitää samalla tasolla, jolleme kykene nostamaan työllisyysastetta. Tämä hallitus on kyennyt tekemään suunnanmuutoksen kestävämpään kehitykseen: työllisyys lisääntyy, kasvu lisääntyy.

Arvoisa puhemies! Täällä eduskunnassa harvoin kuulee huolta siitä, jos meidän hyvätuloiset, joilla on valinnanvaraa ja mahdollisuuksia, muuttavat pois Suomesta. Hyvinvointivaltion merkittävin rahoitushan tulee ylemmiltä tuloryhmiltä. Suomen hyvätuloisin 10 prosenttia maksaa käytännössä jo 70 prosenttia progressiivisista tuloveroista. Noin 60 prosenttia suomalaisista kotitalouksista saa enemmän tulonsiirtoja kuin maksaa veroja. Emme voi mitään sille, jos nämä tulonsiirroilla eläville välttämättömät, korkeita veromääriä maksavat hyvätuloiset käyttävät valinnanvapauttaan ja muuttavat pois Suomesta suuremmissa määrin, mitä jo viime vuosina on alkanut tapahtumaan. Kyllä minäkin sitä paheksuisin, mutta mitä hyötyä siitä olisi? Ei mitään. Lypsävää lehmää ei kannata tappaa. Hyvätuloiset ovat siis osallistuneet ja osallistuvat jatkossakin merkittäväällä tavalla taloustalkoisiin. Meidän tulee antaa kannustimia myös heille asua Suomessa, niin kuin myös alempi- ja pienituloisille. Näin on hallitus tehnyt muun muassa alentamalla palkkatuloverotusta.

Arvoisa puhemies! Tälle vuodelle työn tuloverotusta kevennettiin 450 miljoonalla eurolla kasvattamalla työtulovähennystä. Kevennys toteutettiin painottaen pieni- ja keskituloisten verotusta. Se työtulovähennys on 11,8 prosenttia vähennykseen oikeuttavien tulojen 2 500 euroa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 1 260 euroa.

Arvoisa puhemies! Keskustelin viime viikolla sotaveteraanin yli 80-vuotiaan lesken kanssa. Hän on pienituloinen eläkeläinen. Hän pyysi minua sanomaan terveisiä tänne. Hänen tekstinsä oli niin kovaa ja täysin päinvastaista kuin miten me nuoremmat ymmärrämme pieneläkeläisten arjessa selviämisen. Lyhyesti totean hänen ymmärtävän valtion kokonaistalouden dynamiikan erinomaisesti. Hän vaati tiukkaa talouskuria, vastikkeettomia tulonsiirtoja vain vammaisille ja sairaille, totesipa lopuksi, että "kyllä me eläkeläiset pärjätään, leikkaatte tai ette".

Arvoisa puhemies! Tuo oli yksi esimerkki, ja kerroin sen, kun se yllätti minutkin. Ihmiset ovat erilaisia, ja varmasti eläkeläisistä löytyy muunlaisiakin mielipiteitä, sen uskon. Mutta kun keskustelin tästä toisen poliitikon kanssa, hänellä oli samansuuntaisia kokemuksia. Iäkkäin sukupolvemme suorastaan ihmettelee nykypäivän mentaliteettia, jossa työttömien pitäisi saada saman verran tuloja kuin työssä olevien. Tämä hallitus onkin myös pureutunut kannustinloukkujen poistamiseen.

15.39 **Leena Meri ps:** Arvoisa herra puhemies! Muutamia kommentteja tuosta matkan varrelta:

Kiitän edustaja Aaltoa siitä, että hän ohjasi minut edustaja Vartiaisen puoleen, mutta kuitenkin olen elämässä oppinut, että katson myös itse tietoa. Kuitenkin täältä Tilastokeskuksen tilastoista ajattelin jatkossakin katsoa. (Touko Aalto: Se on hyvä!) Minä en kyllä löytänyt sieltä ihan tämmöisiä, ehkä me katsoimme eri tilastoa. Tämä on 16.11.2016 julkaistu tilasto, jossa todetaan, että "avoimia työpaikkoja oli Tilastokeskuksen tilaston mukaan vuoden 2016 kolmannella neljänneksellä 30 800 ja vuotta aiemmin oli 21 200". Tääl-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

tä minä tämän otin, niin että minä en edustaja Vartiaisen tilastoista nyt tiedä — jatkakaa te hänen kanssaan niistä.

Sitten olisin vielä edustaja Aallolle tuonut esille: Kun te kovasti kerroitte, että teillä on niin työllistävää tämä teidän verotuspolitiikka — mikäli olen oikein ymmärtänyt — ja hallitus on pikkusen väärällä kurssilla, niin sikäli kun minä nyt katson tätä teidän hyvinkin ohutta vaihtoehtobudjettianne — ei täältä nyt ihan kaikkia laskelmia saa auki — jossa te esimerkiksi vähentäisitte oikeutta kilometrikorvauksiin ja työmatkavähennyksiin, (Välihuutoja) niin sitä mietin, miten se kannustaa työllistävään politiikkaan. Kun ihmisethän kulkevat autoilla ja asutaan pitkin Suomea, niin jotenkin tuntuisi, ainakin itsestäni, että jos on hankalat liikenneyhteydet, niin tarvitsisin tukea siihen, että ihan oikeasti pystyn käymään työssä, kun siellä ei varmaan sitä bussilinjaa kannata pitää. Jos ymmärrän oikein, niin te myös nopeuttaisitte asuntolainan korkovähennyksen poistamista. (Touko Aalto: Pitää paikkansa!) Ymmärrän tuonkin ajatuksen: se on tosi pieni nykyisin, ja sitten tietysti ennakoitavuuskin pitää verotuksessa olla, että silleen mennään loivasti eteenpäin. Meidän täytyy myös muistaa, ainakin minuun ovat olleet monet perheet yhteydessä, että he toivoisivat, että nykyisinkin saisi asuntolainan niin, että asunto olisi 100 prosenttia vakuudesta, koska vuokralla asuminen on nykyisin kallista ja asuntolainan lyhennys tulisi jopa edullisemmaksi. Monet haluaisivat omistusasuntoihin, mutta sitä vakuutta ei saa. Finanssialan Keskusliitto on antanut näitä ohjeistuksia pankeille, eli ihmiset eivät saa säästettyä sitä omavastuusuutta. Moni haluaisi olla omistusasuja, eikä tuo varmasti ole niin iso osa, mutta kuitenkin joillekin on laskettu sinne seuraavat vuodet sen mukaan, että täytyy yrittää sopeuttaa sitä tilannetta. En minä nyt tiedä, onko nyt niin hienoja keinoja siihen työllisyyden lisäämiseen.

Edustaja Kankaanniemi toi hyvin esille sen vertailutuloksen. Hän on pitkään ollut eduskunnassa, ja olen oppinut arvostamaan hänen tietämystään. Toki hän varmaan tuo samoja asioita useamman kerran esille, mutta hän vastaa niihin samoihin kysymyksiin, joita oppositio useamman kerran esittää. Olen nyt noin reilun vuoden verran kuunnellut itsekin niitä samoja argumentteja viikosta toiseen — vähän niin kuin puolin ja toisin joutuu aina vastaamaan siihen samaan kysymykseen, kun sama kysymys esitetään. Että näin se menee. (Pia Viitasen välihuuto) Mutta Kankaanniemi on tuonut hienosti esille sen... — Täytyy huutaa kovempaa, kun tuosta eturivistä tulee niin kovalla äänellä. — Edustaja Kankaanniemi on tänään esittänyt tosi hyviä vertailuja viime hallituskauten bruttokansantuotteen kasvusta, (Jukka Gustafsson: Sitä hän on tehnyt koko ajan!) työttömien määrän vähentymisestä ja kuntataloudesta ja sen kurjistamisen lopettamisesta.

On esitetty myös, että muutos- ja luottamusilmapiiri on muuttunut: kuluttajien ja ihmisten ja yrittäjien usko on parantunut. Muistan itse, kun olin tuolla tv-ruudun toisella puolella viime hallituskaudella ja katselin siinä 2014 syksyn ja 2015 kevään ohjelmia, niin kyllä minä olin tosi huolestunut, kun isot hankkeet aina pysähtyivät, ja tuli semmoinen tunne, että mihinhän tämä Suomi joutuu ja minkälainen hallitus meillä on. No, minä en ole mikään politiikan tutkija, mutta muistan sellaisen Ylen ohjelman, missä oli politiikan toimittajia, ja he kertoivat, että eivät he muista, että miesmuistiin olisi tämmöistä sohlankia ollut, ennen kuin se hallituskausi päättyi. Mutta nythän sitä ei enää taas tietenkään muistella, nyt ollaan uusissa asioissa. Mutta haluan palauttaa sen mieleen — se on jotenkin niin huvittavaa, aika nopeasti se aika kultaa ne muistot.

Sitten olisin vielä todennut sen, minkä edustaja Veera Ruoho otti todella hyvin esille, että tarvitseeko hyvätuloisen kokea syyllisyyttä siitä, että hänellä on hyvät tulot, ja juuri

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

sen, että mitä me teemme, jos me kiristämme verotusta niin paljon, että he muuttavat Suomesta pois. Hän toi esille tämän suhdeluvun: 10 prosenttia jo nyt maksaa 70 prosenttia verosta. Se on hyvä kysymys, koska heidän valinnanvapauttaan emme voi estää, ja, niin kuin edustaja Ruoho sanoi, voimme paheksua, mutta se ei tietystikään ketään estä muuttamasta.

Ja vielä muutamia hyviä asioita, mihin hallitus on... (Pia Viitasen välihuuto) Taidan laittaa seuraavalla kerralla kuulosuojaimet, niin pystyn keskittymään omiin ajatuksiini. (Ben Zyskowitz: Kuuletteko silloin niitä?) — Mitä? (Ben Zyskowitz: Kuuletteko silloin omia ajatuksianne?) — Minä yritän, kun tämä edustaja Viitanen huutaa niin kovaa, tässä keskittyä tähän puheeseeni.

Tämä tulonhankkimisvähennys nousee, se on myös erittäin hyvä asia. Koska, niin kuin tässä valtiovarainvaliokunnan lausunnossa todetaan, hallitus on halunnut panostaa nyt nimenomaan työn verotuksen kevennykseen, mikä on erittäin hyvä asia. Ja kunnallisverotuksen perusvähennys myös nousee. Tietysti nämä ovat jääneet joissakin puheenvuoroissa mainitsematta. Lisäksi — itse perustuslakivaliokunnan jäsenenä olin mukana — käsitelimme tämän eläketulon lisäverotuksen, niin sanotun raippaveron, joka tuli vuonna 2013. Sitähän nytten kevennetään, eli tämä prosenttimäärä laskee, ja se tuloaraja nousee. Tätä eläkeläiset ovat pitäneet erittäin kohtuuttomana. Nythän oli aika mielenkiintoinen tilanne siinä mielessä, että me jouduimme perustuslakivaliokunnassa katsomaan sen 2013 vuodenkin perustuslainmukaisuuden. Sehän ei silloin ollut perustuslakivaliokunnassa — tästähän oli korkeimmassa hallinto-oikeudessaakin oikeustapaus — ja nyt joka tapauksessa katsoimme sen taannehtivasti. Jotenkin tällä hallituskaudella on ollut niin, että sinne perustuslakivaliokuntaankin on tullut enemmän asioita. Edustaja Zyskowitz on usein tuonut esille sen, että sillä jopa ratsastetaan nykyisin, että aivan kuin hallitus toisi vain perustuslain mukaisia esityksiä eduskuntaan — minä luin sen teidän juttunne, en silloin ollut illalla täällä salissa, ja kyllä täytyy sanoa, että allekirjoitan aika monta teidän näkemyksistänne. Kaikkia en ulkoa muista, mutta se oli erittäin hyvin sanottu.

Sitten lopuksi vielä: Tuossa ihan alkuminuuteilla täällä edustaja Kari Uotila puhui siitä, että verotus on nykyisin epäjohdonmukaista ja sen pitäisi olla selkeätä eikä pitäisi olla juuri poikkeuksia. Siitä on noin 20 vuotta, kun minä olen vero-oikeuden tenttinyt Helsingin oikeustieteellisessä, ja kyllä minä sanon, että siinä on ollut jo silloin tuhansia, tuhansia pykäliä. Että ei tämä hallitus ole tehnyt siitä yhtään monimutkaisempaa. Se vain on niin, että kun on monenlaista tulolajia ja monenlaista elämäntilannetta, niin joudutaan tekemään niitä poikkeussäännöksiä — kaikilla ei voi olla se sama verotus. Kyllä se on aina ollut tosi monimutkaista, ja korkein hallinto-oikeus joutuu jatkuvasti antamaan ennakkopäätöksiä siitä, miten niitä tulkitaan, koska ne ovat monimuotoisia. Se ei ole mitenkään viimeisen vuoden aikana tapahtunut.

15.47 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Sipilän hallitus on moneen kertaan todennut, että talouden kuva on edelleen haasteellinen, ja näinhän se on tässäkin salissa yhteisesti todettu. Jotta siihen haasteeseen pystytään vastaamaan, kaikki toimet työllisyyden parantamiseksi ovat välttämättömiä, ja toki uusia esityksiäkin hallitus on kuunnellut ja ottanut niistä opikseen. Tärkeitä asioita siellä ovat isot liikenneinfrainvestoinnit, ja niillä on merkittävää aluepoliittista merkitystä.

Tässä salissa on tänään ja useina päivinä tätä kotitalousvähennystä arvioitu ja arvosteltu. Itse kuulun niihin edustajiin, jotka pitävät sitä erittäin hyvänä. Se antaa mahdollisuuden

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

pienituloisille ja pienille yrittäjille työllistää, luo uusia työpaikkoja, ja niin kuin tässä on todettu, se myös lisää verotuloja monilta osin.

On moneen kertaan täällä käyty keskustelua tästä alvin alarajan nostosta 10:stä 30:een, vai olisiko se 50:een, mikä vain. Tällä hetkellä, kun se asia ei ole EU-lainsäädännön mukaan mahdollista, minusta on tarpeetonta sitä keskustelua käydä ja luoda sellaista turhaa toiveikkuutta, koska se asia ei tällä hetkellä ole meidän päätettävissämme.

Edustaja Adlercreutz, omassa puheenvuorossanne sanoitte, että tuolla muualla Suomessa on vaikea asua. Minusta siellä on erittäin hyvä asua. Meillä vain on tietenkin haasteita siellä muualla työpaikkojen kanssa, ja nyt, kun Länsi-Suomessa työllisyys on kehittynyt hyvin, toivoisin, että Itä-Suomessa nämä biotaloushankkeet lähtevät liikkeelle ja saadaan sillä lailla sitä elinvoimaa ja asumisen viihtyvyyttä parannettua siellä kunkin alueella, kotiseuduillamme.

Ihan lopuksi on pakko antaa tunnustusta edustaja Hakkaraiselle. Hän käytti hyvän puheenvuoron siitä, kuinka haasteellista työllistäminen on näissä olosuhteissa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Tolppanen. — Myönnän varsinaiset puheenvuorot nyt niille edustajille, jotka ovat tunnista kahteen odottaneet. On kohtuullista, että he saavat ensimmäisen puheenvuoron käyttää ennen jatkuvia debatteja. Sen takia edustaja Tolppanen.

15.49 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Täällä oltiin kovasti huolissaan suurituloisista ja heidän verokohtelustaan. No, tämä hallitus on huomionnut tämän huolenaiheen, koskapa tämä verohuojennus, joka nyt sitten palkkaverotukseen tulee, antaa kaikkein eniten ihmisille, jotka tienaaavat 7 500 euroa kuukaudessa. (Anne Kalmari: Kannatatteko kiky-sopimusta?) Tähän voi peilata sitä, mikä on suomalaisten keski-ansio: keskiansio on tällä hetkellä 3 500 euroa kuukaudessa. Tosin toki suurin kokoaikaista työtä tekevien ihmisten määrä tienaa noin 2 500 kuukaudessa, siis ne, jotka tekevät kokoaikaista työtä. Tästä kaikesta huolimatta mediaanikotitalouksien tulot ovat noin 1 500—2 500 per capita eli per henkilö. Tämä kertoo sen, millä tavalla luvut menevät riippuen siitä, mistä niitä katsotaan.

Kaikkein harmittavinta tässä asiassa on se, että edelleenkin suurin osa suomalaista tienaa työstään alle 2 000 euroa kuukaudessa noin keskimäärin. Tämä johtuu siitä, että meillä on osa-aikaisia, väliaikaisia ja määräaikaisia työsuhteita, jolloinka sitten myöskin tämä vuosiansio jää varsin pieneksi. Se jää jopa niin pieneksi, että siihen tämä palkkatulovähennys, verovähennys, mikä nyt annetaan, ei edes yllä, koska verovähennystä eivät saa ne ihmiset, joiden palkkatulo ei nouse valtionverotuksen tasolle. Tämä on se karu tosiasia, siitä ei päästä yhtään mihinkään. (Anne Kalmarin välihuuto — Toimi Kankaanniemen välihuuto)

Jos puhutaan tulonsiirroista näissä kohdissa, niin tulonsiirtoja on oltava sen takia, että Suomi on yksi Euroopan kalleimpia maita asua: meidän vuokratamme on varsin kova ja varsin korkea.

Kannustinloukkuja tämä hallitus on luvannut purkaa. Ehkäpä ne purkaantuvat sillä, että työttömyysturvaa leikataan todella rajusti. Ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan määrää pienennetään 500 päivästä 400 päivään ja nuorten osalta, jotka ovat olleet töissä vasta alle kolme vuotta, 300 päivään. Minä muistuttaisin kuitenkin hallitusta, että myös nuorten työssä olevien, jotka joutuvat ilman omaa syytään työttömiksi, leipä maksaa täsmälleen yhtä paljon kuin ministerin leipä, samaten maitolitra maksaa jokaiselle aivan saman verran.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Sen lisäksi, arvoisa puheenjohtaja, haluaisin vielä kerran sanoa, kun täällä hehkutettiin tätä, kuinka Suomen Yrittäjät on tyytyväinen verohuojennukseen, ja annanpa tässäkin muutaman luvun, jotka toivottavasti hieman selventävät asiaa. Meillä on Suomessa Suomen Yrittäjien mukaan noin runsas 280 000 yritystä, mutta näistä yrityksistä mikroyrityksiä eli korkeintaan kahden ihmisen yrityksiä — työllistää kaksi ihmistä — on 168 000. Näistä 168 000:sta joka viides on pienituloisen. Se tarkoittaa, että noin 33 000—34 000 yrittäjää on pienituloisia, ja Suomessa pienituloisuuden raja on 20 400 tällä hetkellä per vuosi. Heitä nämä verohuojennukset eivät juurikaan koske. Jos yksinyrittäjän palkkatulo jää tuonne 20 000:een, niin verohuojennus hänen kohdallaan on 500 euroa per vuosi. Sillä ei herran huonetta rakenneta eikä sillä uutta ihmistä palkata eikä sillä kovin paljon suunnitella vientiä tai tehdä lopputyötä niin hyväksi, että se sellaisenaan menisi myöskin eteenpäin. (Anne Kalmarin välihuuto)

Jos täällä haluttaisiin todellakin tehdä sellaisia töitä, että töitä riittäisi kaikille ja että kannustinloukkuja purettaisiin, niin silloin meidän pitäisi pystyä ottamaan paljon suurempi paketti pöydälle. Se paketti lähtee siitä, että jokaisen ihmisen pitäisi saada työstään sellainen palkka, jolla elää. Jos me siihen pääsemme, että ihmisistä on kiva mennä töihin, on kiva saada se palkka, on kiva kuluttaa, tällä maalla menee paljon paremmin, mutta se vaatii, ystävät hyvät, aika paljon solidaarisuutta, se vaatii aika paljon yhteiseen hiileen puhaltamista, se vaatii töitä yhdessä.

15.54 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Täällä on paljon puhuttu tästä tuloverotuksesta, mutta haluaisin kysyä: miksi olemme nyt tässä, että varsinkaan opposition edustajat eivät ole mihinkään hallituksen esitykseen tyytyväisiä? Täytyy muistaa, vaikka puhutaan tuloveroasteikosta (Pia Viitasen välihuuto) — arvoisa Viitanen — että jätitte yli 100 000 työntöntä. Tänä vuonna ollaan jouduttu maksamaan maahanmuuttajista lähes miljardi euroa, ja vienti ei vedä, ja se ei ole yksistään Suomen hallituksen syy, koska tämä on maailman taloudellinen tilanne tällainen. Mutta näyttää, että hieman on valoa näkyvissä, piste. Ja tiedetään, kun verrataan tätä lokakuuta, että työllistettyjä on 20 000 kappaletta enemmän kuin vuosi sitten. Että on hiukan tätä valoa näkyvissä, ja jälleen kysyisin, miksi.

Tällä hetkellä yrittäjillä on pikkuhiljaa palautumassa usko tulevaisuuteen, ja miksi? Tämä surkea hallitus, jota oppositio ei arvosta yhtään, on viestittänyt, että yrittäjävähennyksiä annetaan, on se pienempi tai suurempi yritys, ja samoin sitten hyödyttää tämä arvonlisäveron maksuperusteisuus. Eli kaikki tämmöiset pienet viestitykset. Ei yksistään täällä pääkaupunkiseudulla, vaan kyllä siellä Kihniön korvessakin yrittäjät ovat huomanneet ja mieltyneet siihen, että tämä hallitus haluaa olla yrittäjyystävällinen.

Ja tiedättekö, että jollei täällä Suomessa ole näitä yhden hengen yrityksiä... Täällä edustaja Tolppanenkin ne mainitsi, ja kyllä minun oma poikanikin on yksinyrittäjä. Ei sieltä paljon sitä palkkaa heru, mutta aamuseitsemältä lähtee ja ehtoolla saattaa tulla kahdeksan yhdeksän aikaan ja jos oikein hyvä säkä käy, on vielä sunnuntaisin ja lauantaitsinkin töissä.

Eli kyllä siellä on hyvä yrittää, ja on myös saatu kaikkea hyvää sinne, kun on teitä ja tällaista oppimista. Haluan kehua tuota meidän opetusministeriä aikoinansa, että hän myös ymmärsi, että pieneen tämmöiseen sivukylään Kihniöön on hyvä satsata. Saimme hänen ansiostaan homekoulun tilalle uuden koulun ja myös päiväkodin. Että kyllä, kun vain näitä eri puolilla olevia kuntia arvostetaan, tämä yrittäjyys lähtee käyntiin.

Sitten kun nämä palkan sivukulut ovat suuri asia yrittäjille, niin kyllä kaikki pienet semmoiset plussamerkkiset asiat, mitä tämä hallitus tekee, antavat yrittäjille uskoa. Tiedätte

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

sen, että jos me vain valtion turvin satsaisimme kymmeniä, satoja miljoonia näihin julkisiin työpaikkoihin, niin meidän elämämme olisi entistä surkeampaa tässä vuosien varrella.

Kun ensi vuonna Suomi täyttää 100 vuotta ja teemana on Yhdessä, niin toivoisin kyllä, että on se oppositio tai hallitus, niin me voisimme oikein ei eipäs—juupas-keskustelulla vaan semmoisella rakentavalla yhteistyöllä miettiä, haluammeko me tehdä tämän Suomen hyväksi mitään, vai näemmekö, että kaikki on surkeata. Me tiedämme, että tämä ei ole hallituksen vika, että ollaan tässä. On niin monia eri seikkoja. Jos oppositio antaisi joskus jonkinlaista tunnustusta hallituksen työskentelylle, jossa mekin perussuomalaiset nyt olemme ensimmäistä kertaa, niin varmaan tämä Suomen talouskin tästä kohentuisi. Mutta tämmöisellä vastakkainasettelulla ei tule yhtään mitään.

Mutta niin kuin sanoin, tämä hallitus on nyt kasvun, yrittäjyyden ja työllisyyden vahvistaja. Annetaan verohelpotuksia niin palkansaajille kuin yrityksille, ja kun esimerkiksi ajattellaan sitä tasapuolisuutta: tiedämme, että jos joltain eläkeläisiltä otetaan matkakuluvähennyksiä enempi, sairauskuluvähennyksiä enempi, niin totta kai ne aina koskettavat kovemmin pienituloiseen kuin rikkaaseen ihmiseen. Mutta sitten kun käydään esimerkiksi keskustelua siitä, olemmeko me sitten aina sen köyhän asialla. Minä olen jo monta kertaa jo edellisellä hallitus- ja eduskuntakaudella esittänyt, että kun tällä hetkellä lapsilisää maksetaan 1 500 miljoonaa, niin tarvitsevatko kansanedustajien, jotka saavat nyt 6 800, lapset sitä lapsilisää. Aina tulee vastaus: se on lapsen oikeus. Mutta en ainakaan minä elämässäni ole koskaan voinut sitä lapsilisärahaa laittaa sinne pankkiin, vaan se on mennyt kulutukseen. Tämmöisistä periaatteellisista asioista kannattaisi käydä kyllä ihan semmoinen keskustelu rauhassa ja yhdessä, niin kuin ensi vuoden Suomi 100 vuotta -teema osoittaa meille.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Eduskunnan täysistunto keskeytetään sosiaali- ja terveystieteiden kokouksen vuoksi ja sen ajaksi ja istuntoa jatketaan kello 17.

Täysistunto keskeytettiin kello 16.00.

Täysistuntoa jatkettiin kello 17.22.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tänään kello 16 keskeytettyä istuntoa jatketaan — olemme asiakohdassa 3.

17.22 **Laura Huhtasaari ps:** Arvoisa puhemies! Suomi on todella korkean verotuksen maa verrattuna todella moneen maahan. Se, että me lisäämme koko ajan verotusta, ei tuo työpaikkoja lisää. Tässä korkean verotuksen maassa olemme samaan aikaan ottaneet velkaa viimeiset 8 vuotta ja silti velkaantuneet 70 miljardia euroa.

Nyt pitää ruveta miettimään, mitä sellaisia keinoja me voimme tehdä, jotta me saisimme työpaikkoja lisää. Meidän pitää verrata omaa maatamme muihin maihin, esimerkiksi muihin Pohjoismaihin. Tietenkin ne ovat hyvin masentavat luvut, jos ajattelemme Islanninkin työttömyyslukuja, mitkä ovat noin 4 prosenttia. Mutta tämä tietysti johtuu siitä, että euroalueen ulkopuolella maat ovat tuottaneet kolme kertaa euromaita enemmän. Euron ulko-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

puoliset maat ovat päässeet hyödyntämään näitä yhteismarkkinoita ilman haittoja. Ja pitää muistaa, kuka meidät euroon vei — se oli demarit. Demarit veivät meidät euroon, joten me olemme tässä suhteessa hyvin tiukassa lieassa, ja koska emme voi halpuuttaa valuuttaa, niin me joudumme tekemään muita ratkaisuja. Mutta tämä hallitus on tehnyt hyviä ratkaisuja, esimerkiksi maksuperusteinen alvi, 5 prosentin yrittäjävähennys, ja olemme myös byrokratiaa purkaneet.

Me haluamme kannustaa ihmisiä työntekoon. Siksi esimerkiksi tämä työn tulonhankkimisvähennys on hyvä asia. Myös työttömien määrä on lisääntynyt tällä hallituskaudella. Me voimme esitellä kaikkia hienoja lappuja, että jos joku muu olisi hallituksessa, niin mitä te tekisitte, mutta jos me katsomme, mitä käytännössä on tapahtunut — ja pitää aina muistaa, että käytäntö voittaa teorian 6—0 — niin viime kaudella työttömiä tuli lisää. Tällä kaudella työllisten määrä on lisääntynyt, me olemme saaneet lisää työpaikkoja.

On myös hyvä miettiä, miten me voisimme vielä lisää saada niitä työpaikkoja. Meillä on positiivinen pohina päällä, ja minä ymmärrän, että oppositio on hieman kateellinen siitä. Me pystymme myös sopimaan sote-asiasta, me pystymme myös sopimaan tästä maakuntaudistuksesta, mikä ei viime hallituskaudella ollut mahdollista, ja koska tämä hallitus pystyy sopimaan asioista, niin se lisää luottamusta. Se lisää luottamusta yritysmaailmassa, ja se lisää luottamusta Suomeen, ja sellaiseen maahan halutaan investoida.

Jos me haluamme näitä työpaikkoja lisää, niin meidän pitää lisää rohkeasti lähteä miettimään, mitä me voisimme tehdä toisin. Tämä hallitus on myös tehnyt tällaisen työssäoppimisopimuksen, jotta me saisimme lisää yhteistyötä yritysten ja koulutuksen välillä, tämä on oppisopimuskoulutus. Me tiedämme, että saksankielisissä maissa oppisopimus on pääväylä. Siellä on paljon vähemmän nuorisotyöttömyyttä, Sveitsissä ei ollenkaan. Tämä hallitus haluaa enemmän tehdä yhteistyötä yritysten kanssa. Tämä on kokeilukulttuuria, me harrastamme myös sitä. Esimerkiksi kielikokeilu on erittäin tärkeä asia. Tuli mieleen, kun edustaja Andersson tuolla katsoo minua, että... — Adlercreutz katsoo minua, ja myös Andersson, kyllä — tämä kielikokeilu on hyvä molemmille. Tämä kielikokeilu on yksi sellainen, mitä tämä hallitus tekee, mitä edellinen hallitus ei tehnyt, vaikka noin 70 prosenttia kansasta haluaisi ruotsin kielen vapaaehtoiseksi. Tällä hallituksella on oikea suunta. Meillä on oikea pohina.

Toinen asia, mihin pitää kiinnittää huomiota, on se, että Suomen viennistä poikkeuksellisen suuri osuus, 76 prosenttia, on erilaisia välituotteita. Suomen päärooli maailmantaloudessa on nykyään se, että Suomi palvelee arvoketjun seuraavaa vaihetta eikä sitä loppukäyttäjää. Tässäkin pitää miettiä, minkä takia on näin, että meille jää viennistä yhä vähemmän käteen. Minkä takia me emme osaa myydä kuluttajille? Minkä takia me olemme parempia myymään yrityksille? Yksi ratkaisu tähän on se, että yritykset, korkeakoulut, (Joakim Strand: Kieliosaaminen!) ammattikoulut — me teemme yhteistyötä enemmän, ja siihen tämä hallitus pyrkii. Meillä on siis ratkaisuja, joilla me saamme lisää työpaikkoja. Ja me olemme saaneet kannustusta yrityksiltä, siis tästä 5 prosentin yrittäjävähennyksestä me olemme saaneet hyvin paljon positiivista palautetta. (Vasemmalta: Kyllä!)

Mitä tulee kuntatalouteen, niin viime kaudella esimerkiksi Porissa pistettiin kouluja todella paljon kiinni, koska kuntataloudesta edellinen hallitus leikkasi niin paljon. Onneksi tämä hallitus pitää parempaa huolta kuntataloudesta. Onneksi tämä hallitus tekee sellaisia päätöksiä, että olemme saaneet Suomeen aikaan positiivista pohinää ja lisää työpaikkoja.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

17.28 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa herra puhemies! Näin on, miten edustaja Huhtasaari tuossa edellä sanoi: tämän hallituksen linjaus numero yksi on ollut lisätä työllisyyttä. Kaikkien toimien, mitä teemme, tarkoitus on lisätä työtä ja toimeentuloa. Se lähtee rakenteellisista uudistuksista, koska jos voimme toimia tehokkaammin, meillä riittää voimavaroja entistä enemmän siihen, että voimme satsata kasvuun. Kaikki kärkihankkeemme tuovat uutta kasvua ja työtä. Ne toimet, mitä olemme yrittäjyyden hyväksi tehneet, ovat lukuisia, ja tässäkin edellisessä puheenvuorossa moneen niistä viitattiin — ihan työllistämisen helpottamista niin määräaikaisissa työsuhteissa kuin irtisanomisvelvoitteissa ja monessa muussa — ja kaikki nämä tähtäävät siihen, että yrittäjän olisi entistä helpompaa tarjota työtä ja että sitä työtä olisi entistä helpompaa ja kannattavampaa ottaa vastaan. Tärkeä asia oli myöskin vastaanotto yrittäjien verotuksessa. Näin on myös Suomen Yrittäjät lausunut, he pitävät tätä vastaanottoa erittäin tärkeänä.

Mutta tänään puhumme tuloveroasteikosta. Tuloveroasteikosta käyty keskustelu on mielestäni osin epä-älyllistä. Yksi tärkeimmistä toimistamme työllisyyden eteen on ollut kilpailukyky sopimus, ja minusta epä-älyllistä on se, jos täällä joku edustaja, joka kannattaa kilpailukyky sopimusta, vastustaa tuloveroasteikkoa ja vastustaa vielä sitä, että hallitus omilla lisäpanostuksillaan helpotti etenkin pieni- ja keskituloisten toimeentuloa eli teki siellä päässä vielä kaiken voitavansa, että suhteellisesti saimme lisättyä nimenomaan vähennyksiä sinne suuntaan. Täällä on väitetty, että se ei koske kunnallisverotuksessa olijoita — väärin. Kunnallisverotuksen perusvähennyksen rajaa nostetaan. Koko ansiotuloverotaulukko totta kai läpi kentän kohdistuu samanlaisena kaikkiin, mutta olisiko jollain teistä ollut pokkaa sanoa, että ei, tämä kiky-sopimus ei koske paperimiehiä, teitä tullaan verottamaan eri tavalla kuin muita? Minun mielestäni tämä asia pitäisi ihan sitten suorilta tunnustaa, jos kerran vastustaa näitä hallituksen esityksiä.

Kilpailukyky sopimus on mielestäni erittäin tärkeä ja arvokas askel siihen, että tulemme saamaan työllisyyttä paranemaan. Se lisää luottamusta, kuten ovat lisänneet nämä monet muut lukuisat hallituksen toimet, ja onhan meillä tästä jo näyttöäkin. Viime hallituskauden lopputulemana oli 113 000 työtöntä lisää, nyt meillä on yli 10 000 ihmistä työllistynyt tästä joukosta. Paljon on vielä taivalta jäljellä, mutta kehottaisin kollegoita siihen, että rakentavasti yhteistyössä mietitään, miten sen työn antaminen on entistä helpompaa ja miten sen työn vastaanottaminen on entistä helpompaa ja kannattavampaa.

17.32 **Toimi Kankaanniemi ps:** Herra puhemies! Tässä keskustelussa on puhuttu hyvin laajasti kaikenlaisista asioista. Palautan tässä vähän asiaa vielä tähän varsinaisesti käsitellyssä olevaan tuloveroasteikkolakiin ja tuloverolain muuttamiseen. Tällä lailla, muutoksella ja paketilla hallitusohjelman mukaisesti veropolitiikalla tähdätään kasvun, yrittäjyyden ja työllisyyden vahvistamiseen, ja se on ylivoimaisesti tärkein tavoite. Nämä kaksi lakiesitystä vähentävät verotuloja kaikkiaan 772 miljoonaa, joista 355 miljoonaa on kunnallisveron puolella, mutta nyt poiketen aiemmasta valtio kompensoi kunnille nämä veronmenetykset täysimääräisesti. Se on erittäin tärkeää.

Pääpaino on työn verotuksen keventämisessä, mutta myös eläketulon verotusta kevennetään 137 miljoonalla eurolla. Sekin on erittäin tärkeää ja oikeudenmukaista. Työtulovähennyksen enimmäismäärää korotetaan 1 260 eurosta 1 420 euroon, ja siihen tulee muita toimenpiteitä, jotka vahvistavat pieni- ja keskituloisten asemaa. Tämä on aivan oikea linja ja vahvistaa myös ostovoimaa tältä osin.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Tulonhankkimisvähennyksen muutos suosii pieni- ja keskituloisia, ja kunnallisverotuksen perusvähennys keventää erityisesti pienituloisten verotusta. Tämä on se linja, joka hallituksen esityksestä siis on syytä muistaa. Näin esitys ei myöskään lisää tuloeroja vaan pitää ne suunnilleen ennallaan. (Puhemies koputtaa) — No, lopetan tähän.

17.34 Anders Adlercreutz r: Värderade talman! Hallitusta pitää toki kiittää silloin, kun siihen on aihetta, ja se, että alv on maksuperusteinen, on toki hyvä asia. Hetken kun odotamme, niin hevosenlantaakin varmaan saa polttaa. (Vasemmalta: Kyllä!)

Tässä on puhuttu nyt muutoksista viime vuoteen. Sen me valitettavasti tiedämme, että vienti on laskenut ja nyt ollaan valmistelemaan Suomelle elintärkeän Vaasan seudun vientiveturin rampauttamista.

Puhuttiin tästä työllisyysasteesta, ja valitettavasti asia on näin, että työllisyysaste tänä vuonna on viime vuotta heikompi. Miesten työllisyys on noussut 30 000:lla, naisten laskenut 32 000:lla. Eli sen suhteen ei valitettavasti olla päästy eteenpäin. No, miten päästäisiin eteenpäin? Nimenomaan rakenteellisilla muutoksilla. Kiky-sopimus on toki hyvä asia, mutta se ei ole millään muotoa rakenteellinen muutos, se vain sementoi olemassa olevia rakenteita — paikallisen sopimisen edistäminen olisi ollut, mutta siihen ei valitettavasti päästy.

Toinen asia on yleinen työelämän tasa-arvo. Hallitusohjelmaa tulkitaan valitettavasti hyvinkin mekaanisesti eikä strategisesti. Puuttunut kirjaus vanhempainvapaiden uudistamisesta on estänyt siinä asiassa etenemisen, koska nimenomaan naisten työllisyys tähän on se iso ongelma. Se on oleellisesti heikompi kuin Ruotsissa, ja se on huomattavasti laskenut sitten viime vuoden. Eli tässä asiassa toivon, että hallitus näkisi kokonaisuuden, ryhtyisi perhevapaiden uudistamiseen ja palauttaisi subjektiivisen oikeuden päivähoitoon, mikä poistaisi taas yhden kannustinloukun ja sillä tavalla edistäisi kokonaisuutta rakenteellisilla, todellisilla muutoksilla.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa keskustelua puheenvuoroja voi varata P-painikkeella.

17.36 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Täällä salissa aina innostuu, kun kuuntelee kollegoiden puheenvuoroja, ja sehän on tietysti hyvä merkki, että politiikka kiinnostaa.

Pariin asiaan kommentteja tai korjauksia:

Usein kuulee kerrottavan, että Suomessa on korkea verotus verrattuna moneen muuhun maahan. Näin kuulimme jälleen tänään. Muistutan teitä, hyvät kollegat, siitä, ennen kuin teette näitä vertailuja, että kokonaisveroaste eri maissa pitää sisällään hyvin erilaisia asioita ja sen takia näitä lukuja on aika vaarallista lähteä vertailemaan keskenään. On poliittinen valinta, pitääkö suomalaista verotusta korkeana vai matalana, ja hyväksyn sen, jos joku on sitä mieltä, että meillä verotus on korkea. Itse olen eri mieltä. Mutta se, että sanotaan, että Suomessa on muihin maihin verrattuna korkea verotus ja kokonaisveroaste, ei yksinkertaisesti pidä paikkaansa, koska asioissa on hyvin eri sisältöjä.

Jos muistetaan se, että Suomessa kokonaisveroasteeseen kuuluvat sosiaaliturvamaksut, työttömyysvakuutusmaksut, eläkemaksut täysimääräisesti — toisin kuin lukemattomissa muissa maissa — saadaan hyvin erinäköinen tulos. Silloin saattaa tulla sellainen vaikutelma, että Suomessa on korkea kokonaisveroaste, mikä ei sinänsä ole kuitenkaan vertailukelpoinen näihin muihin maihin nähden. Otan yhden esimerkin: USA:ta pidetään usein vero-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

paratiisina Suomeen verrattuna. Jos muistetaan, että USA:ssa on ihmisen omalla vastuulla maksaa työttömyysvakuutuksesta, on ihmisen omalla vastuulla maksaa sosiaalivakuutusmaksuja, eläkemaksuja, siellä verotus on huomattavasti Suomea korkeampi. Sama pätee, jos verrataan esimerkiksi yhteisöverotusta. Sen takia toivon, että tässä salissa ei käytetä puheenvuoroja siitä, miten korkea verotus Suomessa on muihin maihin verrattuna.

Täällä on käyty keskustelua siitä, onko tämän hallituksen aikana tullut lisää työpaikkoja vai ei. Kannattaa muistaa se, että me kaikki ensinnäkin iloitsemme uusista työpaikoista, se on ilman muuta selvää, niin oppositio kuin hallitus. Se, mitä on tapahtunut tähän mennessä, on tapahtunut kuitenkin edellisen hallituksen toimin. Vasta ensi vuoden alusta tulee voimaan kiky-sopimus. Vasta ensi vuoden alusta tulevat voimaan erilaiset työllisyyslait, joita on säädetty. Ja se kannattaa tietysti muistaa myös siinä kohtaa, kun itse sattuu istumaan hallituksessa, eli näitä häntiä on aina eri hallitukselta toiselle.

Pidän aika eriskummallisena sitä, että täällä esimerkiksi keskustalaiset kollegat julistavat epä-älylliseksi sitä, että olemme huolissamme pienituloisten toimeentulosta ja veroratkaisuista pienituloisia koskien. Olen aina ymmärtänyt, että pienituloiset olisivat erityisesti keskustapuoluetta lähellä. Näin ei kuitenkaan sitten taida olla. Vai mitä sanotte siitä, että lopputulema, kun lukee eduskunnan tietopalvelun selkeitä lukuja — tässä on otettu huomioon niin veroratkaisut kuin kaikki muutkin ratkaisut — on se, että ostovoima vähenee kaikkein eniten nimenomaan pienituloisilla? Pienituloiset eläkeläiset ovat kaikkein heikoimmassa asemassa, ja niistä pienituloisista eläkeläisistäkin kaikkein heikoimmassa asemassa ovat takuueläkkeen varassa olevat eli ne kaikkein pienituloisimmat. (Välihuuto oikealta — Anne Kalmarin välihuuto) Eli tämä on selkeä teksti eduskunnan tietopalvelulta. Se ratkaisee, mitä viivan alle jää, ja valitettavasti näillä päätöksillä sinne jää vähän.

Kannatan valtiovarainministeri Orpoa siinä, että yritysverotuksesta tehdään kokonaisarvio. Vain tämän arvion perusteella ja pohjalta pääsemme tekemään aidosti sellaisia ratkaisuja ja toimia, jotka edistävät nimenomaan työllistämistä. Siihen keinovalikoimaan voi kuulua sivukulujen korvaaminen ensimmäisen työntekijän kohdalla tai joitain vastaavia keinoja. Mutta kaikkien, sekä viime hallituksen että tämän hallituksen tekemien, päätösten jälkeen on hyvä kasata kaikki asiat samaan koriin samalle pöydälle ja miettiä, mitkä keinoista ovat olleet tehokkaita, mitkä vähemmän tehokkaita, ja miettiä sitä, miten saamme yritysverotusta kehitettyä siihen suuntaan, että se aidosti kannustaa työllistämään lisää suomalaisia. Jokaisesta uudesta työpaikasta lupaamme iloita.

17.41 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Me olemme tässä kuulleet hyvin erilaisia puheenvuoroja, kun me nyt käsittelemme ensi vuoden verotusasteikkoa. Tässä on puhuttu myöskin viennistä, ja tässä on puhuttu myöskin kielipolitiikasta. No, ovatko nämä kytkennässä toisiinsa? Ehkä ovatkin. Edustaja Huhtasaari ilahtui näistä kielikokeiluista, mutta sen minä haluaisin kyllä sanoa, että ulkomailla ei myydä tuotteita suomeksi. Kyllä se on vaan niin, että jos me haluamme, että vienti kasvaa, niin se edellyttää kielten osaamista. Jos katsotaan esimerkiksi vuoden 2015 vientimääriä, niin suurin maa oli Saksa 7,5 miljardilla, kakkosena Euroopassa oli Ruotsi 5,3 miljardilla ja vasta sen jälkeen Venäjä 3,1 miljardin edestä. Eli siinä mielessä ajattelen kyllä, että on tärkeätä, että me jatkossakin pystymme tarjoamaan hyvää ja laadukasta ruotsin kielen opetusta kautta maan, koska silloin kun on nuori ihminen, teini-ikässä, on hyvin vaikea tietää, mitä tekee isona. Ja katson kyllä, että siinä mielessä se on tavallaan perusoikeus myöskin suomenkielisille oppilaille, että he saavat tämän mahdollisuuden, jotta he pystyvät sitten aikuisiässä myöskin harjoittamaan liiketoi-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

mintaa Ruotsiin menestyksekkäästi. Kyllä minä uskon, että suomalainen, joka lähtee Ruotsiin viemään, pärjää paljon paremmin ruotsiksi kuin jos hän yrittäisi myydä tuotteitaan suomeksi.

17.43 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Östman elää nyt vähän menneessä maailmassa. Tosiaan 70-luvulla oli asia näin, että jos sinä halusit päästä isoon vientiyritykseen töihin, niin ruotsin kieli oli täysin välttämätön.

Tänä päivänä Ruotsiin myydään englanniksi. Siellä nämä isot vientiyritykset puhuvat englantia. Se, että me opettelemme kaksi marginaalikieltä, tarkoittaa, että se sitten vie tilaa pois joltakin valtakieleltä. (Mikaela Nylanderin välihuuto) Suomenkin on aika eurooppalaistua, kansainvälistyä, ja esimerkiksi Kaakkois-Aasiaan me tarvitsisimme enemmän kielten osaajia, saksan kieli on tärkeä, espanjan kieli on tärkeä, ja meidän olisi nyt syytä astua tulevaisuuteen tästä menneisyyden tilasta.

Haluaisin vielä sanoa, että ruotsin kielihän säilyy edelleen mutta vapaaehtoisena. (Eduskunnasta: Juuri näin!) Siihen pitää pyrkiä, se on nykyaikaa, (Puhemies koputtaa) tulevaisuutta ja kansainvälisyyttä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, nyt ollaan aika kaukana kyllä tuloveroasteikoista, ja menemme takaisin puhujalistaan.

17.44 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Minusta tuo debatti oli ihan hyvä ja tarpeellinen. Kyllähän se liittyy työllisyyteen ja työllistämiseen, mutta en aio olla eri mieltä puhemiehen kanssa, totesin vain näin. (Jukka Gustafsson: No, mihin unohtui kiinan kieli?)

Mutta joka tapauksessa RKP käytti täällä muutamia puheenvuoroja siitä, että subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittaminen ja hallituksen toimenpiteet päivähoito-oikeuden puolella, esimerkiksi varhaiskasvatuksen hoitajamitoitus, pitäisi peruuttaa. Mutta jos te olette huomanneet, niin kunnat voivat päättää tästä asiasta haluamallaan tavalla. Sehän on mahdollista kunnissa, ja monet kunnat ovatkin käyttäneet tätä, mutta esimerkiksi Hyvinkäällä, josta minä olen kotoisin, subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoitus otettiin käyttöön, siellä lapset saavat tarveperusteisesti edelleen. Nyt on hyvä muutenkin kuulijoille muistuttaa siitä, että se on kuitenkin jokaisella 20 tuntia viikossa, vaikka vanhemmat olisivatkin kotona. Se, että työkalupakkiin annetaan työkaluja kunnille, lisää heidän itsemääräämisoikeuttaan, niin etten ymmärrä, miksi meidän pitäisi täällä säätää erikseen sellaisesta, että kunnat eivät saa käyttää niitä työkaluja, mitä haluavat, en ymmärrä sitä.

Mitä tähän veroasteeseen tulee, niin, edustaja Järvinen, te sanoitte suurin piirtein näin, yritin kirjata oikein, toivottavasti sain: "Toivon, että täällä ei käytetä puheenvuoroja korkeasta veroasteesta." Katsoin Veronmaksajien sivuilta määritelmän: "Veroaste eli kokonaisveroaste on yleisimmin käytetty verotuksen tason mittari eri maissa. Veroasteella tarkoitetaan julkisen sektorin keräämien pakollisten verojen ja veronluonteisten maksujen vuosikertymää suhteessa saman ajan bruttokansantuotteeseen." Sitten täällä on tällainen taulukko, jossa on Suomi, OECD- ja EU-maat. Täällä näkyy erittäin hyvin se, että Suomi menee punaisella tuolla kaikista ylimpänä, on kirein verotusaste, ja sitten täällä on erikseen EU:n 15 maata, jotka ovat alempana, ja sitten ovat OECD-maat. Kyllä minun mielestäni tästä pitää puhua, ja vaikka nyt edustaja Järvinen toivoo, että tästä ei puhuta, niin kyllä siitä puhutaan. (Laura Huhtasaari: Hyvä, Leena!)

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Sitä minä ihmettelen, että vihreiden puolelta vielä sitten todettiin, että iloitaan jokaisesta työpaikasta, mutta kuitenkin — edustaja Järvinen ei varmaan ollut silloin salissa — kun tuossa edustaja Aallon kanssa kävimme vihreiden vaihtoehtobudjettia ja verotusta hieman läpi, niin teillähän oli sinne työmatkoihin kiristyksiä elikkä kilometrikorvauksen verovähennysten poistoa ja muuta. Ne eivät välttämättä edistä työntekoa muualla kuin ehkä pääkaupunkiseudulla. Nyt on hyvä muistaa, että koko maa pitää pitää asuttuna ja kaikkialla ei ole julkisia kulkuvälineitä.

17.48 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Itse asiassa se, mitä edustaja Järvinen totesi siitä, että, se, jos kansalainen itse hoitaa maksut vakuutuksin — esimerkiksi sairausvakuutukset, terveydenhuollon kustannukset, työllisyysvakuutukset, eläkevakuutukset — on tietenkin eri asia kuin jos ne yhteiskunnan kautta hoidetaan, niin tämä on aivan tosiasia, että näitä pitäisi pystyä laskemaan siihen veroasteeseen, vaikka ne usein unohdetaan. Mutta siitä huolimatta kyllä tavoitteenamme pitää olla kohtuullinen veroaste.

Todellakin tämä verotaulukko, jota nyt käsittelemme, oli osaratkaisu kiky-sopimuksessa. Se oli valtion vastaantulo, ja minusta se oli sen arvoinen. Ja on hienoa, että tämä kilpailukyky sopimus on saatu.

Vielä edustaja Adlercreutzille siitä, miten tasa-arvoa voidaan toteuttaa: Mielestäni on erittäin hienoa se, että tämä hallitus viimein teki todellisia tekoja naisten työllistymisen hyväksi. Kun työnantaja, yrittäjä, joka palkkaa henkilön, joka jää sitten äitiyslomalle ja palaa töihin, saa siitä tuon 2 500, yrittäjän ei tarvitse kantaa sitä vastuuta, mikä mielestäni meille kaikille kuuluu. Olisi toki hienoa, jos työmarkkinajärjestöt olisivat pystyneet tämän tyyppisen asian keskenään sopimaan, mutta kun eivät, niin on upea vastaantulo valtiolta se, että vanhemmuuden kustannuksia korvataan.

Vielä lyhyesti työllisyyteen liittyen. — Tai joudun varmaankin sinne puhujakorokkeelle siirtymään. Ei ole pitkästi. Miten teemme? (Puhemies: Tule vaan puhujakorokkeelle! — Puhuja siirtyi puhujakorokkeelle)

Arvoisa puhemies! Kun luulen, että tässä salissa tullaan vielä työllisyyteen liittyvistä asioista moneen otteeseen keskustelemaan ja paikallisesta sopimisesta, sen mahdollisuuksista ja etenemisestä, haluan jakaa teille pienen pätkän Keskisuomalaisen tämän päivän artikkelia, joka koskee biolaitoksen rakentamista Äänekoskella. Tässä on kyseessä eräs yritys, joka on rekrytoinut työvoimaa puoliksi heikolla menestyksellä sinne Äänekoskelle: "Työvoimaa yritys on etsinyt itse, sillä Parantaisen mukaan TE-keskus ei voi henkilösuojalain nojalla etukäteen antaa tietoja työttömistä työnhakijoista. Tietoja on saanut vasta siinä vaiheessa, kun työpaikka on tiedossa, mutta usein se on ollut liian myöhäistä." Pohdittavaa siis tässäkin. Seuraava kohta: "Meillä oli alihankinnan kautta kokeilussa kaikkiaan 47 pitkäaikaistyötöntä, nuorta työnhakijaa. Vuokratyöpalvelu Parantainen järjesti omia hakuja, joilla porukkaa saatiin kokeiluun. Työtä olisi ollut tarjolla kaikille, mutta heistä vain 12:ta kiinnostusti jäädä töihin. Osa kokeilijoista lähti jo parin päivän jälkeen", Ville Varis ihmettelee. Telinehommat oppii hänen mukaansa parhaiten tekemällä, joten työtä olisi ollut tarjolla, vaikka takana ei ole pitkä koulutusta."

Kyllä meidän pitää miettiä myöskin keinoja siihen, että se työnteko olisi aina kannattavampi vaihtoehto kuin se, että ei ota työtä vastaan.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Puhujalistaan.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

17.52 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Aivan totta, mutta nyt edustaja Kalmari vain sekoittaa kaksi asiaa, sen, onko ammatillista pätevyyttä, ja sen, onko ammattisuojaa. On todellakin tärkeää, että meillä on mahdollista, että ihminen voi oppia ammatin myös työn kautta, ja siinä mielessä oppisopimusjärjestelmää tulee kehittää, jotta me saamme työttömyyden kautta kohtaanto-ongelman paremmin blokattua ja sitä kautta valtion kassaan enemmän verotuloja, jotta voimme talousarvioesitystä käsitellä niin, että meillä on positiivinen syke siihen.

Mutta en voi olla puuttumatta edustaja Adlercreutzin pettymykseen siitä, että kiky-sopimuksessa ei pystytty sopimaan paikallisesta sopimisesta. Se on varmasti tässä oppositiopuolueitten kesken sellainen erilainen juopa, mistä onkin varmaan hyvä tuolla eduskunnan kuppilassa keskustella, sillä pakottaminen siihen, että työnantajille tulee sellainen oikeus, joka antaa mahdollisuuden kriisitilanteessa alentaa palkkoja, ei edistä työllisyyttä eikä edistä yritystoimintaa. Sanotaanko, että se aiheuttaa markkinahäiriöitä, jos joku huono yrittäjä voi laskea palkkoja pärjätäkseen sille, joka hoitaa paremmin työnsä. On täysin mahdotonta ajatella, (Mikaela Nylander: Eihän siitä ole kysel!) että se on... — Kysymys on juuri siitä, että kaksi kioskia kilpailee keskenään ja toinen hoitaa asiansa hyvin ja toisessa on huono isäntä, joka maksattaa oman kilpailukyvyttömyytensä sillä, että lähtee kriisitilanteessa maksattamaan oman kilpailukykyä työntekijöiden palkoilla. — Siinä mielessä en voi milloinkaan olla hyväksymässä sellaista paikallisen sopimisen rakennetta.

17.54 **Touko Aalto vihr:** Arvoisa puhemies! Muutama huomio, jotka kirjasin tässä osaksi keskustelua.

Ensimmäinen on se, että tässä lähdetään ihan perusteista. Kun puhutaan kokonaisveroasteesta, kuten edustaja Järvinen toi esiin, on syytä muistaa, että eri maiden numerot on laskettu eri tavoin. Suomen veroasteesta on laskettu mukaan työeläkemaksut, lisäksi julkisen sektorin itse itselleen maksamat verot ja maksut eivät ole mukana näissä Suomen numeroissa, joita vertaillaan. Jos Suomen numeroista jätetään pois pelkästään yksityiset työeläkemaksut, Suomen veroaste on alle EU:n keskiarvon. Ja jos nuo työeläkemaksut tulkittaisiin ja laskettaisiin veroiksi, silloin 170 miljardin euron työeläkevarat pitäisi laskea julkiseksi varoiksi, ja silloinhan koko tämä velkakeskustelu olisi täysin turhaa. Eli aina pitää muistaa, mitä nämä luvut ovat syöneet sisälleen, ja eri maita voi vertailla keskenään, mutta on hyvä muistaa, että yksi yhteen niitä ei voi verrata, vaan pitää katsoa, mitä verrataan tosiasiaissa. Jos kokonaisveroastekeskusteluissa ei ymmärrä, mistä puhutaan, niin silloin syntyy vähän väärinkäsityksiä helposti.

Mitä tulee vihreitten vaihtoehtobudjettiin ja siitä käytyyn keskusteluun, niin vihreät ovat esittäneet monta kertaa, että vaikkapa auton käyttö olisi huomattavasti edullisempaa siellä, missä ei ole mitään joukkoliikennemahdollisuuksia, ja kalliimpaa siellä, missä on paljon joukkoliikennemaksuja. Mitä tulee kilometrikorvauksiin, niin kaikki ne todelliset kustannukset, liikkuvat ja pysyvät kustannukset, katetaan aina, mutta siitä ylikompensaatio-osuudesta hieman nipistetään sen takia, että me emme tahdo koulutuksesta, tutkimuksesta, tieteestä, osaamisesta leikata, mutta kun raha ei tule suoraan seinästä, pitää pyrkiä budjetin sisällä tekemään tämmöisiä puhtaasti periaatteellisia arvovalintoja.

Tahdon sanoa vielä muutaman asian työllisyydestä. Tulen pönttöön sanomaan ne. (Puhuja siirtyi puhujakorokkeelle)

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Edustaja voi jatkaa puhujapönttöstä.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Arvoisa herra puhemies! Keskeisintä olisi tosiaan miettiä, miten työllisten määrää voidaan lisätä ja miten saadaan kansantalouteen tehtyjä työtunteja lisättyä. Se on aivan keskeistä. Sen takia pitäisi pystyä miettimään, miten voimme yhdessä toteuttaa jopa sitä hallitusohjelmaan kirjattua verotuksen kärkihanketta, mikä lähtee verrattain matalista veroasteista ja laajasta veropohjasta, ja miten voisimme yhä enemmän siirtää verotuksen painopistettä pois työstä ja yrittämisestä enemmän kulutukseen ja haittoihin. Joitain tiettyjä hyviä askelia on saatu tehtyä, se on totta, ja niistä kaikki kiitos, mutta taas sitten vastapuolesta on tehty niin paljon toiseen suuntaan siirtoja, että kun katsoo, mitä viivan alle jää, siellä on aika paljon miinusta ja pakkasta.

Tärkeintä olisi se, että me voisimme tehdä tässä maassa kokonaisverouudistuksen, jossa voisimme oikeasti mennä näiden kahden kuvaamani verotuksen keskeistä tavoitetta kohti, ja se olisi hirveän keskeistä. Nyt kun katsoo metsälahjavähennystä, perintö- ja lahjaverotusta, raskaan teollisuuden omaa metsälahjavähennystä eliikkä päästöhuutokaupan kompensatiota ja monia muita, ne kulkevat sekä järkevän veropolitiikan että hallituksen itse itselleen asettamien verotuksen tavoitteiden suhteen väärään suuntaan ja ne ovat täysin järkevän, terveen markkinatalouden vastaisia. Sen takia verotuksen kokonaisuudistus olisi järkevä saada aikaan. Se voitaisiin toteuttaa vähän samalla tapaa kuin Hetemäen verotyöryhmä aikoinaan. Hetemäen verotyöryhmän suurin ongelma oli siinä, että se tuli aikaiseksi ja valmistui kolme kuukautta ennen vaaleja, ja kaikki irtisanoutuivat siitä.

Minä näkisin, että nyt on ihan hyvä mahdollisuus, koska hallitus tekee — kiitos siitä hallitukselle — yritysverotukseen uutta remonttia, ja sen yritysverotusraportin pitäisi tulla muistaakseni tuossa tammikuun loppupuolella. Sitä työtä voitaisiin jatkaa sillä tapaa, ettei käytetä pelkästään yritysverotusta, katsotaan myös suorat verotuet ja yritetään mennä kohti niitä laajoja mutta verrattain matalia veropohjia. Tämän voisi toteuttaa parlamentaarisesti, tällöinen Hetemäen verotyöryhmä numero 2. Sen voisi tehdä niin, että koko eduskunta olisi mukana siinä ja se taimattaisiin, aikataulutettaisiin sillä tapaa, että se tulisi valmiiksi vaikka ensi vaalikauden puolivälissä, jotta vaalien pelko ei tyrmäisi kaikkia hyviäkin esityksiä. Se olisi hirveän järkevää.

Asuntopolitiikassa pitäisi tehdä paljon asioita eteenpäin. Itse asiassa, kun katsoo kasvukeskuksia, kaupungistumisen megatrendiä, on selvä asia, että huono asuntotilanne on myös kehityksen jarru. Sen takia pitäisi pystyä katsomaan vaikka asuntojen varainsiirtoveroa uudestaan, pitäisi pystyä rakentamaan enemmän, tekemään enemmän seudullista kaavoitusta ja tekemään monia semmoisia järkeviä asioita, millä voitaisiin tehdä enemmän kohtuuhintaista asumista, koska unelma kohtuuhintaisesta asumisesta karkaa yhä kauemmaksi monelta ihan tavalliselta ihmiseltä.

Asuntopolitiikassa toki pitäisi pystyä myös miettimään meidän asumistukijärjestelmäämme. Siinäkin pitäisi palata vähän niin kuin SATA-komitean vanhempaan työhön ja miettiä sitä, miten sosiaaliturvaa uudistetaan, niin että voisi vähän pienemmän osan korvamerkitä suoraan asumiseen ja isomman sosiaaliturvan perusosaan, ja siten aina kun tehdään hyvää, tarkoitetaan hyvää. Nyt kun nostetaan asumistukea, niin se käytännössä valuu taas sitten vuokrien nousuun.

Sosiaaliturvassa pitäisi mennä aina sitä kohti, että kaiken työn tekeminen ja vastaanottaminen olisi aina kannattavaa, ja siihenhän perustulo pyrkii. 300 euron puskuriosat ovat olleet hyviä alkuja, ja sitä voidaan toteuttaa, ottaa pieniä askelia kohti perustuloa, se auttaa työllisyyttä varmasti.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Aivan varma asia on, että työmarkkinoilla tarvitaan joustoja. Minun mielestäni on ikävää, että eduskuntakeskusteluissa siitä, kun sanoo pelkän sanan "paikallinen sopiminen", on tullut mörkö. Kysymys on siitä, mitä sillä paikallisella sopimisella tarkoitetaan. Se pitää aina tehdä työntekijät osallistavalla tavalla, voidaan käyttää esimerkiksi Saksan yritysneuvostomallia. Se on kollektiivinen, tavallaan työntekijöiden oma pääluottamusmies, ja toimii hirmuisen hyvin. Tärkeätä on se, että luottamuksen tasapaino säilyy siinä. Se on ehkä se keskeisin asia. Malleja on monenlaisia.

Nyt eduskunnassa käsitelty hankintalaki on iso asia. Me teemme monen kymmenen miljardin euron julkisia hankintoja joka ikinen vuosi, ja miten niitä voidaan kohdentaa enemmän paikallistaloutta tukemaan? Siinä on paljon hyviä asioita.

Energiaremontin osalta: minkä takia käytetään jopa kestävyysvajeen verran vuosittain siihen, että tuodaan fossiilisia polttoaineita Suomeen, kun voitaisiin pistää ne eurot tukemaan kotimarkkinakysyntää ja tukea suomalaista työtä aina suunnittelusta lopputuotteen asti?

Tässä oli tämmöinen ratkaisukeskeisempi puheenvuoro.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, jatkamme nyt puhujalistaa.

18.01 **Mikko Kärnä kesk:** Arvoisa herra puhemies! Mielestäni hämmäntävä keskustelu on summattavissa siihen, että mikäli vastustaa tätä tuloveroasteikkoa, vastustaa samalla kilpailukyky sopimusta ja sitä kautta koko suomalaista sopimusyhteiskuntaa. Minun mielestäni olisi varsin hyvä nyt kyllä, että oppositio kertoo äänestäjilleen, oletteko te nyt todella kilpailukyky sopimuksen kannalla vai ettekö te ole.

Hämmästelen myös tätä OECD-tilastojen väittämistä virheellisiksi. Se on kuitenkin parasta vertailutietoa, (Leena Meri: Kyllä!) jota meillä on olemassa, ja näiden tietojen pohjalta Suomen kokonaisveroaste on lähes 10 prosenttia korkeampi kuin OECD-maiden keskitaso. (Leena Meri: Hyvä, että te tiedätte paremmin!)

Muutenkin on hyvä muistaa tässä verokeskustelussa, että meillä on Suomessa jo tilanne, jossa parhaiten ansaitseva 10 prosenttia maksaa noin 70 prosenttia ansiotuloverokertymästä. Tällainen tilanne alkaa näkemykseni mukaan kyllä lähenemään jo sosialismia, ja tietysti ymmärrän, minkä takia se miellyttää ainakin suurta osaa vihervasemmistoa.

18.02 **Joakim Strand r:** Arvoisa puhemies! Ilman vientiä ei veroja tarvitse kerätä.

Ja kyllä on pakko ihan lyhyesti kommentoida tätä kielikokeilun tuuletusta, jonka saimme kuulla. Varmaan itänaapurissakin iloitaan, mitä enemmän vieraannumme muista Pohjoismaista, jotka ovat elintärkeitä vientimarkkinoita meille. Pelkällä suomen kielellä ei hirveästi ole tavaraa, palveluita maailmalle myyty eikä haettu rahaa hyvinvointipalveluiden rahoittamiseksi.

Edustaja Östman ehti lähteä mutta kertoi myös terveisiä, että siellä vanhanaikaisessa maailmassa, Pohjanmaalla, kuitenkin viedään enemmän kuin viidessä vähiten vievässä maakunnassa yhteensä. Näillä rahoilla rahoitetaan palveluita. Minua harmittaa, että tätä hallitusta ei kiinnosta vientiteollisuuden toimintaedellytysten kehittäminen, ei millään tavalla. Se nähtiin tänään viimeksi äänestyksessä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja siihen palataan.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

18.03 **Anders Adlercreutz r:** Värderade talman! Muutama sana veroasteikosta. Työllisempi veroasteikkomuutosvaihtoehto löytyy RKP:n varjobudjetista, johon hallituspuolueet mielellään saavat tutustua.

Edustaja Kalmari otti puheeksi tämän 2 500 euron maksun äitien työnantajille. Se on toki hyvä asia mutta taas esimerkki siitä, miten ei uskalleta tehdä rakennemuutoksia silloin, kun helppo laastari on käytettävissä, eli nähdään ongelmat, niihin ei uskalleta tarttua vaan yritetään keksiä paikallisia, pieniä lievityksiä. Jos nähdään, että tämä on oikea ongelma, niin kuin se on, ainoa pitkän tähtäimen järkevä ratkaisu sille on, että pohditaan näitä vanhempien rooleja ja naisten asemaa työmarkkinoilla noin isossa kuvassa. Tämä on pelkkä laastari, jolla ei isoa kuvaa muuteta.

18.04 **Maria Tolppanen sd:** Arvoisa puhemies! Kun nyt puhutaan näistä kokonaisvaikutuksista, niin yksi sellainen, mitä nyt ei ole vielä tässä käsitelty juurikaan, on nämä reformit työttömyysturvaan. Nehän ovat vain pelkästään leikkauksia. Haluaisin tietää, hallitus ja hallituspuolueet, onko nyt laskettu niiden kustannusvaikutuksia, koska kun työttömyysturvaa leikataan, ihmiset joutuvat siirtymään luukulta toiselle eli silloin mennään sosiaali-luukulle, koska joka tapauksessa eläminen kaikille maksaa.

Kustannusvaikutukset olisivat äärimmäisen tärkeitä tehdä aina silloin, kun tehdään erilaisia verouudistuksia tai erilaisia reformeja, varsinkin jos reformi Suomessa tarkoittaa tai siis on synonyymi sanalle "leikkaus". Leikkaushan tarkoittaa taas sitä, että ihmisten elämisen mahdollisuuksia leikataan.

Näissä verohelpotuksissa ei myöskään eläkeläisten verotusta vieläkään tuoda palkansääjien verotuksen kanssa samalle tasolle, mikä on erittäin harmillista, koska eläkkeet ovat Suomessa varsin pienet. Joudutaan tulemaan todella pienillä summilla toimeen, ja sitten jos verotus on vielä huomattavasti kovempaa kuin palkkatyössä, niin eihän se varmasti mukavalta tunnu. Kun siihen lisätään sitten lääkeleikkaukset, mitä meillä on tullut nyt, niin ei ole eläkeläisen osa Suomen maassa tällä hetkellä helppo. Jotenkin toivoisin, että jostakin tulisi semmoinen edes pieni inhimillisyys kaikkein heikoimmassa asemassa olevia kohtaan, että se hieman edes lämmittäisi heitä ja että hekin voisivat tuntea, että tämä Suomi on hyvä maa asua ja elää, voisivat tuntea, että me teemme täällä yhdessä jotakin. Mutta näyttää siltä, että tällä hetkellä tämän hallituksen kanssa se on aika vaikeaa. Kylmää on politiikka, todella kylmää

18.06 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! Muutama kommentti täällä esille nousseisiin kysymyksiin:

Ensinnäkin liittyen kokonaisveroasteeseen on hyvä huomioida se, että kaikissa Pohjoismaissa on suhteellisen korkea kokonaisveroaste, mikä johtuu siitä, että meillä täällä on käytössä edelleen jonkunlainen hyvinvointivaltion malli, joka pitää sisällään kattavan julkisten palveluiden järjestelmän ja kattavan sosiaaliturvan, ja siitä, että me täällä myöskin maksamme vähemmän itse esimerkiksi koulutuksesta ja päivähoidosta kuin mitä tehdään monissa muissa maissa, joissa näitä palveluita ei ole samalla tavalla järjestetty kaikkien kansalaisten saavutettaviksi.

Sitten vielä kommentti liittyen kilpailukyky sopimukseen ja paikalliseen sopimiseen: Hallitus teki nyt sinänsä valinnan, kun lähti kilpailukyky sopimuksessa näin voimakkaasti hakemaan palkanalennuksia, lähti mukaan tähän palkkakilpailuun. Tämän koko pakkolakisitys- ja kilpailukyky sopimusprosessin kautta hallitus myöskin tuhosi luottamusta työ-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

markkinaosapuolten välillä ja sitä kautta myöskin tuhosi mahdollisuudet saada aikaiseksi kunnianhimoisen ratkaisun paikallisen sopimisen edistämisen osalta. Paikallista sopimistahan tehdään Suomessa jo tällä hetkellä. Sitä on mahdollista kehittää myöskin työehtosopimusjärjestelmäpohjaisesti. Siinä olisi varmasti ollut mahdollisuutta saada jonkunlaista yhteisymmärrystä niin työntekijä- kuin työnantajapuolen välille, mutta käytännössä hallitus halusi mieluummin painottaa tätä käsittämätöntä palkanalennuslinjaa ja sai sitten kilpailukykysovimuksensa, joka ei mielestäni edistä sellaista kilpailukyky politiikkaa, mitä Suomen kaltaisessa maassa pitäisi tehdä, ja jossa leikataan koulutuksesta ja osaamisesta ja samanaikaisesti lähdetään mukaan palkkakilpailuun.

18.08 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Palaan nyt kuitenkin vielä näihin tilastoihin.

Ymmärsin, että edustaja Andersson ainakin on ilmeisesti lukenut näitä samantyyppisiä tilastoja, ja jos ymmärsin oikein, niin hän ei ainakaan kiistä näitä tilastoja. Minua huvittaa tämä, että vihreät toteavat, että nämä tilastot ovat heidän mielestään niin sanotusti vähän niin kuin huuhaata. Näitä käyttää kuitenkin Veronmaksajain Keskusliitto, ja nämä on laadittu Tilastokeskuksessa, ja näissä on verrattu tätä vuosikertymää ja nimenomaan bruttokansantuotteeseen. Siihen eivät liity työeläkerahastot minun käsittääkseni mitenkään. Haluaisin nyt kysyä, että mitäs tilastoja vihreät käyttävät ja onko heillä joku oma suuri viisaus, miten he näitä lukuja kiistävät, mitä valtakunnallisesti kaikki muut käyttävät — ehkä heillä on nyt sitten suurempi viisaus takataskussaan.

Haluaisin muistuttaa, että seitsemään vuoteen ei ole ihmisten työtuloerotusta alennettu. Kyllä se on minun mielestäni ihan hyvä asia. On monia pieni- ja keskituloisia ihmisiä, jotka ovat todella odottaneet joskus elämässään, että tulisi nyt vuosikausiin edes pieni veronalennus minullekin.

Ja tuosta, mitä minun piti nyt ihmetellä — onko edustaja Strand vielä täällä: Hän puhui siitä, että hallitus ei ole jotenkin kiinnostunut kilpailukykyä ja StV:n kokouksessa oli joitakin kilpailukykyyn liittyviä asioita. Siellä oli mielestäni Vaasan ja Seinäjoen sairaaloihin liittyvä päivystysasetus ainakin, mutta miten tämä nyt liittyy jo Suomen kilpailukykyyn? Minusta tämä oli hieman mielenkiintoista.

Kielikokeilun osalta haluaisin sitten kertoa sellaisen asian, että Lukiolaisten Liitto on tänä syksynä antanut lausunnon, jossa he toivovat vapaaehtoista kielikokeilua. Olen Hyvinkäällä kaupunginvaltuustossa, ja samoin meillä nuorisovaltuusto on antanut tämän suuntaisen lausuman. Elikä ettekö te halua kuulla niitä ihmisiä, keitä nämä päätökset koskettavat?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt annan vastauspuheenvuorot edustajille Andersson ja Strand. (Hälinää — Puhemies koputtaa) Mutta samalla huomautan, että käsittelemme tuloveroasteikkoja.

18.10 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä tästä kokonaisveroasteesta: Tosiaan sanoin, että maissa, kuten Pohjoismaissa, joissa on kattava järjestelmä julkisia palveluita, kattava sosiaaliturvajärjestelmä, totta kai on veroaste myöskin korkeampi kuin monissa muissa maissa. Mutta tästä syystä ei myöskään ole mielekästä verrata maita puhtaasti perustuen kokonaisveroasteeseen vaan pitää samalla myöskin huomioida meidän erilaiset yhteiskuntamallit ja mitä kaikkea me Suomessa saamme tällä suhteellisen korkealla veroasteella. Täällä meillä on muun muassa maksuton koulutus, joka on ää-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

rimmäisen tärkeää niin maan elinkeinoelämän ja kilpailukyvyn näkökulmasta kuin myöskin tasa-arvon näkökulmasta. Ja kyllä minä mieluummin kustannan ja rahoitan meidän koulutusjärjestelmää verojen kautta kuin sellaisella tavalla, että alennetaan veroja mutta siirretään maksuvastuuta laajemmassa mittakaavassa sitten kotitalouksien ja yksilöiden harteille.

18.11 **Joakim Strand r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos edustaja Meri jaksaa kuunnella, siteeraan tässä Wärtsilä Finland Oy:n toimitusjohtajaa liittyen tähän päivystysasiaan. Otan pari sitaattia: "Toivon, että tässä asiassa tarkastellaan myös elinkeinoelämälle tärkeitä tosiasioita." Sitten jatkuu: "Keskussairaalalla on merkittävä rooli tässä ekosysteemissä, eikä sen asemaa pidä heikentää, vaan päinvastoin sitä on vahvistettava tulevien vuosien kasvuodotuksia silmällä pitäen." Eivätkö vientifirmojen kasvuodotukset kiinnostaa? Ne tuovat huomattavasti enemmän miljardeja kuin mitä se sairaala maksaa. Rahoitetaan siis myös muita sairaaloita.

18.12 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): No, en tiedä, mihin nämä yksittäiset kommentit nyt liittyivät, mutta jos tästä edustaja Strand vetää sen johtopäätöksen, että hallitusta ei kiinnosta kilpailukyky, niin kyllä minä sanon, että aika heikoilla jäillä ollaan perusteluiden kanssa, jos ne vedetään tästä yhdestä jostakin kommentista, mistä minä en tiedä edes, mihin se liittyy. (Joakim Strand: Tähän se liittyy!) Totta kai julkisella sektorilla on tilauksia ja näin pois päin, mutta jos meillä tehdään rakenneuudistusta ja sote-uudistusta, niin siellä on sitten uusia malleja ja uusia tilaisuuksia. Minun mielestäni tämä on nyt niin kaukaa haettu jo, että minä en oikein ymmärrä, miten tämä tähän liittyy, mutta jos edustaja Strand näin kokee, niin olkoon näin — minä en tästä jatka enempää.

18.13 **Jari Myllykoski vas**: Arvoisa herra puhemies! Nostan tämän keskustelun tasoa huomattavasti enkä käytä enempää sanoja. (Naurua)

18.13 **Sami Savio ps**: Arvoisa puhemies! Minusta tuntui jo tässä aiemmin keskustelun aikana, että kaikki on tästä aiheesta sanottu täällä useassa käsittelyssä, mutta en nyt voi olla puuttumatta tähän vihreiden, taisi olla edustaja Järvinen, esilletuomaan veroasteen määrittelmään — kun täällä on puhuttu korkeasta veroasteesta ja siitä, että OECD-vertailussa Suomen veroaste on kymmenisen prosenttiyksikköä korkeampi kuin OECD-maissa.

No, nythän tässä määritelmässä tosiaan suhteutetaan verot ja veronluonteiset maksut bruttokansantuotteeseen, ja vihreiden mukaan tässä laskelmassa pitäisi jollain tavalla huomioida myös työeläkerahastojen varallisuus. Mielestäni tämä vihreiden ehdotus ei ole kyllä mielekäs määritelmä, koska tämä bruttokansantuotehan on virtasuure ja tämä työeläkerahastojen varallisuus taas on varantosuure, ja näin ollen toistankin edustaja Meren vihreille esittämän hyvän kysymyksen: millä tavalla he muuttaisivat OECD:ssä yleisesti hyväksyttyä ja käytettyä veroasteen määrittelmää?

Sitten toinen asia vielä, minkä tässä puheenvuorossani tuon lyhyesti esille: Nythän eduskunta tällä hallituksen päätöksellä on lieventämässä viime vaalikaudella säädettyä raippaveroa hieman eli eläketulon lisäveron tulo rajaa korotetaan 2 000 eurolla ja lisäveroprosenttia alennetaan 6 prosentista 5,85 prosenttiin. Monelta eläkeläiseltä on tullut tästä viime kaudella tehdystä, mielestäni, voisinko sanoa, kohtuuttomasta veronkiristyksestä palautet-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

ta, ja nyt tätä raippaveroa tämän hallituksen päätöksellä hiukan kohtuullistetaan, ja näin ollen eläkeläisten verotus lähenee palkansaajien veroastetta.

18.15 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanon vielä kerran: Ensinnäkään omassa puheenvuorossani en maininnut sanallakaan työeläkerahastojen varallisuudesta yhtään mitään. Mutta sanon painokkaasti sen, että kun verrataan eri maiden kokonaisveroasteita, kannattaa muistaa, että ne luvut pitävät sisällään hyvin erilaisia asioita. Kun Suomessa veroluonteisina maksuina maksamme työeläkemaksuja, työttömyysvakuutusmaksuja täysimääräisesti toisin kuin monessa muussa maassa, niin jo näistä syistä luvut ovat vain helposti huonosti verrattavissa, ne ovat erilaisia. Kun vielä muistetaan edustaja Anderssonin esiintuomat seikat siitä, että meillä on lähes maksuton koulutus, meillä on vahvasti kompensoitu päivähoito, meillä on erittäin vahvasti kompensoitu vanhustenhoito verrattuna moneen muuhun maahan, niin nämä luvut ovat vain huonosti verrattavissa. Se, pitääkö suomalaista veroastetta korkeana vai matalana, on enemmän poliittinen kysymys — siitä en lähde riitelemään.

18.16 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Seurattuani ja kuunneltuani nyt tätä monella tapaa varsin ansiokasta verokeskustelua kokonaisveroasteesta haluan yhden näkökulman sanoa. Täällä eräs edustaja totesi, että korkea verotus on sosialismia, mutta jos ei nyt ruvettaisi joulun alla keskustelemaan tästä sinällään mielenkiintoisesta käsitteestä. Franklin D. Roosevelt 30-luvulla Yhdysvalloissa vaikean laman aikana nosti kaikkein korkeimmat veroasteet 90 prosenttiin kaikkein rikkaimpien kohdalta. Ja ei varmaan ollut Yhdysvallat silloin likelläkään sosialismia. Tämän päivän johtava teoreettinen talouspoliittinen kirjailija Thomas Piketty esittää 2 miljoonan painoksen saaneessa kirjassaan merkittävää varallisuusveron korotusta kaikkein rikkaimmille, ja myöskin veronkorotusta, ja hänkään ei tietävästi ole sosialisti.

18.18 Touko Aalto vihr: Arvoisa puhemies! (Hälinää — Puhemies koputtaa)

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Keskitytään edustaja Aallon puheenvuoroon.

Arvoisa puhemies! Hyvin lyhyesti kaksi asiaa tästä kokonaisveroasteesta: Kuten edustaja Järvinen toi esiin, toki saa ja voi vertailla, mutta kun kokonaisveroastetta eri maiden välillä verrataan, se ei kerro kovin paljoa, koska eri maissa lasketaan niin eri asioita sisään. Se keskeisempi, se periaatteellinen kysymys on — sen voi kiteyttää vaikka näin: tonni käteen Jenkeissä on hyvin eri asia kuin tonni käteen Suomessa, koska Suomessa on katettu niin monet ihmisen perustarpeet yhteisillä veroilla, toisin kuin vaikkapa Jenkeissä. Ehkä tämä riittänee havainnollistamaan tätä koko asiaa.

Edustaja Saviolle sanon vain sen, että siinä puheenvuorossani oli mainittu, että "jos" työeläkemaksut laskettaisiin veroluonteisiksi maksuiksi, vain havainnollistamaan tätä tilannetta, että miten niitä voi myös tulkita.

18.19 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Adlercreutz otti esille, että meidän pitäisi perua tämän subjektiivisen päivähoidon varaus. Tämähän on älyttömän hyvä päätös. Sitä ei missään nimessä tule perua, koska se on erittäin hyvä päätös. Keltikangas-Järvinen, asiantuntija, sanoo näin: "Jos kotona on 1-vuotias tuttisuu konttaamassa, kannat-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

taisi miettiä, mitä on se varhaiskasvatus, jota se pieni tarvitsee, jota ne vanhemmat eivät voi hänelle antaa." Jos otamme huomioon, että vanhempi tai vanhemmat ovat kotona, niin minkä ihmeen takia yhteiskunnan tulisi hoitaa pieniä lapsia, joiden on parempi olla (Jari Myllykoski: Kielikylpy!) kotona? Erityisesti olen sitä mieltä, että jos 7-vuotiaalle riittää 19 tuntia koulussa, niin minkä takia 2-vuotiaan pitäisi olla 40 tuntia viikossa päiväkodissa, jos vanhemmat tai vanhempi on kotona?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, laaja-alainen keskustelu tuloveroasteikosta on... (Hälinää) Pyydän anteeksi, vielä edustaja Myllykoski.

18.20 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Perun edelliset vaitiolopuheeni, ja täytyy kyllä vastata edustaja Huhtasaarelle. Kun kuulin tässä näistä sosialismipuheista ja nyt tästä, mikä on varhaiskasvatuksen rooli, niin kyllä minä toivoisin, että meillä kokonainen kielten opiskelu — joka talousarviossa sinällään tulee esille myös, kun puhutaan veroasteista — on sitä, että meillä pitäisi jo varhaisopetuksessa olla kielten opetusta. Meidän pitäisi antaa niitä kielikylpyjä siellä — kun te pohditte, minkä takia esiopetus on tärkeää. Otetaan ihan uusi suunta ja kansainvälistytään sitä kautta, jotta tämmöiset kädelliset oppijat, jotka ovat lukihäiriöisiä (Mikaela Nylander: Kannatamme! — Eva Biaudet: Pois keskialjalta!) edustaja myllykoskia, voisivat saada sitä opetusta silloin, kun se on tarttuvampaa, jo siellä varhaiskasvatuksen vaiheessa. Siinä mielessä voin vaalipiirini edustaja Huhtasaaren kanssa olla oikein raikkaasti eri mieltä hänen näkemyksistään.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Sitten edustaja Huhtasaari, mutta pyydän nyt, että keskustelu keskittyy tähän tuloveroasteikkoasiaan.

18.21 **Laura Huhtasaari ps:** Arvoisa puhemies! Jos sallitte, niin vastaan tähän kysymykseen. — Kun meillä tässä korkean verotuksen maassa, jota korkeammat veroasteet OECD:n mukaan on Tanskalla, Ranskalla ja Belgiassa, on verovaroin tällainen päiväkotijärjestelmä, niin eihän se millään tavalla poissulje sitä, etteikö siellä voisi antaa kielikylpyä sen 20 tuntia viikossa, mikä on jokaiselle lapselle mahdollista.

18.22 **Jukka Gustafsson sd:** Arvoisa puhemies! Minun on kyllä pakko todeta nyt näihin edustaja Huhtasaaren puheisiin, että te olette olleet itse hyväksymässä viikko sitten sivistysvaliokunnan mietinnössä lauseet: "Tällä hetkellä suomalaiset lapset osallistuvat kuitenkin varhaiskasvatukseen muita OECD-maita ja muita Pohjoismaita huomattavasti vähemmän. Esimerkiksi TITA-tutkimuksen mukaan suomalaislapset hyötyvät varhaiskasvatuksesta eniten, jos se aloitetaan 1—3-vuotiaana. Nämä lapset pärjäävät" — siis tutkimuksen mukaan — "koulussa paremmin, jatkavat toisen asteen koulutukseen, menevät lukioon ja opiskelevat yliopistossa useammin kuin varhaiskasvatuksen myöhemmin aloittaneet tai esiopetusikään saakka kotihoidossa olleet."

Sanon kuitenkin omana käsityksenäni lopuksi sen, että kyllä minä ymmärrän sen, että (Puhemies koputtaa) yksivuotiaitten kohdalla kotona oleminenkin on sinällään arvokasta, mutta kannattaa perehtyä tähän tieteelliseen tutkimukseen eikä puhua ja käyttää totuutta säästeliäästi.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

18.23 **Mikaela Nylander r:** Arvoisa puhemies! Ymmärrän hyvin, että tästä varhaiskasvatuksesta voidaan puhua myöhemmin illalla, kun tulee erillinen pykälä. Mutta minä haluaisin nyt vain kysyä perussuomalaisilta, oletteko tietoisia, että te istutte hallituksessa, jonka virallisena tavoitteena hallitusohjelman myötä on lisätä lasten osuutta varhaiskasvatuksessa. Se on hallituksen virallinen linjaus ja tavoite, ja voidaan tietysti kysyä, miksi. Siksi, että se on koettu hyväksi, mainioksi keinoksi lapsille kehittyä ja kasvaa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Puheenvuoroja voi pyytää P-painikkeella.

18.24 **Laura Huhtasaari ps:** Arvoisa puhemies! Tätä edustaja Gustafssonin esilleottamaa tutkimusta Keltikangas-Järvinen kommentoi näin: "Viime päivinä paljon keskustelua herättänyt tutkimus kertoo vain sen, että koulutettujen vanhempien lapset kouluttautuvat pitkälle. Korrelaatio aikaisen päivähoitoonviennin ja kouluttautumisen välillä hävisi, kun mukaan tuli toinen selittäjä eli vanhempien koulutus."

Se, jos Suomessa ovat lapset vähemmän päiväkodeissa, ei kyllä oppimistuloksissa näy. Meillä on erittäin hyvät oppimistulokset, ja näitä maksuja pienennetään, joten kyllähän tässä myös on mahdollisuus viedä päivähoitoon. Olen jo sanonut, että tätä päivähoito-oikeutta ei olla viemässä pois, me olemme rajoittamassa sitä 20 tuntiin viikossa. (Mikaela Nylander: Te olette jo rajoittaneet!)

18.24 **Eva Biaudet r:** Arvoisa puhemies! Kun täällä keskustellaan verotuksesta ja siitä, mihin verorahoja käytetään ja mikä on kohtuullinen taso, niin mielestäni voidaan varmasti keskustella hyvin monesta kohteesta, joissa joskus voi olla kyseenalaista se, onko järkevää käyttää verorahoja. Mutta kyllä nyt ainakin voi sanoa, että meillä on varaa ja meillä pitää olla sellainen veroaste, että me voimme kustantaa sen, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus laadukkaaseen varhaiskasvatukseen ja että kaikilla lapsilla olisi sellainen peruskoulutus, jossa he oppivat maan molempia kotimaisia kieliä sekä hyvin monia muitakin kieliä. Meillä ei ole varaa jättää joitakin nuoria ja lapsia ulkopuolelle. Hallituksen linja tarkoittaa sitä, että juuri ne lapset, jotka tarvitsevat kaikkein eniten tukea koulusta, varhaiskasvatuksesta, jätetään heikoille. Sitä hallitus tekee. (Toimi Kankaanniemi: Miten niin?) Kovaa, kylmää politiikkaa.

18.25 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Otan tässä nyt muutamia kantoja esille, kun täältä RKP:sta tulee kovia syytöksiä, että hallitus ei välitä varhaiskasvatuksesta eikä tue perheitä.

Ensinnäkin siis, kaikilla lapsilla on tällä hetkellä 20 tuntia sitä varhaiskasvatusta, jos vanhemmat haluavat sitä käyttää. Erityistarpeissa olevat lapset saavat sitä. Esimerkiksi meillä Hyvinkäällä on laadittu hyvin kevyt menettely, eli hyvä helposti perheen pyynnöstä sen saa. En oikein ymmärrä edustaja Biaudet'n näkemystä siitä, että emme tue ja että olemme jotenkin jättäneet perheet heikoille. (Eva Biaudet: Kyllä!) — No, se on teidän näkemyksenne, te tulkitsette, miten haluatte.

Sitten täällä äskeisessä puheenvuorossa — edustaja Myllykosken puhuessa — kuului, että siirtykäämme kansainvälisyyteen, just tässä varhaiskasvatuksessa. Siis minä en ymmärrä, onko se kansainvälisyyttä, että lapsi laitetaan joka päivä hoitoon pitkäksi päiväksi, jos vanhemmat vaikka haluavat pitää hänet kotona. Minä olen saanut jo yhteydenottoja siitä, että vanhemmat kokevat, että he ovat huonoja ihmisiä, jos he eivät halua koko aikaa vie-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

dä tarhaan vaan haluavatkin elää kotona lastensa kanssa. Täytyy nyt muistaa, minkälaista signaalia me täällä annamme: että perhe, joka haluaa kasvattaa lapsensa kotona kouluikänsä asti, ei ole kansainvälinen ja heidän lapsensa on (Mikaela Nylander: Eihän siitä ole kysymys!) tuomittu syrjäytymiseen. Ihan oikeasti ihmiset kokevat ahdistuneisuutta tuosta moralisoinnista, kun te moralisointte heitä ja määrätte, (Mikaela Nylander: Hän puhui kielikylvystä!) mitä täällä pitää tehdä.

Ja sama se on tämän kaksikielisyyden kanssa: monilla pojilla on vaikeuksia koulussa oppia kieliä, ja te kerrotte täällä, että se on hieno asia ja se pitää ehdottomasti säilyttää ja lapset pakottaa, vaikka he eivät itse haluaisi, vaikka he itse antavat lausuntoja, että vanhemmat päättävät. Ettekö te aina korosta sitä, että pitää (Eva Biaudet'n väliluuto) kuulla? Ja sitä paitsi 70—80 prosenttia kansalaisista hyväksyi subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoituksen. Mutta RKP tietää parhaiten, mitä Suomen kansa haluaa, eivät nuoret eivätkä muut. (Eduskunnasta: Se on totta!) — Aivan. (Naurua)

18.28 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Erittäin hyvä puheenvuoro edustaja Mereltä. Asiahan on monta kertaa myös niin, että moni haluaisi hoitaa lapsensa 3-vuotiaaksi kotona mutta ei ole varaa hoitaa, on pakko mennä töihin. Näinkin päin meillä on tilanteita.

Jos me nyt vertaamme — edustaja Biaudet otti esille sen, kun Ruotsissa lapset ovat paljon enemmän päivähoitossa — Pisa-tuloksia, niin Suomessa Pisa-tulokset ovat paremmat kuin Ruotsissa.

Lisäksi ne kaikkein heikoimmat ja ne lapset, jotka tarvitsevat enemmän kuin 20 tuntia viikossa, saavat sen.

18.28 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Täällä edustaja Nylander huomautti perussuomalaisille, että puolue on nyt hallituksessa — ja niin tosiaan on, kyllä me sen tiedämme. Nyt puhuttaessa tästä varhaiskasvatuksesta yritän sitä hiukan lähentää tähän tuloveroasteikkokäsittelyyn.

Hallituksen alkuperäinen esityshän oli se, että päivähoitomaksut hieman nousevat, mutta nyt budjettiriihen yhteydessä tätä päätöstä kyllä parannettiin merkittävästi. Eduskunta nyt sen täällä myös hyväksyy sellaisenaan: että 2 200 euroa kuukaudessa bruttona käteen saavien yksinhuoltajien, joilla on yksi tai kaksi lasta, päivähoitomaksut alenevat peräti 60 euroa kuukaudessa. (Mikaela Nylander: Se on hyvä!) Mielestäni tämä on kyllä erittäin merkittävä kädenojennus näille kaikkein pienituloisimmille yksinhuoltajaperheille. Sehän tarkoittaisi käytännössä lähes 3 prosenttiyksikön veronalennusta heille. Ja muissakaan tuloluokissa nämä päivähoitomaksut eivät nouse, joissakin tapauksissa alenevat myös korkeammassa tuloluokissa. Eli kyllä tämäkin lisää työnteon kannustavuutta huomattavasti.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta annetun lain sekä eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 3 §:n ja liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 137/2016 vp

Toimenpidealoite TPA 37/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 31/2016 vp

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

nan mukaisesti säädösvalmistelun elintarvikkeiden terveysperusteisen valmisteverotuksen kehittämiseksi."

18.34 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta annettua lakia siten, että makeisten ja jäätelön valmisteverosta luovuttaisiin.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on ristiriidassa Sipilän hallituksen hallitusohjelman kanssa. Hallitusohjelman veropoliittisiin linjauksiin kirjattiin, että makeisveroa tullaan korottamaan, mutta yhtäkkiä hallitus päättikin, että Euroopan komission moittima makeisvero poistuu vuoden 2017 alusta. Suomi voisi ottaa käyttöön terveysperusteisen sokeriveron, mutta hallitus ei ole siihen halukas. Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä luetellaan pitkä lista mahdollisen terveysperusteisen sokeriveron haittoja. Samaan hengenveoton hallituspuolueiden valtiovarainvaliokunnan jäsenet ovat hyväksyneet mietintötekstin, jossa todetaan, että tämä ei kuitenkaan estä, että Suomi seuraa aktiivisesti EU:n jäsenmaissa ja EU:n tuomioistuimen ratkaisukäytännössä tapahtuvaa kehitystä terveysperusteisten verojen osalta ja arvioi uudelleen terveysperusteisen veron käyttöönottoa. Valtiovarainvaliokunnan käsityksen mukaan valtiovarainministeriö on päivittämässä sokeriverotyöryhmän loppuraporttia ja selvittämässä muiden EU-jäsenmaiden tämänhetkistä tilannetta sekä EU-tuomioistuimen asiaan liittyvää viimeaikaista ratkaisukäytäntöä. Myös mahdollisuuksia muihin terveysperusteisiin veroihin seurataan valtiovarainministeriössä.

Minun mielestäni tämä mietintöteksti kuulostaa siltä, että hallitus kyllä ehkä haluaisi taipua tähän sokeriveroon mutta he eivät vain tässä vaiheessa voi siihen myöntyä.

Arvoisa puhemies! Vaikka makeisverosta luovutaankin, on sokerin kulutusta vähentävälle terveysperusteiselle verolle edelleen kansanterveydellinen tarve ja vero on myös EU:n lainsäädännön puitteissa mahdollista asettaa. Makeisveron tilalle tulisi meidän mielestämme ottaa käyttöön terveysperusteinen sokerivero, kuten kristillisdemokraattien jättämässä toimenpideoitteessa 37/2016 sen esittelemme. Aloitustasoksi voitaisiin kantaa veroa esimerkiksi vajaa 2 euroa per kilo, jolloin arvioitu verokertymä vuoden 2017 ajalta olisi 300 miljoonaa euroa — 300 miljoonaa euroa. Makeisten osalta verotaso vastaisi suurin piirtein poistuvaa makeisveroa, eli otan yhden esimerkin: 200 gramman suklaalevystä, jossa on sokeria 48 prosenttia eli 96 grammaa, valmisteveron suuruus olisi 18 senttiä. Suklaalevyn hinta ilman sokeriveroa olisi 1 euro 87 senttiä ja veron kanssa 2 euroa 8 senttiä. Nämä laskelmat on tehty eduskunnan tietopalvelussa.

Arvoisa puhemies! Sokeriveron määrääminen tulee Suomessa ensi vuodenvaihteessa mahdolliseksi, kun pakkausmerkintälainsäädäntö uudistuu ja elintarvikkeiden sokerimäärän ilmoittaminen tulee joka tapauksessa pakolliseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotan, että hyväksytään yksi lausuma. Tämä vastalauseen lausumaehdotus on: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin makeisveron korvaavan sokeriveron käyttöön ottamiseksi vuoden 2017 alusta."

18.39 Sari Tanus kd: Arvoisa herra puhemies! Aivan aluksi haluan sanoa, että kannatan edustaja Östmanin tekemää lausumaehdotusta.

Pääministeri Juha Sipilä on hallitusohjelman linjauksissaan alleviivannut, että verotuksen painopistettä tulisi siirtää työn ja yrittämisen verotuksesta erityisesti haittaverotukseen. Toisaalta hallituksen yhtenä kärkiteemana on ollut terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Mitä sitten tapahtuu? Euroopan komissiolle oli tehty kaksi makeisverolain vero-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

pohjan rajauksiin liittyvää valtiontukikantelua. Mikä huomattavaa, niin komissio ei ainaakaan toistaiseksi ollut eikä ole aloittanut asiassa mitään muodollista tutkintamenettelyä mutta on niin sanotusti epävirallisesti ilmoittanut kantanaan, ettei vero kohtele samankaltaisia tuotteita neutraalisti ja voi sisältää siksi valtiontueksi katsottavaa valikoivaa verotukea veron ulkopuolelle jääville tuotteille. Mutta niin kuin sanottu, mitään virallista, muodollista tutkintamenettelyä tai ilmoitusta, että tällainen aloitettaisiin, ei ole toistaiseksi tullut.

Esityksessä makeisten ja jäätelön valmisteverosta siis luovutaan neutraalisuusongelman vuoksi sen sijaan, että olisi tarkennettu verollisten ja verottomien tuotteiden rajanvetoa. Sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, niin kuin lausunnossa on sanottu, todettiin, että terveellisen ruokavalion omaksumista tulee edistää myös verotuksen keinoin. Valiokunnassa korostimme ja lausunnossa korostetaan, että erityisesti lasten ja nuorten ravintotottumuksiin vaikuttamista on tehtävä myös valmisteverotuksen avulla. Valiokunta on lisäksi pitänyt aiheellisena laajemmin selvittää mahdollisuuksia tukea terveellisten ravitsemusvaihtoehtojen valitsemista. Kaikki aivan järkeenkäypää terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Veron tavoitteen muuttamisen ja veropohjan laajentamisen sijaan makeisten ja jäätelön valmisteverosta luovutaan nyt kokonaan eikä välittömästi kehitetä veroa terveyttä edistävään suuntaan. Kuitenkin, niin kuin moneen kertaan olemme todenneet ja kuulleet tässäkin salissa, terveysperusteisia veroja on käytössä esimerkiksi Unkarissa, Tanskassa ja Norjassa — miksi sitten ei voisi olla myös Suomessa?

Me tiedämme, että väestön lihominen on lisääntynyt viime vuosikymmeninä niin, että sillä on vakavia kansanterveydellisiä ja kasvavia kansantaloudellisia vaikutuksia. Lihavuus on Suomessa yleisempää kuin missään muussa Pohjoismaassa. Ja erityisesti lasten lihavuus on yleistynyt, niin että nykyisin noin joka kymmenes leikki-ikäinen ja joka viides kouluikäinen lapsi on ylipainoinen tai lihava. Makeisten ja jäätelön valmisteverosta luopuminen todennäköisesti lisää näiden tuotteiden kulutusta ja lisää niiden käytöstä johtuvia terveyshaittoja. On myös huomattava, että hintajoustopuoksi näiden tuotteiden lisääntyvä kulutus kohdistuu todennäköisemmin ennen kaikkea lapsiin ja nuoriin.

Lisäksi tutkimuksessa on todettu, että etenkin sokeripitoisten virvoitusjuomien runsas käyttö suurentaa painoa ja lisää tyypin 2 diabeteksen riskiä. Niin ikään suunterveyden ylläpitäminen on entistä vaikeampaa. On huomattava, että myös Maailman terveysjärjestön WHO:n tuoreessa raportissa todetaan, että sokeripitoisten juomien riittävän tuntuva verotus voi vähentää lihavuutta, tyypin 2 diabeteksen yleistymistä ja hammassairauksia. Sokeripitoisten juomien kulutuksen laskun on todettu vähentävän sokerin saantia, parantavan ruokavalion koostumusta ja vähentävän edellä mainittuja haittoja.

Ja edelleen voimme nostaa esiin, että EU:n elintarviketietoasetuksen nojalla tämän vuoden joulukuussa tulee voimaan pakattujen elintarvikkeiden energian, hiilihydraattien, kokonaissokerin, rasvan, tyydyttyneen rasvan, suolan ja proteiinin määrien ilmoittamisvelvollisuus. Näin ollen voimaan tulevan sääntelyn perusteella alan toimijoiden hallinnollinen taakka ei merkittävästi lisääntyisi, jos verotus perustuisi näihin ravintoainetietoihin.

Terveysperusteisessa verossa voidaan veron määrä asettaa tuotteen sisältämän ravintoainepitoisuuden mukaan siten, että vero nousee haitallisen ravintoaineen määrän kasvaessa. Vero vaikuttaa tällöin paitsi hinnan kautta kuluttajien ostopäätöksiin myös teollisuuden tuotekehitykseen, ja terveysperusteisella verolla on lisäksi mahdollista kannustaa hyödyllisten ravintoaineiden käyttöön. Voiko joku väittää muuta kuin että näillä toimenpiteillä voisimme hyvin edistää terveyttä ja hyvinvointia, ennaltaehkäistä monia sairauksia?

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Kaiken kaikkiaan voitaneen todeta, että Suomella on ravitsemukseen ja terveyteen liittyen kansainvälisesti erittäin hyvä maine muun muassa terveellisen kouluruokailun ja elintarviketeollisuuden tuotekehityksosaamisen perusteella. Elintarviketeollisuus on pitkään kehittänyt entistä terveellisempiä elintarvikkeita yhtenä merkittävänä kilpailukeinona.

Ja niin kuin sosiaali- ja terveysvaliokunnassa totesimme, terveysperusteisella verotuksella voidaan luoda lisäkannustimia tuotekehitykselle, joka tukee terveys- ja hyvinvointitavoitteita ja on samalla kansantaloudellisesti järkevää. Valmisteverotuksen kehittäminen terveysperusteiseksi tulee aloittaa pikaisesti. Kristillisdemokraateilla oli jo vaihtoehtobudjetissa tämä niin kutsuttu sokerivero, ja tästä oli hyvä todeta myös sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, jossa oli kuultavana iso joukko asiantuntijoita. Heistä oikeastaan yhtä poikkeusta lukuun ottamatta kaikki kannattivat tätä terveysperusteista sokeriveroa, sen pikaista kehittämistä ja käyttöönottoa. Ja se, mistä tuli kritiikkiä, oli tuottajien puolelta, mutta niin kuin monessa muussakin asiassa, tässä totesimme, että tuottajat voivat kehittää terveellisempiä tuotteita, myös juomia, sellaisia kuin on jo aiemmin tullut monia markkinoille, suhteessa sokeriin ja sen lisäämiseen.

Meillä olisi mahdollisuus olla hyllyttämättä tätä makeis- ja jäätelöveroa, jatkaa sen keräämistä edelleen ja mitä pikaisimmin suunnitella ja ottaa käyttöön terveysperusteinen uusi vero, niin sanottu sokerivero. Toivoisin, että tässä kiireessä, hallituksen tuodessa erilaisia esityksiä, eduskunta voisi laittaa jarruja ja muistaa, että terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen näissä päätöksissä tulisi kuitenkin olla lähtökohtana ja loimilankana, ja tässä suhteessa terveysperusteinen vero, sokerivero, olisi erittäin kannatettava.

18.47 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Niin kuin Maailman terveysjärjestön tuoreessa raportissa todetaan, sokeripitoisten juomien riittävän tuntuva verotus voi vähentää lihavuutta, tyypin 2 diabeteksen yleistymistä ja hammassairauksia. Hyvin samansuuntaisia tuloksia on muista sokeritutkimuksista. Sen takia on helppo kannattaa sosialidemokraattien, vihreiden ja vasemmiston yhteistä hylkäys- ja lausumavastalauseetta. Kun vielä muistetaan, että makeisverolla on kerätty noin 100 miljoonaa euroa ja sokerivero korvataan toisi tilalle 300 miljoonaa euroa, on hämmästyttävää, että hallitus ei halua käyttää tätä keinoa, jolla olisi vahvoja terveysvaikutuksia mutta myös talousvaikutuksia.

Kannattaa muistaa, että Suomella on ravitsemukseen ja terveyteen liittyen kansainvälisesti hyvä maine muun muassa terveellisen kouluruokailun ja elintarviketeollisuuden tuotekehityksosaamisen perusteella. Elintarviketeollisuus on oma-aloitteisesti pitkään kehittänyt entistä terveellisempiä elintarvikkeita yhtenä merkittävänä kilpailukeinona, ja vaikka se on vastustanut yleisempää sokeriveroa, uskon, että elintarviketeollisuudella olisi täysi valmius ottaa koppi myös jatkossa entistä vähäsokerisempien tuotteiden kehityksestä. Sen takia toivon, että hallitus vakavasti paneutuisi myös sosiaali- ja terveysvaliokunnan yksimielisen kannan mukaisesti säädösvalmistelun aloittamiseen elintarvikkeiden terveysperusteisen valmisteverotuksen kehittämiseksi.

18.48 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa puhemies! Täällä edelliset puhujat ovat aika tarkkaan kalunneet läpi, mitä me sosiaali- ja terveysvaliokunnassa tästä asiasta lausuiimme. Joitakin huomioita ja näkökulmia haluan ottaa oikeastaan ehkä sen ulkopuolelta.

Edellisessä puheenvuorossa edustaja Järvinen totesi, että elintarviketeollisuudella olisi mahdollisuus ottaa koppi tästä asiasta. Niin olisi, ja toivon, että heidän kantansa tässä asiassa muuttuu, mutta itse asiassa suomalainen elintarviketeollisuus oli Euroopan soijatuotta-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

jien rinnalla se toinen, joka kanteli komissioon meidän makeisverostamme. Toivoisin tosiaan, että Suomessa elintarviketeollisuus pystyisi asennoitumaan toisella tavalla, kuten esimerkiksi Unkarissa, jossa tullinimikkein toteutetaan tällaista terveystavusteista verotusta, sokeri on yksi näistä verotuksen kohteista. Siellä ollaan pystytty reseptiikkaa muuttamaan, elikkä siellä on elintarviketeollisuus lähtenyt mukaan verokannustimen kautta, ja siellä vaikutukset nähdään myös kulutuksessa. Tämä verokannustin on toteutunut niin kuin on tahdottu. Siellä ihmiset ostavat ja valitsevat terveellisempiä tuotteita. Tähänhän meidän pitäisi Suomessakin pyrkiä.

Edustaja Tanus totesi tuottajista, varmaan tarkoittitte tässä nimenomaan valmistajia elikkä elintarviketeollisuutta, joka tosiaan voisi ottaa uuden näkökulman. Ei voi sanoa, etteikö meillä asioita olisi tehty ihan oikein, esimerkiksi Valio tuotteissaan, mainitsen tässä esimerkiksi jogurtit: ihan oma-aloitteisesti ja seuraten varmasti kuluttajien halua siitä, mihinkä suuntaan halutaan mennä, minkälaisia tuotteita halutaan käyttää, jogurteissa on esimerkiksi jo huomattavasti vähäsokerisempia tuotteita, tuotteita, joissa ei ole lainkaan lisättyä sokeria, ja sitten täysin maustamattomia tuotteita. Totta kai kuluttaja on vahva valitsija, mutta mitä me myös valiokunnassa painotimme ja myös asiantuntijat, jotka tietävät sokerin haitoista, painottavat, niin aikuisen periaatteessa pitäisi olla se taho tai toimija, joka pystyy tekemään rationaalisia päätöksiä mutta eivät meidän lapset pysty. Sen takia erityisesti meidän pitäisi pystyä tämän verotuksen kautta turvaamaan suomalaisten lasten hampaita, minkä kehitys valitettavasti ei ole mennyt hyvään suuntaan viime vuosina. Lasten hampaitten reikiintyminen on lisääntynyt. Ylipaino, lihominen on meillä lisääntynyt. Sokeri vaikuttaa osaltaan sydän- ja verisuonitauteihin, syöpien esiintymiseen, tuki- ja liikuntaelinsairauksiin, tyypin 2 diabetekseen. Monia monia kansanterveysasioita linkittyy liikaan sokeriin. Pitää muistaa, että sokeria sinänsä ihminen ei tarvitse mihinkään. Meidän elimistömme pystyy muodostamaan muista aineista riittävät hiilihydraatit toimintansa, energiansa aikaansaamiseksi. Sokeria ei tarvitse lisätä mihinkään tuotteeseen tämän takia.

Tosiaan haluaisin muistuttaa siitä niin valtiovarainministeriötä kuin myös meitä kaikkia päättäjiä täällä, että esimerkiksi europarlamentaarikko Anneli Jäätteenmäki vastikään kysyi komissiolta sen kantaa sokeriveroon ja komissio sanoi, että sieltä ei rajoiteta, muodostakaa vain semmoinen laajapohjainen verotus, jossa ei voida nähdä mitään viitteitä siihen, että se suosii toisia yrityksiä enemmän kuin toisia. Tässä on nyt kyse siitä, että pitää pystyä muodostamaan sellaista lainsäädäntöä, joka on aidosti terveydellä perusteltu.

Arvoisa puhemies! Minä toivon ja uskon, että vaikka valtiovarainvaliokunta jätti lausumatta tästä asiasta, niin se ei tarkoita sitä, etteikö valtiovarainministeriössä ruveta asiaa kehittämään. Näin olen kuullut ja näin toivon, ja toivon, että me kaikki haluamme sitä edellyttää. Sille 100 miljoonalle eurolle, mikä makeisverosta jää nyt käyttämättä, on paljon käyttöä. Muistutan vielä, että makeisverolla on ollut laaja kansan hyväksyntä, ja sen takia tämmöisessä taloustilanteessa tämmöistä juttua ei kannata jättää käyttämättä.

18.54 Touko Aalto vihr: Arvoisa herra puhemies! Tämä makeisveroasia on käyty keskustelun kautta moneen kertaan läpi, jotenka tiivistän ja kiteytän — hieman jopa edustaja Soinin hengessä — asiaa. Mikään ei ensinnäkään pakota Suomea poistamaan makeisveroa. Mikään ei estä Suomea valmistelemasta omaa uutta tuotekohtaista haittaveroa, vähän niin kuin Tanskasta ja Unkarista mallia ottaen. Ainoa este on hallitus, aivan itse. Tämä on järjetöntä kansantalouden ja kansanterveyden kannalta. Asian voisi kiteyttää jopa niin, että missä hallitus, siellä keksityt ongelmat.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

18.55 **Toimi Kankaanniemi ps:** Herra puhemies! Ymmärrän hyvin, että sosiaali- ja terveysvaliokunta on tätä asiaa tarkastellut terveyspolitiikan kannalta, niin kuin valiokunnan kuuluukin, ja päätynyt sitten siihen ratkaisuun, että joku tämäntyyppinen vero, terveysperusteinen vero, on paikallaan. Yhdyn siihen ajatteluun ihan täydellisesti. Valtiovarainvaliokunta ja sen verojaosto sen sijaan joutuu katsomaan veroasioita toisestakin näkökulmasta ja ottamaan huomioon monenlaiset eri tekijät, ja ne on tässä mietinnössä nostettu esille.

Sokeriveron osalta, mistä täällä nyt on paljon puhuttu, tähän mietintöön, sen kolmannelle sivulle, on kirjoitettu hyvin auki ne monenlaiset ongelmat, jotka siihen liittyvät, ja toivonkin, että edustajat vielä lukevat tämän mietinnön tältä osin hyvin tarkkaan. Ja totean, että sokeriveron kaltaista veroa ei ole toteutettu missään EU:n jäsenvaltiossa — näin täällä mietinnössä todetaan.

Sitten on näitä tiettyihin tullinimikkeisiin liittyviä veroja, ja niiden osalta taas, kun niitä joissakin maissa on, ei ole testattu niiden EU-kestävyyttä. Ja jos Suomi tällaisen uuden veron luo, niin kuin toivon, se on notifioitava, ja voi olla, että se ei ihan siitä vaan mene läpi. Siksi valmistelu on tehtävä huolella. Valtiovarainministeri Orpo täällä — kyselytunnilla muistaakseni — kerran totesi, että asiaa on ministeriössä hyvin huolella tutkittu mutta on nähty, että sitä ei ole helppo toteuttaa niin, että se kestäisi tämän joka puolelta esiin tulevan ponnistuksen.

Mietinnössä on nostettu lopussa kuitenkin hyvin esille se, että valtiovarainvaliokunnan tahtokin on, että asiassa jatketaan selvitystyötä (Puhemies koputtaa) ja se mahdollisesti toteutetaan niin pian kuin on mahdollista.

18.57 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd:** Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi edustaja Harakan hyvää lausumaehdotusta, sillä tällä verolla olisi vain myönteisiä vaikutuksia. Ensinnäkin välittömän verotuoton lisäksi tällä niin sanotulla sokeriverolla saadaan paljon kansanterveydellisiä ja sitä kautta myös kansantaloudellisia hyötyjä. Me tiedämme liiallisen sokerinkäytön olevan riskitekijä moniin kansansairauksiin, ja etenkin kun tiedetään lasten ja nuorten sokerinkäytön lisääntyneen huolestuttavasti ja sitä kautta myös ylipainon lisääntyneen, niin sokerinkäytön vähentämiseksi olisi tehtävä kaikki mahdollinen, ja verotus olisi kyllä yksi ihan hyvä keino tähän. Asiantuntijat ovat kyllä melko yksimielisiä olleet tämän veron hyödyistä.

Tämä EU:n selän taakse meneminen tässä asiassa osoittaa minun mielestäni lähinnä vain laiskuutta etsiä semmoisia vaihtoehtoja, joita voitaisiin hyödyntää, ja toisaalta meillähän on tiedossa niitä EU-maita, joissa tämänkaltaista veroa jo tällä hetkellä käytetään.

18.58 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Myös minä kannatan sosialidemokraattien, vihreiden ja vasemmiston vastalauseessa esitettyä hallituksen esityksen hylkäämistä ja lausumaa.

Edustaja Kankaanniemi puhui siitä, miten monimutkaista olisi säätää sokerivero. Epäilemättä näin on, mutta ei se nyt aivan ylivoimainen tehtävä ole. Kyllä niitä monimutkaisia lakeja on Suomessa valmisteltu ennenkin silloin, kun siihen on tahtoa ollut.

Edustaja Hannakaisa Heikkinen toivoi elintarviketeollisuuden muuttavan mielensä. Tietenkin yhdyn tähän toiveeseen, mutta toivon, että eduskunta ja myös hallitus tässä asiassa osoittavat selkärankaa ja säätävät sokeriveron ihmisten terveyttä edistämään aivan riippumatta siitä, kääntyykö elintarviketeollisuus tälle kannalle vai ei.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos arvioi, että puolisen miljoonaa suomalaista sairastaa diabetesta ja heistä merkittävä osa tietämättään. Kun vertailee tämän päivän koulukuvia vaikkapa 70- ja vielä 80-luvunkin koulukuviin, näkee hyvin selvästi eron siinä, miten ylipaino on lastenkin keskuudessa kasvanut, ja yksi siihen liittyvä asiahan on myöskin kakkosdiabeteksen esiintyminen yhä nuoremmissa ikäluokissa. Diabetesliiton sivujen mukaan diabetes on Suomessa merkittävin yksittäinen syy valtimotauteihin, kuten sepelvaltimotautiin ja aivoverenkiertohäiriöihin, sekä alaraaja-amputaatioihin. Lisäksi se lisää lukuisien muiden sairauksien riskejä. (Puhemies koputtaa)

Eli tässä on kysymys valtiontaloudesta kahteen suuntaan: edistämmekö terveyttä ja terveydenhoidon kulujen laskua sitä kautta ja haluammeko veron?

19.00 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tässä muutamassa puheenvuorossa on tullut puheeksi, että esimerkiksi valtiovarainvaliokunnan verojaostossa kuuluttujen asiantuntijalausuntojen perusteella tämä on kovin monimutkainen ja tuli esille se, että esimerkiksi tullinimikkein sokerin verottamista EU ei välttämättä hyvällä katsoisi. Mutta muistutan, että esimerkiksi Unkarissa tämä terveysperusteinen verotus tapahtuu tullinimikkein ja se on EU:n hyväksymää, että edelleenkin kannustan siihen, että asiaa ei tähän jätettäisi. Eri tahoilta kuullaan valtiovarainministeriön virkamiesten kanta, että asia on monimutkainen, mutta eihän se tarkoita sitä, etteikö silloin pitäisi töihin ryhtyä. On monia asioita meidän yhteiskunnassa ja myös täällä eduskunnassa, jotka ovat monimutkaisia, mutta ne on vain hoidettava, ja jos kansan tahto siitä on riittävä, että tällainen verotus viedään eteenpäin, niin se mielestäni on sen arvoista. Kuitenkin toistan tässä vielä sen uskomukseni, että vaikka valtiovarojen verojaosto ei lausumaamme toteuttanut, se ei tarkoita sitä, etteikö tahottila olisi se, että tämmöistä terveysperusteista verotusta lähdetään Suomessa kehittämään, ja näin sen pitää olla. Tälle on laaja kansan tuki, ja tämä ei tavallaan ole keneltäkään pois, vaan erilaisin kannustein tuemme elintarviketeollisuutta, tavallaan kepillä, siihen suuntaan. Sitten samoin myös niistä tuotteista, jotka sisältävät enemmän sokeria tai muita haitallisia aineita, joita voidaan myös verottaa, kuluttaja valitsee ja saa kannustuksen valita terveellisemmin. Tähän meidän tulee pyrkiä.

19.03 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa puhemies! Odotan hallituksen selvitystä terveysperusteisesta valmisteverosta. Täällä on hyvin tullut esille, että sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, jonka jäsenenä olen, teimme lausuman, jossa edellytimme sitä, että aloitettaisiin valmistelu terveysperusteisesta valmisteverosta. Tuo lausunto meni sitten valtiovarainvaliokunnan käsittelyyn, jonka jäsen myöskin olen, ja toivon, että olette lukeneet tuon mietinnön. Siinä mietinnössä todellakin todetaan, että tarkoitus on, että VM selvittää mahdollisuuksia säätää tällainen terveysperusteinen vero. Se on laajempi kysymys, kysymys ei ole pelkästään sokeriverosta vaan terveysperusteisesta valmisteverosta. Ja todellakin mietinnön mukaisesti toivomme, että tuo selvitystyö tuodaan eduskunnan käsittelyyn.

Kyllä tässä oppositiolle pitää sanoa: jos tämä vero olisi niin helppo säätää, miksi esimerkiksi valtiovarainministeri Rinne ei tuota veroa säätänyt? Näin ei tapahtunut, ja mielestäni on hyvä, että hallitus tässä nyt toimii. Kuten sosiaali- ja terveysvaliokunnan varapuheenjohtaja Heikkinen totesi, odotamme vipinää tässä. Elintarviketeollisuus varmasti saa tästä pontta kehittää terveellisempiä elintarvikkeita, ja kyllä, eritoten lasten ja nuorten terveys edellyttää, että myöskin verotuksella ohjaamme terveellisempiin kulutustottumuksiin, eli

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

odotan kyllä, että tällä kaudella tästä saamme selvityksen, ja toivon, että tämä vero myöskin säädetään. Tästä ei ole kahta kysymystä.

19.04 Sari Tanus kd: Arvoisa herra puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on siis kyse makeisten ja jäätelön valmisteverosta luopumisesta, ja näkisin, että varsin yksinkertaisesti asia voisi olla niin, että kun tämä tulee äänestykseen, äänestämme nurin tämän hallituksen esityksen. Elikkä että makeis- ja jäätelövero jatkaisi olemassaoloaan seuraavanakin vuonna, ja sinä aikana kun se vielä on voimassa, sitten tämä muu terveysperusteinen verotus, esimerkiksi sokerivero, kehitettäisiin ja otettaisiin käyttöön.

Niin kuin sanottu, tässähän komissio ei ole aloittanut mitään tutkintamenettelyä, edes muodollista, vaan on epävirallisesti ilmaissut kantansa, niin minkä ihmeen takia Suomen pitää nyt olla eturintamassa toteuttamassa tätä epävirallista vihjaisua? Näkisin, että hyvinkin makeisista ja jäätelöstä, niin kuin tähänkin asti, keräisimme veroja, saisimme niistä myös terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen potkua, ja sitten mitä pikaisimmin hallitus valmistelisi tämän uuden terveysperusteisen sokeriveron.

19.05 Timo Harakka sd: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Sarkomaalle: Tämä hallitushan oli omassa ohjelmassaan siinä luulossa, että makeis- ja jäätelövero voidaan säilyttää nykymuodossaan. On vaikea käsittää, miksi edellisen hallituksen valtiovarainministeriltä olisi pitänyt edellyttää tällaista suorastaan maagista katsetta tulevaisuuteen, joka nykyiselle hallituksellekin tuli yllätyksenä.

Mutta tähän kysymykseen, jonka alussa esitin, on edelleen vastaamatta. Mihin tämä vuosi on hukattu? Me tiesimme jo vuosi sitten, että tämä 100 miljoonan euron verotuoton menetys uhkaa meitä. Tässä olisi ollut vuosi aikaa ryhtyä toimiin, ja nyt täällä tehdään lausumia ja nyt täällä toivotaan. Nyt todetaan, että seurataan tilannetta ja aletaan pikku hiljaa valmistella. Tiedän mainiosti, kun olen kahlannut läpi tuon sokeriverotyöryhmän mietinnön vuodelta 2013, että harjoitus ei suinkaan ole yksinkertainen. Mutta sitä suuremmalla syyllä se olisi pitänyt aloittaa välittömästi, kun tehtiin se ratkaisu, että tästä joudutaan luopumaan. Nyt on vuosi hukattu täysin tarpeettomasti tähän. Me olisimme jo paljon pidemmällä, voisimme keskustella siitä, minkälainen se uusi kansanterveysperusteinen vero olisi, sen sijaan, että hurskaasti toivomme, että sellainen joskus tehdään.

19.07 Outi Alanko-Kahiluoto vihr: Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta oli lausumassaan ja lausunnossaan tästä asiasta hyvin yksimielinen. Eli kyllä me kaikki olimme sitä mieltä, että on syytä kehittää verotusta siihen suuntaan, että pystytään ohjaamaan ihmisiä terveellisempään käyttäytymiseen. Sitten toisaalta katsoimme myöskin, että tämänmoisen sokeriveron säätäminen loisi myöskin yrityksille sitten tämmöisen insentiivin kehittää terveellisempiä tuotteita markkinoille. Katsoimme hyvin yksimielisesti, että tämän tyyppisellä verolla olisi pelkästään hyötyjä kansantalouden ja sitten myöskin talouden näkökulmasta. Että sinänsä pidän tätä kiistelyä tässä kohtaa aika turhana. Voi tietysti todeta, että parempi olisi ollut, jos hallitus olisi alkanut heti kautensa alussa kehittämään tätä uutta veroa, mutta nyt, kun valtiovarainvaliokuntakin on ollut tällä kannalla, ei muuta kuin kannustamme hallitusta ripeään toimintaan.

19.08 Leena Meri ps: Arvoisa herra puhemies! Tulen tänne korokkeelle, vaikka ei ole pitkä puheenvuoro, jottei tarvitse puhua niin nopeasti, kun kello aina käy.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Katselin tätä valtiovarainvaliokunnan mietintöä ja ymmärrän hyvin, että tämä asia pitää huolellisesti selvittää. Aika usein, kun hallitus on tuonut esityksiä, on kritisoitu sitä, että valmistellaan liian kiireellä ja sitten valiokunnissa joudutaan kovin paljon niitä oikaisemaan tai joitakin vaikutusarvioita kokonaisuuksiin ei ole tehty. Minusta ne on silloin hyvä huolella valmistella.

Katselin täällä tätä valtiovarainvaliokunnan lausuntoa, ja siinä tuodaan hyvin esille sitä, että veron perusteena tulisi olla tuotteen kokonaissokeripitoisuus, jos puhutaan sokeriverosta, ja pitäisi ymmärtää se, että silloin se koskisi kaikkia sokeria sisältäviä elintarvikkeita ja esimerkiksi maidolle ja hedelmille olisi oltava hyväksyttävät poikkeusperusteet. Mietin itse esimerkiksi kotimaisia leipomoita. Leipiiin, leivonnaisiin lisätään sokeria. Täällä todetaan, että ravintotietojen perusteella tai analyysimenetelmin elintarvikkeista ei voida erottaa lisättyä ja luontaista sokeria, joten veroa ei voisi perustaa vain lisätyn sokerin määrään. Tässä pohditaan juuri sitä, että tämä hallinnollinen taakka olisi suurempi. Pitäisi katsoa, miten se kohdistuisi erilaisiin tuotteisiin ja suomalaisen elintarviketeollisuuteen.

Jos lähtee vain keskusteluun siitä, että sokeri on pahasta ja sen liiallinen käyttö on pahasta, eikä ajattele ollenkaan sitä kokonaisvaikutusta, niin se voi tuntua hyvinkin yksinkertaiselta: että selvä, säädetään vain vero, niin kukaan ei osta enää niin paljon suklaata ja jätskiä. Sopii minulle. Itse pidän suklaalevyistä, ja oikein mielellään ne voisivat olla kaksi kertaa kalliimpia minulle, niin tulisi vähän vähemmän syötyä. Mutta nyt minun pitää ajatella tätä kokonaisuutta täällä lakeja säätävänä tahona ja sitä, mitä se tekisi suomalaiselle teollisuudelle.

Itse kannatan ehdottomasti, että me keksimme sokerille ja makeisverolle korvikkeen ja nimenomaan terveydelle haitallisuuden kautta. Mutta se pitää ihan aidosti tehdä huolellisesti. Täällä valtiovarainministeriön lausunnossa todetaan, että valtiovarainministeri on päivittämässä tämän sokeriverotyöryhmän loppuraporttia, joka on siis aiemmin tehty, ja siinä katsotaan myös muiden EU-jäsenmaiden tämänhetkinen tilanne.

Itse henkilökohtaisesti toivon, että tämä löytyy. Minäkin muistan, että ministeri Orpo puhui täällä salissa, kuten edustaja Kankaanniemi kertoi, että tätä asiaa viedään eteenpäin ja otetaan vakavasti. Mutta se on niin helppoa — juuri niin kuin sanoin tuossa aikaisemmin — sanoa vain, että nyt vain nopeasti viedään ryminällä eteenpäin. Missä on nyt se huolellisen vaikutusarvioinnin vaatiminen? Minusta se on erittäin tärkeätä, ettei nyt vain kaadeta pieniä leipomoita tässä ohimennen rymistellessä.

19.11 Sari Tanus kd: Arvoisa herra puhemies! Aivan niin kuin edustaja Harakka tuossa hyvin toi esiin, voi tietysti miettiä, mihinkä on vuosi tullut hukattua. Ja näin vuosi on hukattu, mutta niin kuin sanotaan, että sitten kun on huonot housussa, sitten ei enää voi muuta kuin todeta, että näin on. Elikkä vuosi on mennyt, ja sitä ei saada takaisin.

Mutta se, mikä voitaisiin hyvinkin tehdä, on se, että me jatkaisimme tätä makeis- ja jäätelövalmisteveron keräämistä vielä jatkossakin. Se on iso raha, ja me tarvitsemme verotuloja, tarvitsemme euroja, toisaalta tarvitsemme terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä, mutta pelkkiä eurojakin ajatellen mielestäni hyvin voisimme jatkaa tämän makeisten ja jäätelön valmisteveron keräämistä ja pikimmiten valmistaa sitten tämän korvaavan veron.

Olen ihan samaa mieltä kuin edustaja Meri, joka totesi, että korvaava vero täytyy valmistella huolellisesti, se ei ole yksinkertaista. Mutta mitä pikaisimmin huolellinen valmistelu, ja sinne asti tämän makeis- ja jäätelöveron keräämistä, kunnes on korvaava vero val-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

mis ja se on valmis käyttöön otettavaksi. Minusta tämä olisi ainut järkevä toimintatapa tässä vaiheessa, kun meillä kuitenkin niille veroeuroille on niin paljon käyttöä.

19.12 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Jos tätä terveysperusteista sokeriveroa vielä jatkossa selvitetään, niin minä toivon, että selvitetään samalla terveysperusteinen alkoholivero. Ja sitähan pitäisi tietenkin periä aina, kun maahan tuodaan alkoholia, että saataisiin tämä viinarallikin loppumaan.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perintö- ja lahjaverolain sekä tuloverolain 47 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys eduskunnalle perintö- ja lahjaverolain sekä tuloverolain 47 §:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 175/2016 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 175/2016 vp

Hallituksen esitys HE 245/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 33/2016 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

19.13 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Perintö- ja lahjavero on se viimeinen, kolmas näistä rosvoista, joka vielä täällä salissa on. Kaksi aikaisempaa eli niin sanottu yritysvähennys ja metsälahjavähennys ovat jo päässeet livahtamaan käsistämme.

Esitimme lukuisia pykälämuutoksia tähän lakiesitykseen, joista äänestettiin äskettäin. Olen pahoillani siitä, että tässä taloudellisessa tilanteessa hallitus katsoo, että työllisyys- ja kasvuvaikutuksiltaan olematon mutta lähinnä varakkaita suomalaisia suosiva veroalennus on päätetty ottaa käyttöön.

Tästä syystä, kun emme ole päässeet vaikuttamaan tämän lakiesityksen järkevämpään sisältöön, on esitettävä sen hylkäämistä ja lisäksi lausuma, joka sisältyy vastalauseeseemme.

19.15 **Marisanna Jarva kesk:** Arvoisa puhemies! Esitän tämän hallituksen esityksen käsittelyn jatkamista.

19.15 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Harakka hyvin toi esille niitä ongelmia, jotka tähän esitykseen liittyvät. Tässä on tämän illan aikana myöskin käyty paljon keskustelua hallituksen veropolitiikan epäkohdista ja siitä, kuinka huonosti hallituksen verokevennykset kohdennetaan. Tästä syystä kannatan edustaja Harakan tekemää esitystä ja lausumaehdotusta.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

19.16 **Maria Tolppanen sd:** Arvoisa puhemies! Siitä, mitä tässä juuri äsken lausuttiin: Että tässä taloudellisessa tilanteessa on aivan käsittämätöntä, että me annamme tällaisia lahjoituksia niille, joilla jo muutenkin paljon on. Se, mitä edustaja Harakka äsken esitti, on erittäin kannatettava asia, ja seison ihan tiukasti sen takana.

19.16 **Heli Järvinen vihr:** Arvoisa puhemies! Myös vihreät ovat sosialidemokraattien ja vasemmiston lausumavastalauseen takana.

19.16 **Mikko Kärnä kesk:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Jarvan esitystä käsitteilyn jatkamisesta.

19.17 **Hannakaisa Heikkinen kesk:** Arvoisa puhemies! Myös minä kannatan edustaja Jarvan ehdotusta asian käsittelyn jatkamisesta.

19.17 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Sosialidemokraatit poistivat varallisuusveron Suomen 40 000 rikkaimmalta kymmenen vuotta sitten. Siitä on kertynyt valtava potti näille, jotka siitä hyödyn saivat. Myös se yhteisöveron alennus koitui rikkaille. Tässä nyt suomalaisille pienyrittäjille ja viljelijöille annetaan mahdollisuus perinnön luovuttamiseen sillä lailla, että perintöverotus ja lahjaverotus ei sitä yritystä tapa. Se on minusta vastuullista toimintaa. Kateus tässä suhteessa on minusta aika sairas ilmiö.

Herra puhemies! Vielä tässä vaiheessa, kun käsitellään tätä niin sanottua kolmatta iloista rosvoa, kysyn edustaja Harakalta: Ketkä ovat todellisuudessa ne iloiset rosvot? Eihän laki sinänsä ole mikään rosvo. Ketä te tarkoittatte? Rosvot ovat aina ihmisiä. Ketkä ovat teidän mielestänne ne kolme iloista rosvoa? (Naurua)

19.18 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Minua vähän nauratti tämä.

No, tästä tuli mieleeni, kun täällä puhuttiin tosiaankin siitä, minkälaista politiikkaa hallitus tekee, ja siitä, että meillä ei olisi tähän varaa. Otan tähän nyt yhden näkökulman: Olen itse ollut vuosikausia töissä holhoustoimen edunvalvonnassa, jossa on alaikäisten varallisuuden valvonnasta kyse. Siellähän on alaikäisiä lapsia, jotka ovat saaneet perinnön. Usein, ja pääasiassa lähes aina, kyseessä ovat tavalliset ihmiset, joilla on asunto, auto ja jotain pientä omaisuutta. Toinen jää yksin, yksinhuoltajaksi, kun puoliso on kuollut. Aivan kuten edustaja Kankaanniemi sanoi, kateus on sairas ilmiö. Kyllä se tässä yhteydessä on, kun puhutaan perinnöstä. Siinä on aina läheinen ihminen menehtynyt lopullisesti. Se suru on valtava. Jos siihen tulee vielä taloudellisia ongelmia päälle, niin ei siinä ketään naurata. Olen niin monta kertaa jutellut yksinhuoltajaäidin kanssa, joka miettii: mistä minä saan rahat — lapset nimittäin saavat sen perintöveron maksettavakseen tälläkin hetkellä — mistä minä saan rahat perintöveroon, millä minä maksan hautajaiskulut, meillä on kaikki omaisuus tässä kiinni, meillä ei ole kuin pienet henkivakuutukset, mitkä tulevat kaikille. Muistetaan se asia, että tässä kevennetään lähimpien perillisten verotusasteikkoa, ja siinä yhteydessä puhuisin muustakin kuin rahasta. Siinä on ihminen kuollut, kunnioitetaan sitä asetelmaa. Sitä ei varmaan kukaan kenellekään toivo ja ajattele, että voi, kun minulta tämä läheinen tässä kuolisi, niin saisin pikaisesti edullisen perinnön. Näin ei varmasti ole.

19.19 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Tähän edustaja Meren liikuttavaan puheenvuoroon täytyy kuitenkin heti todeta, että hallitushan nimenomaan on esittänyt kuoleman-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

varavakuutusten verottoman rajan poistamista kokonaan. Eli kyllä tässä lesket ja orvot olivat SDP:n alkuperäisissä pykälämuutoksissa kuitenkin paremmin huomioituina kuin hallituksen alkuperäisessä esityksessä. Mutta emme nyt palaa siihen esitykseen, joka on jo menneisyyttä.

Vastauksena edustaja Kankaanniemelle: On olemassa sellainen asia kuin kielikuva. Tämä kielikuva tarkoittaa sitä, että nämä lakiesitykset ovat vieneet veronmaksajien rahoja lähes 200 miljoonaa esityksiin, jotka hyödyttävät jo ennestään varakkaita mutta joiden työllisyys- ja kasvuvaikutukset ovat täysin olemattomat.

Kiinnitän huomiota myös siihen, että tämän perintö- ja lahjaverotuksen alennuksen alkuperäinen ajatus oli se, että perheyrittysten ja sukutilojen jatkaminen helpottuisi. Näin ei kuitenkaan tule tämän esityksen kautta tapahtumaan. Ja miksi ei? Se johtuu siitä — ja tähän liittyy se lausumaesityksemme — että perintö- ja lahjaverotuksen 55—57 § sanelevat ne yrityshuojennusten ehdot, jotka tämän mahdollistavat. Tähän hallitus ei uskaltanut kajoja siinä pelossa, että miljoonien arvopaperiomaisuus ei enää siirtyisi yritysvarallisuuden mukana täysin oikeudettomasti seuraaville polville tai lahjansaajille. Tämä on suuri sääli, koska meidän tulisi puuttua itse ongelmaan eli siihen, että jos on tapauksia — kuten tapaus Harvia — joissa yritys ei voi enää jatkaa, niin silloin pitäisi muuttaa näitä pykäläiä, jotka (Puhemies koputtaa) perustuslakivaliokuntaan jäivät nyt jättämättä.

19.22 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! En tiedä, onko tässä edustaja Harakalta jäänyt huomaamatta, mutta hallitushan on nostanut nimenomaan tätä puoliso vähennystä ja alaikäisyys vähennystä, elikkä en tiedä, kuinka paljon olette ollut tekemisissä perintöverotuksen kanssa, mutta kun tulee se laskennallinen osuus, niin siitä vähennetään nyt jatkossa lesken osalta 90 000 ja alaikäisen osalta 60 000 elikkä nämä kumpikin nousevat, alaikäisten osalta 20 000 eurolla se osuus, josta sitä veroa menee. Monilla perheillä ei ole mittavia säästöhenkivakuutuksia. Silloin tulevat nämä työntekijän ryhmähenkivakuutukset, ja ne eivät ole monia tuhansia euroja.

Minä jätän toiseen kertaan tuon mietinnän, että te toteatte, että minun puheenvuoroni oli liikuttava. Kehotan teitä menemään joskus töihin semmoisiin paikkoihin, missä te olette hyvin paljon tekemisissä. Minä olin kymmenen vuotta maistraatissa töissä ja olen tavannut satoja nuoria perheitä, yksinhuoltajia, jotka ovat menettäneet puolisonsa kuoleman vuoksi, ja minä koen hieman, että tämä on vähän vähättelyä, että liikuttavaa ja liikuttavaa. Menkää, tavatkaa tällaisia ihmisiä. Nämä ovat heille isoja rahoja ja isoja merkityksiä. (Jukka Gustafsson: Harakka sanoi sen ihan positiivisesti! Mistä tämä tuli?)

19.23 **Teuvo Hakkarainen ps:** Arvoisa puhemies! Täällä jatkuvasti opposition edustajat lietsovat vastakkainasetteluja eri tuloluokkien välille. Oppositiosta ollaan vähän väliä moittimassa, miten hallitus ottaa köyhiltä ja antaa rikkaille. Kuitenkin esimerkiksi perinnön jättäjissä tai lahjan antajissa on paljon tavallisia pienipalkkaisia ihmisiä, jotka elämänsä varrella ovat saaneet sukanvarteen jotakin, kuka enemmän, kuka vähemmän.

Salin vasemman laidan mielestä varmasti nekin, jo moneen kertaan verotetut, eurot tulisi perintö- ja lahjaverolla verottaa tappiin, siis kaikki ottaa pois, ja sitten se sama raha liikuteltaisiin toiseen taskuun ja sieltä kolmanteen taskuun ja niin pois päin. Ilmeisesti teidän mielestänne siitä syntyy talouskasvua. Se on sosialistista talouskasvuajattelua, ja se kannattaa laittaa tuohon pöytäkirjaan, nyt se varmaan menee tuonne. (Naurua)

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

19.24 **Timo Harakka sd:** Edustaja Meren on ihan turha loukkaantua. Tarkoitin vain hyvää äskeisellä puheenvuorollani. (Jukka Gustafsson: Kyllä me sen ymmärsimme!) — Kiitoksia edustaja Gustafssonille.

Kiinnitän huomiota vain pieneen yksityiskohtaan tässä. Kuten sanoin, se pääasia on tässä koko ajan ollut se, että tässä lakiesityksessä hallituksen oli tarkoitus helpottaa alaikäisen yritysvarallisuuden perijän asemaa mutta se olisi edellyttänyt sen 55 §:n avaamista, jossa näistä verohuojennuksista määrätään, ja siihen hallitus ei ollut valmis. Tämä on valitettavaa, ja siksi meidän täytyy mahdollisimman nopeasti puuttua yritysvarallisuuden verohuojennuksiin siinä tarkoituksessa, että perheyrittysten asema paranee Suomessa.

Kiinnitän huomiota vain yhteen yksityiskohtaan tässä leskien ja alaikäisten perijöiden asiassa, ja se on se, että täysi-ikäisten lasten asema heikkenee tämän lakiesityksen johdosta siitä syystä, että tämä kuolemanvaravakuutusten veroton osa koski myös heitä mutta sitä ei kompensoida täysimääräisesti tässä lesken ja alaikäisten lasten perintöosuuden verottoman rajan nostossa.

19.26 **Toimi Kankaanniemi ps:** Herra puhemies! Olemme ensi vuonna viettämässä reformaation 500-vuotisjuhlaa, ja siihen liittyvät katekismus ja käskyt, ja käskyissä on aina se osa, että mitä se on. Nyt kysyin edustaja Harakalta, mitä se on, kun te puhutte kolmesta iloisesta rosvoista. Se oli kuulemma kielikuva. Hyvä niin. Mutta se ei riitä kyllä selitykseksi, että mitä se on. Mielestäni te vihjaatte, että hallituspuolueet ja niiden puheenjohtajat ovat iloisia rosvoja. (Naurua — Eduskunnasta: Tepä sen sanoitte!) Onko näin? Onko näin, mitä olen kuullut? Minulle on kerrottu, että näin olisi, että tarkoittaisitte näitä? Onko näin? Jos on, niin kertokaa, mitä se on. Mitä se tarkoittaa käytännössä? (Jukka Gustafsson: Eihän tämän jälkeen tarvitse!)

19.27 **Peter Östman kd:** Arvoisa puhemies! Tässä salissa on helppo yleistää asioita, ja ymmärrän sen, se on inhimillistä, että näin tapahtuu. Haluaisin vaan pienen korjauksen sanoa, kun edustaja Hakkarainen omassa puheenvuorossaan viittasi oppositioon kokonaisuutena tässä asiassa. Haluan kuitenkin ilmoittaa, että kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä jo ennen eduskuntavaaleja kirjasi hyvin selkeästi meidän tavoiteohjelmaamme, että perintöverotusta on kehitettävä ennakkoperintöihin ja sukupolvenvaihdoksiin kannustavaksi. Olen itsekkin saanut osallistua tämän asian käsittelyyn sekä verojaostossa että valtiovarainvaliokunnassa. Edustaja Hakkarainen voi vaikka tarkistaa pöytäkirjoista, miten olemme toimineet. Olemme pysyneet linjassamme. Eli silloin, kun hallitukselta tulee hyviä esityksiä, jotka ovat meidän linjamme mukaisia, niin me kannatamme, ja tämä on yksi sellainen asia. Ainahan se on näin, että kun säädetään uusia lakeja, muutetaan lakeja, niin voi tulla joitakin pieniä asioita korjattavaksi, mutta pitää katsoa se kokonaisuus, mitä tämä asia ajaa, ja se kannustaa nimenomaan sukupolvenvaihdoksiin, ja sen takia olemme vahvasti tämän kannalla.

19.28 **Teuvo Hakkarainen ps:** Arvoisa puhemies! En huomannut KD:tä tuossa edellisessä puheessani, mutta jos nyt kolme rosvoa oli viime kaudella, niin sieltähän löytyvät muun muassa demarit, vihreät, vasemmistoliitto — ainakin tästä löytyy jo kolme semmoista tyyppiä.

Tästä keskusteltiin ensimmäisen kerran kaksi kuukautta sitten. Täällä käytettiin silloin monia hyviä puheenvuoroja, kaikki ne hyvät olivat hallituspuolueiden edustajien. Esimer-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

kiksi edustaja Heinonen kertoi, että meillä on noin 300 000 yritystä ja niistä 78 000:een on tulossa lähivuosina sukupolvenvaihdos. Peräti 20 000 näistä yrityksistä on ilmoittanut, että he tulevat lopettamaan yritystoiminnan tässä tilanteessa. Elikkä mitenkä saadaan kannus-tettua sukupolvenvaihdoksia, verottamalla vai helpottamalla? Luulisin näin, että tämä van-ha sukupolvi vaihtuu sieltä veronkevennyksellä.

Ruotsissa luovuttiin perintöverosta jo yli 10 vuotta sitten ja Norjassa pari vuotta sitten. Meidän tulee liikkua samaan suuntaan.

19.30 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Harakalle totean vain, että tietysti eri-lainen kohtelu alaikäisten osalta johtuu siitä, että alaikäiset ovat elatuksen varassa, ja se on vähän toisentyppinen tilanne. Täysi-ikäinen henkilö ei ole enää oikeutettu elatukseen, eikä hän siten ole ihan samassa asemassa, eikä hän yleensä pystykään itseään elättämään. Siitä tämä erilainen kohtelu tietysti tulee.

Yksi asia, mikä tietysti on uutuutena, mikä on hyvä huomata — uusi 52 § — on tämä, että henkilöä, verovelvollista, ei aseteta konkurssiin eikä siitä tehdä merkintää ennen kuin 2 vuotta on kulunut veron ensimmäisestä eräpäivästä. Tämäkin auttaa monesti siihen, että saadaan järjesteltyä elämäntilannetta ja asuntoja myytyä ja muuta. Siellä voi joskus olla to-dellisia maksuvaikeuksia takana.

Lisäksi uusi 55 § tuo tilanteen, jossa sukupolvenvaihdoksessa olevan alaikäisen puoles-ta toimiva edunvalvoja rinnastetaan nyt jatkajaan. Aikaisemmin tästä on ollut erityistä epä-selvyyttä oikeuskäytännössä ja on edellytetty ja katsottu, että edunvalvoja ei välttämättä voisi jatkaa tätä yritystoimintaa. On erittäin hyvä, että tämä todetaan nyt laissa, että edun-valvoja voi toimia osakeyhtiössä alaikäisen lukuun.

19.31 Timo Harakka sd: Arvoisa puheenjohtaja! Nyt joudun korjaamaan edustaja Mer-ta, että nimenomaan tämä 55 § oli tässä alkuperäisessä lakiesityksessä, joka täydennetty-nä, eli siis tyhjennettynä, palautettiin uuteen lähetekeskusteluun ja uudestaan valiokun-taan. Eli 55—57 § ovat ne, joissa yrityksen verohuojennus seuraavalle sukupolvelle mää-ritellään. Se johtaa siihen, että normaaleilla yrityksillä veroprosentti on 3,5 prosenttia efek-tiivisesti ja maataloilla 1,6. Tämä ero siihen, mikä on normaali perintö- ja lahjaveron taso, on se ongelma tässä, ja siihen ei nyt pystytä kajoamaan. Juuri olisimme itsekkin toivoneet, että teidän tässä esittämänne parannus alaikäisten yritysperijöitten asemaan olisi toteutu-nut, mutta se nyt meni sen pesuveden mukana, että pelättiin, että eräisiin epäkohtiin ja eräi-siin täysin kohtuuttomiin omaisuudensiirtoihin — jotka liittyvät ennen kaikkea valtavan arvopaperiomaisuuden siirtymiseen tuotannollisen yritysvarallisuuden yhteydessä — olisi kajottu. Ei ole tietenkään varmaa, että perustuslakivaliokunta olisi näin tehnyt, mutta kun se oli vuonna 2008 perustuslakivaliokunnan käsittelyssä ja vedettiin sieltä pois, niin nyt hallitus edelleen pelkäsi, että nämä miljoonaedut tässä vaarantuisivat, ja näin ollen nyt hal-litus hylkäsi nämä alaikäiset yritysperintöjen saajat.

19.33 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Asiaa valmisteltiin valtiovarainvalio-kunnan verojaostossa. He kuulivat muun muassa Suomen Yrittäjien veroasiantuntijaa. Lai-naan tässä hänen lausuntoa: "Vuodesta 2011 lähtien tehdyt perintö- ja lahjaveroasteik-kojen kiristykset ovat painottuneet voimakkaasti veroasteikkojen yläpäähän, minkä joh-dosta myös yritysten sukupolvenvaihdosten toteuttamiseen liittyvät verokustannukset ovat kasvaneet. Veronkorotukset ovat osaltaan lisänneet riskiä siitä, että yritystoiminnan jatka-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

jalle aiheutuva verokustannus heikentää yritysten toimintaedellytyksiä ja mahdollisuuksia työllistää. Veronkiristysten purkaminen on siten yritysten toimintaedellytysten paranemisen johdosta tervetullutta. Tehtyjen perintö- ja lahjaveron korotusten purkamista tulisi myös edelleen jatkaa julkisen talouden tasapainottamistavoitteen asettamissa raameissa." Tämä oli Yrittäjien veroasiantuntijan lausunto.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 179/2016 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 20/2016 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

19.34 **Mikaela Nylander r:** Arvoisa puhemies! Tällä hallituksen esityksellä heikennetään todellakin ammattikalastajien toimintaedellytyksiä. Näillä säästöillä, joita saadaan, ei ole suurta merkitystä valtiontaloudessa, mutta jos ajatellaan ammattikalastajakuntaa, näillä säästöillä on suuria vaikutuksia. Varsinkin kun tiedetään, että suomalaiset mielellään syövät kotimaista kalaa, voidaan todeta, että kun tällä hetkellä Suomessa syötävästä kalasta kotimaista on vain 16 prosenttia — josta 6 prosenttia on kaupallisesti pyydettyä ja 10 prosenttia viljeltyä — niin kyllä tämä luku tulee olemaan ihan toista luokkaa, jos tätä hallituksen esitystä viedään eteenpäin.

Siksi ehdotan, että lakiehdotus hylätään.

19.36 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Hallituksen säästölaki leikkaa juuri ammattikalastuksen, troolikalastuksen, uusien kalastajien mahdollisuuksia ruveta harjoittamaan ammattia. Ei ole sellaista pankkia, joka antaisi ilman vakuutusvastuuta yritykselle lainoja, ja näin ollen tämä sulkee pois kokonaisuudessaan uusien troolikalastajien mukaantulon kalastukseen.

Siltä osin tässä kohtaa on helppo yhtyä edustaja Nylanderin esitykseen ja kannattaa hänen tekemäänsä ehdotusta.

19.36 **Peter Östman kd:** Arvoisa puhemies! Lyhyesti: kannatan myöskin edustaja Nylanderin tekemää hylkyesitystä.

19.37 **Maria Tolppanen sd:** Arvoisa puhemies! Kun puhutaan kaupallisista kalastajista eli ammattikalastajista, niin jos heidän vakuutusasiansa eivät voi olla enää sillä mallilla kuin aikaisemmin, se uhkaa koko tuota ammattikuntaa. Nyt esimerkiksi Merenkurkussa on

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

harmaahylje erittäin suurena probleemana. Harmaahylje syö saaliit, ja harmaahylje syö verkot — verkot maksavat monta sataa euroa kappale. Ja tämä on ihan arkipäivää siellä.

Tämän lakiesityksen hyöty valtion kassaan on arvion mukaan vain 400 000—500 000 euroa eli puoli miljoonaa. Kannattaako tällaisen summan takia panna kokonainen ammattikunta ja kokonaisen ammattikunnan toimintaedellytykset vaakalaudalle? Kalastajat eivät tänä päivänä elä mitenkään isoiksi herroiksi. Meillä ei valitettavasti ole niin paljon sitä saalista, Pietarin saalista, että sen avulla pystyisi rikastumaan. He tekevät arvokasta työtä, he kalastavat kotimaista tuotetta ja pyrkivät sitä myöskin kotimaahan jakamaan — muun muassa Merenkurkusta Vaasan seudulta tuodaan tänne Helsinkiin Kauppatorille päivittäin tuoretta kalaa, ja olisi erittäin suotavaa, että sitä pystyttäisiin jatkossakin tuomaan.

Tänä päivänä verkot ja veneet ovat niin kalliita, että mikäli apua ei tule silloin kun vahinko sattuu, niin sen jälkeen valitettavasti täytyy panna pillit pussiin. Tässä kohdassa nytten kyllä pyytäisin, että hallitus ja hallituspuolueet katsoisivat syyn ja seurauksen ja katsoisivat hyödyn ja haitan, koska tämä ei oikeasti tuo valtiolle, valtion kassaan, juurikaan rahaa mutta sen sijaan uhkaa ja haittaa kokonaista ammatinharjoittamisalaa.

19.38 Stefan Wallin r: Ärade talman! Yrkesfisket i Finland har länge varit i stora problem och ovanpå den här lönsamhetskrisen som finns nu håller regeringen ytterligare en börda på axlarna. Det betyder i praktiken att en bransch i svår lönsamhetskris blir ytterligare olönsam i och med den här ändringen av fiskeriförsäkringssystemet som kommer att skapa stora problem.

Ammattikalastus Suomessa on pitkään ollut vakavissa vaikeuksissa, ja tämän kannattavuuskriisin päälle hallitus kaataa nyt vielä lisää ongelmia. Tämä ehdotettu kalastusvakuumuslain muutos on valtion kassassa aivan mitätön säästötoimenpide, mutta siellä kentällä itse elinkeinolle se on suoranaista myrkkyä.

Kannatan lämpimästi edustaja Nylanderin tekemää hylkäsesitystä.

19.39 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Ammattikalastus on vaikeuksissa ollut jo pitkään ja tulee olemaan sitä vielä enemmän jatkossa, etenkin kun jatkajia ammattiin on hyvin vaikea saada. Ja tämä lakiesitys ei todellakaan ainakaan helpota jatkajien saamista. Sen takia vihreiden on helppo yhtyä opposition yhteiseen hylkäysvastalauseeseen.

19.40 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Suomessa syödystä kalasta 24 prosenttia on kotimaista kalaa. Tästä 16 prosenttia on kaupallista kalaa, ja sitten tästä 10 prosenttia on todellakin viljeltyä kalaa ja vain 6 prosenttia on pyydettyä kalaa, ja vain 2 prosenttia tästä syödystä kalasta on sisävesistä pyydettyä kalaa. Se, että me saisimme tämän kotimaisen kalan käyttämisen ihan toiseen mittakaavaan, vaatii todella paljon isoja toimenpiteitä, ja silloin edessä on se, että meidän pitää alkaa miettimään isoja määrärahoja, millä tavalla me saamme kokonaisen systeemin muutettua. Me tarvitsemme muutoksia ammatilliseen kalastukseen, me tarvitsemme muutoksia logistiikkaan, me tarvitsemme muutoksia kauppaketjuun, me tarvitsemme muutoksia hyvin moneen eri kuvioon ja kokonaisuuteen, jotta me saisimme tämän kotimaisen kalan käyttämisen ihan toiseen mittakaavaan kuin mitä se tällä hetkellä on.

Kalatalouden Keskusliitto olisi toivonut, että tämä esitys olisi mennyt toisella tavalla kuin mitä tässä nytten on esityksessä ja miten se ilmeisesti menee nyt sitten tässä tilantees-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

sa. Minulle itselleni tämä on erittäin vaikea päätös, tietenkin, ollessani kyseisen liiton puheenjohtaja, mutta me olemme joutuneet tällä vaalikaudella tekemään monia hyvin vaikeita päätöksiä, ja ehkä tämä on nyt sitten minulle niitä erittäin vaikeita päätöksiä, joiden mukaan joudutaan menemään eteenpäin, että säilyttäisiin ja selvittäisiin tässä yhteiskunnassa.

19.41 Mats Nylund r: Arvoisa herra puhemies! Tämä on säästölaki, ja säästölait ovat usein erittäin ikäviä. Mutta tämä kuuluu tähän pahempaan luokkaan, koska se iskee niin voimakkaasti ammattiryhmään, jolla on jo erittäin haasteelliset olosuhteet. Kaikkein pahinta tässä on, että se tulee vaikeuttamaan nuorten kalastajien pääsemistä mukaan bisnekseen. On äärimmäisen vaikeaa saada esimerkiksi pankkilainaa, jos ei saa vakuutuksia — ja nimenomaan tähän se johtaa.

Olen aivan samaa mieltä kuin edustaja Maijala. Voin sanoa, että myös maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö on kirjattu erittäin kriittisellä sävyllä, mutta valitettavasti hallituspuolueitten johtopäätös tästä on aivan päinvastainen kuin mitä mietinnön teksti antaa ymmärtää. Pienestä rahasta on kysymys, mutta vaikutukset ovat kovia.

19.42 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Täällä on voitoteltu ja mietitty, mitä kaikkea pitäisi muuttaa, että suomalaiset käyttäisivät suomalaista kalaa. Yksi asia ainakin, minkä ekana pitäisi muuttua, on asenne. Meillä luokitellaan roskakalaksi moni sellainen, jonka poisto, esimerkiksi särjen ja lahnan poisto, vesistöistä vähentäisi ravinnekuormitusta kovasti ja joka on valtavan hyvää kala-ainesta, kun se osataan oikealla tavalla jalostaa. Onneksi viime päivinä ja viikkoina ja kuukausina on nähty myös median kautta näitä innovaatioita. Muutama päivä sitten yhdessä lähetyksessä esiteltiin oliko se särkeburgeri vai mistä niin sanotusta roskakalasta tehty, ja näytti kovin herkulliselle. Tätä asennekasvatusta tarvitaan, hyviä innovaatioita, ja sitä kautta kun löytyy markkinoita, niin sitä kautta sitä kotimaista kalaa kannattaa myös sieltä järvestä nostaa, saada vesien ravinnekuormitusta vähemmäksi ja sitten myös terveellisempää ravintoa.

Vielä en malta olla mainitsematta sitä, että kyllä siinä myös hankintaosaaminen on yhdessä roolissa. Esimerkiksi meillä Kiuruvedellä osataan hyödyntää lähijärvien paikalliset kalat kunnan omassa keittiössä. Siellä meidän koululaisten, vanhusten ja muissa julkisissa ruokailuissa käytetään paljon kalaa, kun ruokalukujärjestys suunnitellaan sillä tavoin, että sinne sisältyy kalaa, ja se ostetaan paikallisilta tuottajilta, ja paikalliset ihmiset sitä sieltä järvistä pyytävät. Ei aina tarvita rahaa eikä muutoksia — pienillä asioilla, kun oikeanlaiset ihmiset ovat oikeilla paikoilla, paljon hyvää saadaan — vaan ennen kaikkea asennetta.

19.44 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Heikkiselle on sanottava, että tervetuloa tutustumaan Satakuntaan, jossa näitä asenteita ei tarvitse uudistaa vaan esimerkiksi Pyhäjärvellä ollaan särkeä pyydetty jo useita vuosia. Miksi niin tapahtui? Valtiovalta lähti tukemaan särjen kalastusta jo, niin kuin tässä sanotaan, vesistönsuojelun vuoksi, mutta nimenomaan siitä tehtiin kaupallinen tuote, ja tällä hetkellä sitä muutama nuottakunta jo pyytää, tekee siitä massaa, ja sitä hyvää herkullista kalapihviä voimme syödä myös täällä eduskunnassa. Asenteissa ei sinällään ole kyllä vikaa, kyllä asenteet ovat kohdallaan, ainakin meillä Satakunnassa.

Mutta tämä hallituksen esitys itsessään on täysin hallitusohjelman vastainen. Tällä ei edistetä hallituksen tavoitetta kotimaisen kalan osalta — tai niin kuin hienosti sanotaan, oliko se nyt sininen — vaan me olemme joutuneet oppositiossa toteamaan, että hallitus

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

omilla toimillaan heikentää mahdollisuuksia kotimaisen kalan saamiseksi pöytään. Tämä tuo erinomaisesti esille sen, kuinka voidaan näin yksisilmäisesti katsoa ja voidaan yhden ammattikunnan osalta tulevien toimijoiden ja uusien kalastajien mahdollisuudet mitätöidä. Asenteita ei ole tässä kohtaa oikeastaan missään muualla kuin hallituksella itsellään.

19.46 Mikaela Nylander r: Värderade talman! Jag tycker att ledamot Nylund tog upp en mycket viktig fråga här, det vill säga att det inte är möjligt att få försäkringar på den privata marknaden. Det finns inte bolag som är intresserade av att sälja försäkringar åt yrkesfiskarna.

Edustaja Nylund otti kantaa tähän asiaan, että ei oikein tahdo löytyä niitä tahoja yksityisiltä markkinoilta, jotka myyvät näitä vakuutuksia, joten tällä ehdotuksella tulee olemaan kohtalokkaita seuraamuksia.

Haluaisin esittää kiitokset valiokunnalle. Minun mielestäni on erinomaista, että olette tässä painottaneet, että erityistä huomiota tulee kiinnittää kestäväen käytön mukaiseen tehokkaaseen hylje- ja merimetsokantojen vähentämiseen. Elikkä siinä, missä esiintyy ongelmia, meidän tulisi puuttua aivan toisella tavalla kuin mitä tehdään tänä päivänä, joten on erinomaista, että olette tässä teidän mietinnössänne tunnistanee näitä ongelmia.

19.48 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Tässä salissa on esitetty todella hyviä puheenvuoroja. Esimerkiksi edustaja Heikkinen toi hyvin esille tämän kotimaisen, monipuolisen kalan käyttämisen. Elikkä ei puhuta mistään roskakalasta enää, vaan tällä hetkellä puhutaan vähempiarvoisesta kalasta, joka on meille todella suuri ja hyvä mahdollisuus. Onneksi asenteet alkavat vähitellen muuttumaan ja hommia saadaan eteenpäin. Esimerkiksi Kuusamossa on tällä hetkellä pidetty talvinuottauskursseja särjen pyyntiä varten, ja siellä sanovat sillä tavalla, että kylmän veden särki menee tällä hetkellä kaupaksi ihan kokonaisuudessaan, että sitä ei saada ylös niin paljon kuin sitä tällä hetkellä menee. Kuulemma Kuusamossa tilanne on jopa sellainen, että siellä saa särjestä tällä hetkellä paremman hinnan kuin muikusta.

Elikkä paljon meillä on mahdollisuuksia, jos me asennetta kehitämme. Mutta jotta me saisimme myös tuloksia aikaiseksi, meidän täytyy alkaa kehrittelemään sitä, miten me saisimme tämän kalamassan kokoon, niin että me saisimme kohtuuhintaista, järkevää tuotetta aikaiseksi. Esimerkiksi meidän kalapuikot eivät ole tällä hetkellä kotimaisesta raaka-aineesta tehtyjä, ja todellakin, jos me saisimme sitä massaa aikaiseksi meidän vesistöistä, me voisimme tehdä herkullisia, hyviä kotimaisia kalapuikkoja.

Positiivinen asia norjalaisen lohen tilan osalta on minun mielestäni nyt se, että on hyvin tullut julkisuuteen esille se, että norjalainen lohi ei välttämättä ole edes Norjan vesiltä ja toisekseen se, että sen kasvattamiseen käytetään aika paljon antibiootteja. Elikkä pitäisi kaksi kertaa miettiä, mitä sieltä oikeasti ostaa.

Suomalaiset on saatu syömään kalaa, mutta muistetaan, että kalan pitää olla kotimaista. Meillä Kalatalouden Keskusliitossa ensi vuoden yksi suurimmista toimenpiteistä on se, miten erimuotoisesti saataisiin kotimaisen kalan käyttöä lisättyä.

19.50 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Erinomainen puheenvuoro edellä edustaja Maijalalla, juuri tärkeitä asioita siihen, mitenkä me saisimme nimenomaan kotimaista kalaa suomalaisiin pöytiin, ettei se vähäinen kala, mitä syödään, tulisi muualta.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Vielä nostaisin esille myös ne huolet, että kun meidän talvemme muuttuvat, jäätilanne muuttuu, niin tämä osaltaan vaikuttaa myös siihen, että talvikalastuksen mahdollisuudet muuttuvat. Se on myös huolestuttava asia.

Kaiken kaikkiaan tätä kalastuksen perinnettä ja osaamista ei kyllä liikaa varmasti meillä ole. Voidaan myös ajatella, että se tavallaan on yksi semmoisista ei nyt jokamiehen oikeuksista mutta ennen aikaan melkein jokamiehen osaamisalueista, että osataan kalastaa. Mutta kyllä tällä hetkellä varmasti on niin, että kalastus harrastusmielessä ei ole sellaista kalastusta, että sillä yleensä joka viikko omaan pöytään saadaan kalaa, vaan se on enemmän semmoista virkistykseen, mielenterveyteen ja sen parantamiseen liittyvää kalastusta.

Yhtä kaikki, kun me käymme erilaisilla messuilla näin joulunkin alla, niin siellä on todella upeita tuotteita, mitä kaloista, myös näistä niin sanotuista vähempiarvoisista kaloista, on tehty, jotka maistuvat aivan mahtavalle. Mutta kyllä meillä on vielä tekemistä tässä tuotteistamisessa, mitenkä me saamme nämä tuotteet laajemmin suomalaisiin pöytiin, ja entäpä se vienti? Se on se yksi oikeastaan lähes käyttämätön alue, tämä suomalaisen kalaraaka-aineen vienti.

19.51 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykoski otti esille tämän sinisen. Sininen biotalous on yksi olennainen osa meidän hallitusohjelmaamme, ja sinisen biotalouden mukaisesti siinä mietitään, mitä kaikkia osa-alueita aletaan kehittämään, jotta saataisiin muun muassa kalatalouspuolen asioita kehitettyä. Yksihän siellä on tämä vaelluskala-asia. Sinne on varattu määrärahoja. Mutta myös muihin innovatiivisiin asioihin on käytettävissä määrärahoja ja toimintoja, elikkä mietitään näitä uusija toimintamalleja, miten näitä kuvioita viedään nyt sitten eteenpäin.

Meillä on monia asioita tässä vielä edessä. Muun muassa ensi vuonna on todennäköistä se, että meidän täytyy kalastuslaissa, mikä on uusi laki, ainakin jonkun verran korjata tiettyjä asioita. Toivon mukaan me saamme korjattua sitä myöskin sillä tavalla, että se parantaisi asioita entistä enemmän niin, että me saisimme sitä kotimaista kalaa monimuotoisesti käyttöön.

Sitten matkailupuolelta vielä kalastuksesta minun on pakko mainita hauki. Puhutaan koko ajan lohijoista, jotka ovat tärkeitä ja hyviä jokia, mutta meidän paras matkailutuotteemme kalastuspuolella on hauen pyytäminen. Haukia meillä riittää joka paikassa, ja se on herkullinen ja hyvä kala. Onneksi asenteet alkavat vähitellen muuttumaan siinäkin, että me saamme sitä haukea kalastettua ja saamme sen myöskin matkailutuotteeksi. Olen kuullut hyvin monen turistin saaneen mahtavan kokemuksen siitä, kun ovat saaneet pyytää haukia ja saaneet jopa ylös isonkin vonkaleen.

19.53 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Jos edustaja Myllykoskikin tulee pois Pyhäjärveltä ja vähempiarvoisten kalojen kalastuksesta, niin tästä asiasta täytyy sanoa, että me oppositiopuolueet kyllä pikkusen olisimme voineet olla aktiivisempia ja tehdä lausumaehdotuksen siitä, että edellytämme hallituksen ryhtyvän toimiin, että kansainvälisiltä tahoilta lähdetään hakemaan vakuutusmahdollisuuksia troolikalastukseen, koska me tiedämme, että EU-alueella, Tanskassa esimerkiksi, on tällaisia vakuutusmahdollisuuksia. Mutta ehkä me yhdessä sitten, maa- ja metsätalousvaliokunnan oppositiopuolueet, teemme toimenpideohjeen, jonka sitten viemme hallituksen käsiteltäväksi, että tällaisen toimenpiteen pitää lähteä liikkeelle, niin että todellakin nämä troolikalastajat ovat edelleen ja heille luodaan vakuutusjärjestelmä kansainvälisellä yhteistyöllä.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 177/2016 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 15/2016 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

19.54 **Mikaela Nylander r:** Värderade talman! Det här lagförslaget eller den här sparlagen är en av de svåraste utbildningsfrågorna under den här perioden, och jag vet att själva sparbeslutet för yrkesutbildningen fattades under föregående period, men det vi djupt beklagar och som vi ser stora hot i är det att vi nu kommer att godkänna sparlagen, men själva reformen och innehållet, den nya finansieringsgrunden har vi ingen aning om hur den kommer att se ut i dess slutliga form. Och just på grund av att den här frågan är stor och oerhört svår kommer jag att föreslå följande.

Tulen ehdottamaan seuraavaa: että toinen lakiehdotus hylätään. Lisäksi ehdotan, että eduskunta hyväksyy vastalauseen 1 mukaiset lausumaehdotukset: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo toisen asteen ammatillisen koulutuksen säästöjä koskevat lakiehdotukset eduskunnan käsiteltäväksi samanaikaisesti kuin toisen asteen ammatillisen koulutuksen toimintalainsäädännön ja rahoituksen uudistamista koskevat lakiehdotukset."

Ja toinen lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus viipymättä ryhtyy toimenpiteisiin toisen asteen ammatillisen koulutuksen alueellisen saatavuuden ja ruotsinkielisen koulutustarjonnan turvaamiseksi."

19.56 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! Vain kaksi päivää viikossa. Niin monta koulupäivää kertoi eräs ammatillisessa oppilaitoksessa opiskeleva heillä olevan viikossa. Muuten tehdään etäkursseja eli opiskellaan tulevaa ammattia esimerkiksi kirjatenttien ja nettikurssien kautta.

Ammatillisen koulutuksen säästöt näkyvät jo nyt lähiopetuksen vähäisyytenä. Leikkaukset uhkaavat heikentää ammatillisen koulutuksen laatua sekä tulevien ammattilaisten osaamistasoa. Kun lähiopetuksen lähtötaso on OAJ:n mukaan ollut noin 36 tuntia viikossa, on se tällä hetkellä huomattavasti alle 20 tuntia per opetusviikko, ja tämä siis ennen näitä nyt esitettyjä säästöjä.

Hallituksen esittämiä 190 miljoonan leikkauksia ammatillisen koulutuksen rahoitukseen on syystäkin kritisoitu ankarasti. Leikkaukset heikentävät koulutuksen laatua entuudestaan, leikkaukset vaikeuttavat ammatillista aikuisopiskelua, leikkaukset heikentävät koulutustakuun toteutumista, ja leikkaukset lisäävät opetushenkilöstön työttömyyttä. Sääs-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

töjen toteuttamiseksi on myös valittu mahdollisimman huono malli. Sen sijaan, että leikkaukset olisi jaksotettu useammalle vuodelle tai kytketty suoraan ensi vuoden ammatillisen koulutuksen reformin yhteyteen, tehdään 190 miljoonan leikkaukset kerralla ja vuosi ennen sisällöllistä reformia. Tämän leikkauksen jälkeen ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus on 316 miljoonaa alhaisempi kuin mitä se oli vuonna 2013. Ammatillisen koulutuksen puolella on toisin sanoen jo tehty isoja säästöjä. Oppilaitoksissa on jouduttu voimakkaasti sopeuttamaan toimintaa jo edellisen kauden aikana tehtyjen päätösten vuoksi. Siksi nämä nyt esitetyt leikkaukset tulevat näkymään poikkeuksellisen voimakkaasti, jopa niin, että ammatillisen koulutuksen reformin tavoitteet vaarantuvat.

AMKE ry:n kesällä tekemän kyselyn perusteella suurimmat koulutuksenjärjestäjät eivät leikkaa aloituspaikoista vaan yksikköhinnoista. Se tarkoittaa, että opettavaa henkilöstöä vähennetään, ryhmäkokoja suurennetaan ja lähiopetusta vähennetään. Paikkakunnilla, joissa nuorisoihkaluokat pienenevät, tehdään leikkauksia myös aloituspaikkojen määrään. Se taas tarkoittaa, että alueelliset erot tulevat kasvamaan. Nuorten koulumatkat ovat jo nyt pidempiä ammattiin opiskelevien kuin lukiolaisten kohdalla, ja huonoin on tilanne tältä osin Itä- ja Pohjois-Suomessa. Leikkausten seurauksena on vaara, että koulutuksen saavutettavuus heikkenee entuudestaan näillä alueilla. Se tarkoittaa myös, että meillä ei enää ole varmaa tietoa siitä, toteutuuko koulutustakuu enää koko maassa.

Tämän lisäksi leikkaukset iskevät kovaa myös vapaan sivistystyön kenttään. Vapaan sivistystyön koulutuksenjärjestäjiltä leikataan pois kilpailukykyopimuksen tuomat taloudelliset hyödyt siitä huolimatta, että nämäkään koulutuksenjärjestäjät eivät ole osa julkista sektoria, kuten eivät korkeakoulutkaan. Tämän lisäksi vapaaseen sivistystyöhön kohdistuvat edelleen myös edellisen hallituksen tekemät päätökset järjestäjä- ja ylläpitäjäverkon kehittämisestä ja toisen asteen koulutuksen rahoituksen uudistamisesta. Vaikka tämä esitys toisen asteen ammatillisen koulutuksen osalta raukesi edellisellä kaudella, jäivät vapaan sivistystyön säästöt voimaan. Sen päälle tulevat vielä tämän hallituksen päättämät lisäleikkaukset.

Arvoisa puhemies! Kaikilla näillä leikkauksilla on todella tuhoisat seuraukset koulutukselliselle tasa-arvolle ja koulutuksen laadulle. Kuten tiedämme, on Suomessa iso joukko nuoria ilman toisen asteen tutkintoa. He tarvitsevat koulutuksen ja tutkinnon lisäksi myös yhteisöllistä toimintaa ja tukea. Nämä hallituksen esittämät leikkaukset vaikeuttavat syrjäytymisen ehkäisyä entuudestaan, ja siksi esitän, että tämä hallituksen esitys hylätään.

20.01 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Korkeatasoinen koulutus on tärkeä Suomen kilpailukyvyille, ja hallitushan on jo leikannut rajulla kädellä korkeakoulutuksesta ja nuorisotakuusta. Nyt vuorossa on ammatillinen koulutus, johon ensi vuonna kohdistetut 190 miljoonan euron leikkaukset on ajoitettu taitamattomasti ennen reformilainsäädännön valmistumista.

Suomen menestys riippuu nyt ja tulevaisuudessa vahvasta osaamisesta. Siksi eduskuntaryhmämme lisäesitysten pääpaino on nimenomaan koulutuksessa sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnassa. Näitä asioita KD:n eduskuntaryhmä on nostanut omassa vaihtoehtobudjetissaan, ja tulemme myöskin esittämään näihin konkreettisia toimenpiteitä budjettivastalauseessamme.

Tässä vaiheessa kannatan edustaja Nylanderin tekemää hylkyä ja kahta lausumaehdotusta.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

20.02 **Jukka Gustafsson sd:** Arvoisa puhemies! Tavallaan harmi, että näin vauhdikkaan päivän illan aikana käsittelemme näin merkittävää hallituksen esitystä, joka liittyy paljon puheena olleeseen ammatillisen koulutuksen reformiin, josta itse asiassa varsinainen lakiesitys on vielä lausunnolla ja tulee ensi talvena, keväänä eduskuntaan, mutta nyt, ennen toimintalainsäädäntöä ja tutkintojen rakenneuudistusta, tehdään merkittävät 200 miljoonan euron säästöt. Tämä on suoraan sanoen historiallinen hyppy tuntemattomaan, vaikka tiedän, että tätä asiaa on opetus- ja kulttuuriministeriössä pyritty tietysti valmistelemaan hyvin.

Lainaan OAJ:n lausuntoa sivistysvaliokunnalle: "Mikäli leikkaus toimeenpannaan vuonna 2017, reformin tavoitteet jäävät toteutumatta ja koulutuksen laatu heikkenee. Esitetty rahoitusleikkaus on vakava uhka koko uudistumisen toimeenpanolle." Sitten Akavan lausunnosta: "Ammatilliseen peruskoulutukseen kohdennetut 190 miljoonan leikkaukset vuodesta 2017 alkaen vaikuttavat väistämättä koulutuksen saatavuuteen ja laatuun, vähentävät rajusti työpaikkoja ja henkilötöyvuosia." No, mitä sanoo SAK: "Näiden päätösten seurauksena ammatillisen koulutuksen järjestäjien tulevat vuodet ovat erittäin vaikeita. Massiiviset säästöt on toteutettava yhden vuoden aikana, ja jo vuodesta 2018 voimaan astuva reformi muuttaa ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän kokonaan ja jakaa ammatilliseen koulutukseen käytettävän rahoituksen uudella tavalla järjestäjille." No, sitten tämä tulee myöskin johtamaan ennalta arvaamattomaan tilanteeseen siinä, miten oppilaitokset näitä opiskelijapaikkoja vähentävät, ja monet asiantuntijat ovat aidosti sitä mieltä, että sellaisille osaajille, joilla työmarkkinoilla olisi käyttöä, monet oppilaitokset omista talous- tai muista syistä ovat niitä aloituspaikkoja vähentämässä.

Sitten tässä jo edustaja Li Andersson viittasi tähän lähiopetuksen määrään. Kysymys on siis kontaktiopetuksesta, jossa nuoret eivät ole tekemässä kotona etätehtäviä. Vielä 90-luvulla oppilaat saivat lähiopetusta lähes täyden työviikon, 38 tunnin, verran. Tänä päivänä ollaan jo 28 tunnin alapuolella. Viime vuosien leikkausten vuoksi esimerkiksi pääkaupunkiseudun Varian yhteisten opintojen tuntiopetuksen vähimmäismääräksi asetetaan elokuusta 2015 lukien 14 tuntia. Aiemmin vähimmäismäärä on ollut 28 tuntia.

Hyvät kollegat! Hyvät kansanedustajat! Hyvät kuulijat! Hyvät Suomen kansalaiset! Olemme aivan perimmäisten kysymysten äärellä. Toisin sanoen kolmivuotinen ammattitutkinto on näiden leikkausten, jo tehtyjen ja nyt päätettyjen, jälkeen johtamassa siihen, että ammattitutkintojen opetustuntimäärät lähenevät kahta vuotta, kahta ja puolta vuotta. Se on väijäämättä vaikuttamassa opetuksen laatuun, osaamiseen ja työllistettävyyteen. Olin kolmisen viikkoa sitten Tampereen Tredun, meidän Pirkanmaan isoimman ammatitioppilaitoksen, opettajien vieraana, he olivat sähköalan opettajia. He olivat äärimmäisen huolestuneita tästä tilanteesta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä haluan todeta minulle ja — tiedän — täällä monille edustajille tärkeästä koulutussektorista, joka liittyy vapaaseen sivistystyöhön ja kansanopistoihin. Kansanopistojahan on 38, ja nyt nämä leikkaukset, säästöt ovat merkittäväällä tavalla vaarantamassa monialaisten kansanopistojen kansanopistotyötä, ja tämänkin takia tämä hallituksen esitys on hylättävä.

Kannatan tässä yhteydessä myöskin edustaja Nylanderin ponsilausemaesityksiä, jotka ovat erinomaisia — niitähän oli kaksi kappaletta.

Edustaja Li Andersson jo kerkesi esittämään koko hallituksen lakiesityksen hylkäämistä. Yhteisessä vastalauseessammehan me ehdotimme, että sekä 1. että 2. lakiesitys hyl-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

tään. Kysymys on samasta asiasta. Kannatan Li Anderssonin ehdotusta, ja myöskin edustaja Nylander esitti tämän kakkoslain hylkäämistä. — Kiitos, puhemies.

20.09 Eva Biaudet r: Herr talman! Jag vill också för min del understöda riksdagsledamot Nylanders förslag om förkastande och hennes två förslag till uttalande.

Precis som tidigare riksdagsledamöter här har lyft fram så är det naturligtvis fråga om en väldig nonchalans och arrogans mot unga människors behov av utbildning och att helt enkelt stöda deras uppväxt till vuxna människor. Yrkesutbildningen är naturligtvis en yrkesutbildning allra främst, men samtidigt handlar det om att lära sig att arbeta, att lära sig att fungera i ett sammanhang, vara regelbunden, och det är många gånger som just unga som finns i den här utbildningen kanske har haft jobbigt i grundskolan med att känna att de trivs och att det känns meningsfullt för dem, så de skulle helt enkelt behöva ett extra stort stöd av klassen och lärarna i närundervisning.

Olen erittäin huolestunut siitä, että hallitus ei näe niitä ongelmia, joita tämä nuorille tulee tuottamaan, ja siitä laadun huononnuksesta, jonka tämä todennäköisesti tulee aiheuttamaan.

Kannatan siis edustaja Nylanderin tekemiä hylkäys- ja lausumaehdotuksia.

20.10 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Käsittelemme nyt lakiehdotusta, joka koskee puolta perusopetuksen päättävistä nuorista ja noin 150 000:ta aikuista suomalaista, eli varsin mittavaa ja vaikuttavaa lakia.

Kuten moneen kertaan on sanottu, järkevämpää olisi toteuttaa ensin uudistus ja vasta sen jälkeen mahdolliset leikkaukset, jotta valmistautumisaikaa, mahdollisuuksia ja keinoja olisi riittävästi tarjolla. Nyt kun katsotaan koulutuksenjärjestäjiä, heillä ei tosiasiaassa ole paljonkaan harkinnanvaraa ja valinnanvaraa leikkauksen kohdentamisesta, kun henkilöstö- ja tilakustannuksista muodostuvat kustannukset ovat yli 80 prosenttia koulutuksen kaikista kuluista. Tämän ikäisille nuorille lähiopetustunnit ovat aivan elintärkeitä, ja kun muistetaan se, että suurella osalla nuorista on erilaisia oppimisvaikeuksia, erilaisia erityistarpeita, on täysin mahdotonta ajatella, että näistä lähitunneista enää voidaan leikata.

Näistä syistä tuemme vahvasti hylkäysvastalauseetta, jossa mukana ovat myös sosialidemokraatit ja vasemmistoliitto.

20.12 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Aivan kuten edustaja Gustafssonkin omassa puheenvuorossaan totesi, olemme todellakin perimmäisten asioiden äärellä, kun me puhumme toisen asteen koulutuksen kysymyksistä. On valitettavaa, että tämän hallituksen aikana hallituksen pääpaino on keskittynyt hyvin voimakkaasti koulutuksen leikkauksiin varhaiskasvatuksesta ihan tänne korkeakouluun asti, ja sitten tässä välissä on vielä tämä ammatillisen koulutuksen leikkaus. Kuten täällä on myös todettu, järkevämpää olisi, että ensin tehtäisiin rakenteellisia uudistuksia ja vasta tämän jälkeen lähdetäisiin tekemään tarvittavia säästöjä — aivan kuten viime kaudella suunniteltiin, mutta valitettavasti siinä ei viime metreillä kuitenkaan onnistuttu viemään sitä uudistusta loppuun asti.

Arvoisa puhemies! Ammatillisen koulutuksen leikkaus koskettaa laajasti erilaisten ihmisten elämää. Esimerkiksi meillä Etelä-Karjalassa Lappeenrannassa nämä säästöt tulevat vaikuttamaan siten, että nuorisokoulutuksen aloituspaikat tulevat pysymään ennallaan mutta tämä tulee tarkoittamaan sitä, että aikuisten aloituspaikkoja tullaan vähentämään

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

kolmessa vuodessa siten, että noin 100 aloituspaikkaa häviää vuosittain, ja siten kolmen vuoden aikana noin 300 aikuista jää ilman ammatillista tutkintoa. Ja kuten tiedämme, nämä ihmiset ovat useimmiten sellaisia ihmisiä, joilta puuttuu perustutkinto tai ammatillinen tutkinto, minkä takia tämä koulutus olisi heille äärettömän tärkeää heidän työllistymisensä ja elämäntilanteensakin takia.

Olen Valtakunnallisen työpajayhdistyksen puheenjohtaja, ja tämä meidän Valtakunnallinen työpajayhdistys on tehnyt ja viime perjantaina julkaissut tällaisen selvitystyön, jossa selvitetään, miten meidän 15-vuotiaat ja sitä vanhemmat nuoret joko pääsevät koulutukseen tai sitten mahdollisesti työpajoihin. Näiden selvitysten perusteella todettiin, että tilastoista oli luettavissa, että noin 15 prosenttia ikäluokasta jättää koulutuksensa peruskouluun ja heistä noin 40 prosenttia on 30 vuoden iässä työttömänä tai opiskelun ulkopuolella. Elikkä tämä koskettaa juuri niitä nuoria, joita tämäkin lakiesitys, tämä 190 miljoonan euron leikkaus. Jo tällä hetkellä on valitettava tosiasia, että meillä on noin 32 000 nuorta, alle 30-vuotiasta, jotka ovat vailla perustutkintoa ja jotka ovat myös syrjäytyneet yhteiskunnan ulkopuolelle. Jos me emme lähde aktiivisesti tarjoamaan näille nuorille tukea ja mahdollistamaan heille myös koulutusta, niin se todennäköisyys, että nämä ihmiset ovat pysyvästi meidän yhteiskunnan ulkopuolella, tulee todellakin kalliiksi.

Tämän selvityksen perusteella on arvioitu, että nyt jo näistä 32 000 nuoresta, jotka ovat vailla perustutkintoa ja joilla ei ole ammatillista tutkintoa ja jotka ovat syrjäytyneet yhteiskunnan ulkopuolelle, aiheutuva yhteiskunnan menetys on noin 1,4 miljardia euroa per vuosi. Ja kun me tiedämme, että tämä kertaantuu vuosi toisensa jälkeen, on hämmästyttävää, että me emme panosta näihin nuoriin esimerkiksi tätä 190:tä miljoonaa. Siltä osin me voimme todeta, että tämäntyyppinen säästö ei ole millään tavalla järkevää eikä perusteltua.

Tämän lisäksi haluaisin nostaa myös niiden nuorten asian, joka viime kaudella oli lähellä sydäntäni, ja olisin tietenkin toivonut, että silloinen ministeri Kiuru olisi ehtinyt saada tämän esityksensä loppuun. Se koski nimenomaan erityistä tukea tarvitsevia nuoria. Heidän tilanteensa tällä hetkellä on todella vaikea. Me tiedämme, että osa näistä nuorista tarvitsee vahvaa tukea, jotkut myös terveyspalveluita. Vanhempien ja perheiden tuki on erittäin tärkeää. Nyt on todella hämmästyttävää, että nämä nuoret joutuvat matkustamaan satoja kilometrejä pois omalta paikkakunnaltaan, jotta he saisivat itselleen tutkinnon, ja nyt tämä 190 miljoonan euron säästö ei ainakaan tule helpottamaan heidän tilannettaan vaan pikemminkin vaikeuttamaan. Miten me turvaamme, että jokaiselle nuorelle, myös näille erityistä tukea tarvitseville nuorille, tarjotaan myös tutkintoon johtavaa koulutusta? Tämä on tämän tulevan reformin yksi tärkeä huomio.

20.17 **Mikaela Nylander r:** Värderade talman! Ledamöterna Andersson, Gustafsson och Biaudet tog upp viktiga aspekter gällande behovet av och också rätten, tycker jag, till kontakt- eller närundervisning, och när själva reformen nu sedan i februari kommer till riksdagen måste vi mycket noga titta på det här, hur vi kan trygga rätten till närundervisning för dem som behöver det. Jag tror att det är en av de absolut viktigaste frågorna som vi ska titta på sedan i februari.

Mutta, arvoisa puhemies, halusin sanoa muutaman sanan vapaasta sivistystyöstä, koska vapaa sivistystyö on todellakin tärkeä osa elinikäistä oppimista.

Suomessa on edelleen reilusti yli 300 vapaata sivistystyötä tarjoavaa tahoa, ja jopa joka viidennes suomalainen osallistuu vuosittain tähän toimintaan, jota järjestetään eri puolilla

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

maata. Vapaa sivistystyö on kaikille avointa, edullista ja helposti kaikkien saatavilla. Sillä on ollut erityisen ratkaiseva merkitys maahanmuuttajien kotouttamisessa. Maahanmuuttajilla on ollut ensisijaisesti vapaan sivistystyön laitoksissa mahdollisuus oppia Suomen kansalliskieliä.

Sivistysvaliokunnassa olemme saaneet kuulla, että vapaan sivistystyön saavutettavuus on heikentynyt merkittävästi viime vuosina. Tämä on todella vakava signaali, ja siihen on nyt reagoitava.

20.19 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Toisen asteen koulutus on todella tärkeää nyt ja tulevaisuudessa. Siksi sen uudistaminen on myös kiireellinen asia, ja nykyinen hallitus onkin siinä edennyt ripeää vauhtia. Nyt jo uudistusesitysten päälinjat ovat lausunolla, ja uudistus siis toteutuu, toisin kuin viime vaalikaudella, jolloin se päättyi kauden lopulla hyvinkin nolosti.

Tässä esityksessä, mikä nyt on käsittelyssä, todellakin toisen asteen koulutuksesta leikataan 190 miljoonaa euroa. Sosialidemokraattien vaaliohjelmassa 20.3.2015 toisen asteen koulutuksesta esitettiin leikattavaksi tämän vaalikauden alussa etupainotteisesti 270 miljoonaa euroa eli 90 miljoonaa euroa enemmän kuin mihin Sipilän hallitus on päätenyt. Tässä suhteessa on hyvä, että hallitus on tällä pohjalla eikä ole leikkaamassa tärkeästä toisen asteen koulutuksesta sellaisia määriä, joihin sosialidemokraatit olivat menossa.

Arvoisa puhemies! Kun tässä yhteydessä puhuttiin myös korkeakouluopetuksesta, muistutan, että Jyväskylän yliopisto on sopeutunut niihin leikkauksiin, joita on korkeakoulutukseen tullut. Siellä on tilat käyty läpi, henkilöstö on käyty huolella läpi, hankinnat on tarkastettu, huonosti perusteltavista hankkeista on luovuttu, yksiköitä on yhdistetty ja niin edelleen. Ilman että opetuksen ja tutkimuksen tasoa on yhtään alennettu, on saatu riittävät säästöt aikaiseksi ja henkilöstölle on jopa maksettu tänä vuonna bonusta. Eli tällaiset uudistukset ja säästötkin voidaan tehdä hyvin ja vastuullisesti, kun halua on, ja Jyväskylässä on ollut. Toivon, että toisella asteella myös saadaan tällä tavalla hoidettua asiat.

20.21 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Kankaanniemi ensinnäkin puhui ammatillisen koulutuksen reformista, joka ei vielä edes ole eduskuntakäsittelyssä. Tämä esitys nyt koskee ihan puhtaasti hallituksen esittämiä säästöjä ammatillisen koulutuksen rahoitukseen. Eli tässä ei ole kyse opetuksen tai koulutuksen sisällöllisestä uudistamisesta, vain rahoituksen leikkaamisesta.

Tämän lisäksi edustaja Kankaanniemi puhui tässä korkeakoulutuksesta, Jyväskylän yliopiston tilanteesta, mutta tässä käsitellään, keskustellaan hallituksen esityksestä, joka koskee toista astetta, ammatillista koulutusta, josta jo, kuten totesin omassa puheenvuorossani, on säästetty hyvin paljon muun muassa edellisellä kaudella tehtyjen päätösten seurauksena.

Eli kun käsitellään ammatillista koulutusta, pitäisi keskustelun keskittyä nimenomaan toisen asteen ja ammatillisen koulutuksen tilanteeseen.

20.22 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Mielenkiintoista keskustelua. Edustaja Kankaanniemi aloitti sen "menneet ajat meillä ja muualla" -historiapohdiskelulla, ja sitten hän hyppäsikin jo suoraan korkeakoulu-uudistuksen Jyväskylässä toteutuneisiin toimenpiteisiin. Johdonmukaista, todella johdonmukaista.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Ollaan tekemässä toisen asteen leikkauksia. Reformista tässä yhteydessä on vähän enenaikaista puhua, kun emme tiedä sen sisällöstä mitään. Tämä hallitus on todella nopea uudistuksissaan: leikkaa rahat ennen kuin on tiedossa, mitä tuleman pitää. Edustaja Kankaanniemi, me voimme täällä keskustella siitä, onko nyt kyseessä uudistus vai leikkaus, ja minun näkemykseni mukaan kyse on siitä, että nyt ollaan leikkaamassa toisen asteen koulutuksesta.

On hämmentävää ajatella, kuinka toisen asteen reformia viedään eteenpäin, kun oppilaitoksissa joudutaan pohtimaan ja voimavarat menevät siihen, kuinka näistä leikkauksista selvitään. Henkilöstöresursseja joudutaan ilman muuta vähentämään, tulee irtisanomisia, ja sen prosessin läpivieminen on jo itsessään niin iso asia, kun 190 miljoonaa otetaan rahaa pois, että oppilaitosten henkilöhallinto ei yksinään pysty enää keskittymään uudistuksen läpiviemiseen.

Olen hallituksen kanssa yhtä mieltä siitä, että meillä tarvitaan varmasti toisen asteen koulutuksen reformia ja uudistamista, sillä liian moni nuori jää tällä hetkellä vaille opiskelupaikkaa syystä taikka toisesta. Keskeyttämisiä on liikaa, joten me tarvitsemme oikeasti uusia välineitä, niin että meillä ne nuoret, kädelliset oppijat, jotka ovat erityisiä oppijoita, voivat asettua ehkäpä juuri siten, että työn kautta voidaan oppia ammatti. Mutta olisi kiva kuulla tässä yhteydessä, kuinka 190 miljoonan euron osalta voidaan kehittää esimerkiksi oppisopimuskoulutusta, jolla voitaisiin ottaa jo aiemmin nuoria erilaisia oppijoita mukaan työstä oppimaan.

On erityisen tärkeää huolehtia siitä, minkä edustaja Gustafsson hyvin toi esille, mitenkä olemme lyhentämässä tutkintoa kolmesta vuodesta alaspäin. On todella tärkeää, että jokaisella suomalaisella on mahdollisuus jatkaa opintojaan myös ammattikorkeakouluun, ja sitä kautta opintojen myös toisella asteella pitää tukea sitä toimenpidettä, että nuorilla on mahdollisuus kehittyä. Mutta ilman että osaisin tässä arvioida, mitä hallitus on tekemättä, niin nyt olisi vähän semmoinen olo, että tulee puskiasta luvattua jotakin, mistä emme mitään tiedä. Erityisen huolissani olen juuri siitä, että tämä vuosi, mikä tässä leikkausten jälkeen on, ei anna mahdollisuuksia oppilaitoksille suoriutua siitä uudistuksesta, vaan onko se sitten täältä hallituksesta, mistä se viisaus tulee, että annetaan ohje, kuinka oppilaitoksissa pitää reformi tehdä. No, tätä sanelua olemme toki saaneet maistaa tämän hallituksen osalta.

Arvoisa puhemies! Tätä esitystä ei millään muotoa voi hyväksyä.

20.26 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Tämähän on nyt hallitusohjelman mukainen julkisen talouden sopeuttamispaketti eikä ollenkaan mieluisa, jos ajatellaan sivistysvaliokunnassakin käsiteltäväksi, mutta tämä on välttämätön — täytyy näin sanoa.

Onneksi koulutuksenjärjestäjille jää kuitenkin mahdollisuus toteuttaa säästö tehostamalla ja hakemalla sieltä omasta toiminnastaan parhaaksi katsomallaan tavalla, ja monet koulutuksenjärjestäjät ovatkin ennakoineet jo ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanoa ja uudistaneet koulutusprosesseja. Vaikka tässä vähän kiellettiin puhumasta ammatillisen koulutuksen reformista, niin se olisi nyt toivottavaa, että se etenisi ihan aikataulussa ja sillä tavalla luotaisiin ne paremmat mahdollisuudet sitten meidän nuorille koulutautumiseen ja työelämään valmiuksien hankkimiseen.

Ei tämä esitys nyt ihan kaikilta osin huono ole. Siellä on muutama positiivinen ehdotuskin, kuten maahanmuuttajien koulutustarpeen edellyttämät muutokset perusopetukseen ja ammatillisen koulutuksen järjestämiseen ja myöskin sitten nuorten aikuisten osaamisohjelmalle ehdotettu lisärahoitus eli NAO-ohjelman rahoitus.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

20.28 **Sari Tanus kd:** Arvoisa herra puhemies! Ammatilliseen koulutukseen kohdistuvat leikkaukset ovat nyt suuruudeltaan täysin käsittämättömiä, ja sen takia haluan tässä myös sanoa, että kannatan edustaja Nylanderin esittämiä hylkäys- ja lausumaehdotuksia.

Me tiedämme, että lapsiin ja nuoriin panostaminen on erittäin tärkeää. Varsinkin tässä yhteiskunnan tilanteessa, jossa monilla nuorilla on suuria haasteita ja monet nuoret ovat syrjäytymisvaarassa ja jo syrjäytyneet, koulutus on erityisen tärkeää. Ammatillinen koulutus on erittäin tärkeää. Me kaikki tiedämme, että ammatin saaminen on keskeisen tärkeää.

Mutta tähän ammattiin valmistumiseen tarvitaan paitsi opettajia ja tietysti sitä omatoimista opiskelua ja etäpäiviä mutta tarvitaan myös lähiopetusta. Kentältä on kuulunut, että osin lähiopetus alkaa paikoin olla jo niin kortilla eli niin harvinaista, että elävä opettaja luokahuoneessa saa todella suuren suosion.

Ammatillisen koulutuksen taso on säilytettävä sellaisena, että opiskelijat todella saavat ammatin lisäksi myös hyvän ammattitaidon, koska hyviä ammatillaisia tarvitaan ja hyviä ammatillaisia ei synny leikkaamalla.

20.29 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd:** Arvoisa puhemies! Olen opettajana huolissani opetuksen laadusta, opettajien hyvinvoinnista sekä tulevien ammattilaisten ammattitaidosta. Ammattia ei nimittäin opita etäkurssina eikä sitä opita itseopiskeluna eikä myöskään pelkästään työtä tekemällä. Tarvitaan myös teoriaopetusta ja opettajien henkilökohtaista ohjausta. Jos oppitunnit, teoritunnit, vähenevät entisestään, oppimisvaikeuksista kärsivät ja erilaiset oppijat kärsivät kaikkein eniten tästä tilanteesta.

Minä entisenä ammattioppilaitoksen opettajana tiedän, miten tärkeää on 15—16-vuotiaalle nuorelle opettajan ohjaus ja tuki. Minä keskustelin viikonloppuna entisen kollegani kanssa, miten hänen oppilaitoksessaan nyt näitä asioita on hoidettu, ja hän kertoi, että hänellepä on suunniteltu kaksi yli 20 oppilaan ryhmää kerralla opetettavaksi, 40 opiskelijaa, ammatillisessa oppilaitoksessa. Opettaja sanoi, että hän ei kyllä pysty enää vastaamaan opetuksen laadusta, ja kun hän oli mennyt kysymään, mitä hän tekee, häntä oli ohjattu antamaan opiskelijoille lisää itsenäistä opiskelua. Teoriatunteja ei juuri enää ole mahdollista pitää, opiskelijat ohjataan lukemaan asiat kirjasta. Tämmöisissä olosuhteissa ammattiin oppiminen on kyllä kyseenalaista ja ammattitaito jää kyllä vaillinaiseksi, jos ei ole kunnollista ja riittävää teoriapohjaa sille käytännön työlle. Tämä opettaja sanoi minulle, että hän etsii koko ajan jotain muuta työtä, koska hänen ammattietiikkansa ei salli hänen tekevän työtä tämmöisissä olosuhteissa. Minä kyllä vähän pahoin pelkään, että aika monella ammatillisen oppilaitoksen opettajalla on ihan samanlainen tunnelma tällä hetkellä.

20.31 **Outi Alanko-Kahiluoto vihr:** Arvoisa herra puhemies! Hallituksen ministerit ovat eri käänteissä rehennelleet sillä, että hallitus kehittää koulutusta ja koulutuspalveluita eikä niinkään leikkaa, mutta kyllä tämä laki osoittaa hyvin selkeästi sen, että hallitus nimenomaan menee leikkaukset edellä: ensin leikataan ja sitten vasta vuoden päästä tuodaan ammatillista opetusta koskevaa lainsäädäntöä, jonka avulla voitaisiin, jos niin halutaan, hakea rakenteellisia säästöjä ammatillisesta koulutuksesta.

Kävin itse vierailulla Kouvolan ammattioppilaitoksessa kuluneena syksynä, ja oli järkyttävää havaita se, että yksin esimerkiksi Kouvolan seudulla puhutaan näiden ammatillisten leikkausten takia ensi keväänä 250 opiskelupaikasta vähemmän kuin aikaisemmin. Eli yhteishaussa jää 250 nuorta ilman aloituspaikkaa Kouvolan seudulla. Kun kysytään, keitä nämä nuoret ovat, niin ne ovat nimenomaan niitä nuoria, joiden keskiarvo ei riitä — joilla

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

on alempi keskiarvo — ja jotka nimenomaan tarvitsisivat tämän toisen asteen koulutuspaikan. Nimenomaan näiden nuorten sitten pitäisi lähteä pois omalta asuinseudultaan, hakea opiskelemaan jonnekin muualle, jos ylipäättään Suomesta enää sitten ylimääräisiä opiskelupaikkoja, aloituspaikkoja, löytyy. Sehän on hyvin epävarmaa näiden leikkausten jälkeen. Täytyy sanoa, että myöskin kuntapäätäjien mahdollisuudet ikään kuin taklata näitä päätöksiä ovat aika heikot, koska esimerkiksi lukiopaikkoja lisäämällä ei auteta näitä kaikkein alimman keskiarvon nuoria, jotka jäävät vaille ammatillisen koulutuksen paikkaa.

Tämänkaltainen ammatillisen opetuksen osaamisen lasku ja osaavan työvoiman tietoinen vähentäminen Suomessa on hyvin lyhytnäköistä ja hyvin surullista. Se heikentää työllisyyttä ja meidän mahdollisuuksiamme sukeltaa ulos tästä talouden alhosta... (Puhemies koputtaa)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt pyytäisin edustajaa tulemaan puhujapöytäntöön, mikäli hän aikoo jatkaa.

...jossa olemme. Siksi kannatan lämpimästi sivistysvaliokunnassa näitä vihreiden, sosialidemokraattien ja vasemmistoliiton tekemiä hylkäysesityksiä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Se oli 2,30 minuuttia.

20.34 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämäkin esitys on niitä asioita, jotka ovat olleet tiedossa jo puolitoista vuotta mutta joita kauhistellaan nyt sitten illan pitkinä tunteina tänä päivänä. On helppo luetella ikäviä asioita, mutta on paljon vaikeampaa kertoa, kuinka asiat tehtäisiin paremmin.

Täällä on sanottu, että pitäisi ensin tehdä rakennemuutos, sitten säästää. On todettu myös, että ei edellisestä hallituksesta ollut kumpaankaan. Tästä voisi muuten olla samaa mieltä, ellei tietäisi, että itse asiassa edellinen hallitus kylläkin leikkasi, vaikei siitä ollutta rakennemuutoksiin. Se on myönnettävä, että ajat ovat vaikeat, mutta silti on vaikea ymmärtää sitä, etteivät oppositiopuolueetkaan pysty parempaan omissa vaaliohjelmissaan vaan olisivat olleet valmiit jopa leikkaamaan enemmän koulutuksesta. Se, onko kyse varsinaisesti koulutuksen leikkauksista, on toinen asia. Ainakin korkeakoulujen osalta panostettu raha on säilynyt koko 2000-luvun lopun melko samassa tasossa suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Arvoisa puhemies! Välttämättömyyttä vastaan kapinoinnin sijaan toivoisinkin oppositiolta rakentavaa asennetta ja sen miettimistä, kuinka rakennemuutos voitaisiin toteuttaa, kuinka saadaan samalla rahalla enemmän kuin ennen. Tämä asia on tarpeen niin koulutuksessa kuin monilla muillakin elämänalueilla.

20.35 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tässä edustaja Mäkelä kysyi parempia vaihtoehtoja, niin voin antaa kaksi, ja näistä on puhuttu useampaan otteeseen tässä puolentoista vuoden aikana, kun nämä leikkaukset ovat olleet tiedossa.

Ensimmäinen vaihtoehto on se, että ei tehdä lainkaan näin mittavia leikkauksia ammatillisen koulutuksen rahoitukseen. Eikä pidä paikkaansa, että kaikkien oppositiopuolueiden vaaliohjelmat tai vaihtoehtobudjetit olisivat sisältäneet leikkauksia koulutuksen rahoit-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

tukseen. Tämä ei pidä paikkaansa ainakaan vasemmistoliiton osalta. Eli tehdään ensin sisällöllinen reformi ja sen jälkeen mietitään mahdollisesti toteutuvia leikkauksia.

Toinen vaihtoehto on se, että tehkää vain 190 miljoonan leikkaukset mutta jaksottakaa niitä useammalle vuodelle, jolloin koulutuksenjärjestäjät pystyvät paremmin niihin leikkauksiin varautumaan, ja tehkää ne siinä ammatillisen koulutuksen sisällöllisen reformin yhteydessä, jolloin koulutuksenjärjestäjillä myöskin on paremmat välineet (Puhemies koottaa) tehdä näitä säästöjä kuin mitä te nyt annatte heille.

20.36 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Minä olen itsekin hyvin huolestunut näiden koulutusleikkausten johdosta koko koulutuspolitiikan kokonaisuudesta. Varsinkin tämä ammatillisen koulutuksen 190 miljoonan leikkaus on äärettömän iso ja huolestuttava. Jos pohditaan esimerkiksi Pirkanmaata ja jos mietitään aloituspaikkoja, paljonko tämä rahoitusleikkaus tarkoittaa, niin se tarkoittaa yli 800 aloituspaikan vähentämistä. Kuitenkaan meilläkään, kasvava maakunta ja nuorisotyöttömyys ja opiskelijamäärät tietäen, ei ole lähdetty leikkaamaan aloituspaikoista vaan on jouduttu säästämään opetuksen laadusta, opettajista ja lähiopetuskerroista.

Olen äärettömän huolestunut: koska noin puolet meidän nuorista valitsee ammatillisen koulutuksen, huolenaiheeksi nousee näiden nuorten jatko-opintokelpoisuus. Jatkossa heidän tarvitsisi opiskella muun muassa englannin ja matematiikan perustaidot 48 tunnissa, ja ainakin omasta mielestäni tämä saattaa kyseenalaiseksi sen, onko heillä aito mahdollisuus päästä jatko-opiskelemaan ammatillisessa koulutuksessa. Ylipäätänsä tässä muuttuvassa työelämässä kannan huolta nimenomaan nuorten sukupolvien osaamistasosta näitten työelämän haasteiden keskellä — varsinkin tässä tilanteessa, jossa nuorisotyöttömyys edelleen on pitkittynyt. Muistuttaisin, että joka kolmas meidän alle 30-vuotiaista nuorista työttömistä ei ole koskaan ollut töissä. Tämänkaltaiset koulutusleikkaukset ovat vastuuttomia tässä ajassa, ja niitä ei tulisi toteuttaa.

20.38 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Uskottavuus sille, että oppositio ei olisi leikannut koulutuksesta, on nolla.

Meillä on ongelma: meillä on parikymppisiä nuoria, joilla ei ole työkokemusta. Ammatillista koulutusta on välttämätöntä uudistaa, koska tulevaisuuden työelämässä tarvitaan uudenlaista osaamista ja ammattitaitoa. Lisäksi nyt lisätään työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja yksilöllisiä opintopolkuja sekä puretaan sääntelyä ja päällekkäisyyksiä. Saksankielisissä maissa oppisopimus on ammatillisen koulutuksen pääväylä. Tähän suuntaan meidän pitää mennä, ja olemme nyt avanneet tätä tietä. (Eva Biaudet: Kovin yksinäisiä opintopolkuja!) Näin vältämme kohtaanto-ongelmia eikä tule kuilua opintojen ja työelämän välillä.

20.39 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Tartunpa nyt heti tuohon edustaja Huhtasaaren esitykseen. Sanoitte saman asian jo aikaisemminkin, mutta en halunnut silloin käyttää puheenvuoroa. On sinällään ihan oikein puhua oppisopimuskoulutuksesta ja sen merkityksestä, mutta tähän ammatilliseen reformiin on leivottu ihan uutena asiana tämä niin sanottu koulutussopimus, ja muutkin koulutuksen tuntijat ovat kanssani samaa mieltä, niin kuin sivistysvaliokunnan kuulema Suomen oppisopimuskoulutuksen järjestäjät ry:n asian-tuntijahenkilö, jolla oli minua enemmän harmaata jo ohimoillaan ja joka totesi kirjallisessa kannanotossaan: "Oppisopimuskoulutuksen järjestäjien mukaan on olemassa merkkejä sii-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

tä, että säästöjen kohteeksi joutuu oppisopimuskoulutus ja se ajetaan alas, vaikka se on ehdottomasti tehokkain koulutusmuoto kustannus- ja vaikuttavuusmittareilla mitattuna." — Siis tämä ei ollut minun tekstiäni vaan oppisopimusyhdistyksen toimitusjohtajan, muistaakseni.

Te ymmärrätte, kollegat, sen, että me sosialidemokraatit olisimme halunneet kehittää oppisopimuskoulutusta voimakkaasti. Sain paljon myönteistä palautetta, kun sen työn aloitin ja saatiin tuloksia. Nyt käy niin, että voimavaroja siirretään merkittävästi tähän niin sanottuun koulutussopimukseen, jolloin nuoret tulevat työpaikalle ilman oppisopimuskoulutusta. No, ans kattoo, miten siinä käy.

Sitten tähän isoon kysymykseen näitten säästöjen suuruusluokasta: Siis sosialidemokraatit ovat halunneet tehdä koko keskiasteen kohdalta rakenteellisia uudistuksia. Mitä tämä tarkoittaa? Tilojen yhteiskäyttöä koko keskiasteella: ammatillinen koulutus, lukio-koulutus, kansanopisto ja niin edelleen. Toisena, opettajien yhteiskäytön merkittävä lisääminen — palvelee nuorten oppimista ja kehittymistä.

Sitten täällä jo tuli esille myöskin tämä säästöjen vaiheistaminen. Siis tämä on kerta kaikkiaan armoton laaki tämä 190 miljoonan päättäminen tässä ja nyt, jos te niin päätätte. Sen vaikutukset tulevat olemaan dramaattisia, ja sen takia me emme sitä hyväksy. Eli sosialidemokraattien toisen asteen uudistamisen linja oli se, että tehdään rakenteellisia uudistuksia, eikä niin, mihin nyt tämä hallituksen esitys johtaa, että se leikkaa aloituspaikkoja, se leikkaa opettajien ja henkilöstön määrää ja pakottaa ammatillisia oppilaitoksia myöskin sentyyppisiin koulutusaikojen lyhentämisiin, joihin täällä nyt on jo viitattu.

Ja sitten se ydinkysymys: olisi pitänyt tehdä rahoitusuudistus, toimintalainsäädännön uudistus ja säästöt samanaikaisesti. Sen nyt ymmärtää jokainen, että näin olisi pitänyt tehdä. Sivistysvaliokunta on yksimielisesti todennut, että näin ei pidä tehdä. Täällä on paikalla sivistysvaliokunnan jäsenistä kaksi, jotka ovat käyttäneet puheenvuorot, edustajat Parviainen ja Huhtasaari. Sen lisäksi on kaksi perussuomalaisten edustajaa käyttänyt puheenvuoron: Mäkelä ja Kankaanniemi. Arvostan sitä, että puhutte tärkeästä asiasta.

Olisin toivonut, että näin merkittävän asian suhteen olisivat myöskin sivistysvaliokunnan puheenjohtajat olleet paikalla, mutta en sano tätä nyt moralisoiden, koska molemmilla voi olla pätevä syy olla poissa. Me tiedämme toinen toistemme työtilanteet.

Hohhoh, ehkä se oli tässä. (Naurua)

20.44 **Laura Huhtasaari ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppisopimus on erittäin kannatettava asia myös Suomessa. Mutta meillä on ollut siinä haasteita, että opiskelijoille ei löydy sitä työpaikkaa, joka ottaisi nuoren töihin. Niistä on ollut iso pula. Me haluamme lisätä työpaikoilla tapahtuvaa oppimista. Tämä systeemi ei ole vielä täydellinen, mutta jostain on aloitettava. Uskomme, että tämä mahdollisuus lisäisi koulutussopimusten muuttamista myös oppisopimuksiksi, kun tämä nuoren osaaminen kehittyy. Tämä on askel kohti tätä oppisopimusta, jotta mekin saisimme sen joskus pääväyläksi täällä Suomessa.

20.45 **Marisanna Jarva kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä ammatillisesta koulutuksesta kun puhutaan, niin todellakin on hyvä muistaa, että viime kaudella oli suunnitteilla toisen asteen koulutukseen vielä suuremmat leikkaukset ilman mitään reformia. (Jukka Gustafsson: Ei se pidä paikkaansa!) Tällä hetkellä, kun ollaan tätä reformia tekemässä täällä ammatillisen koulutuksen puolella, nykyinen tilannehan on se, että yhä suu-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

remppi prosentti ammatillisen koulutuksen opiskelijoista keskeyttää koulutuksen. Prosentti on jatkuvasti kasvanut. Opiskelijat eivät koe mielekkääksi teoriapainotteista opiskelua eivätkä myöskään työnantajat. Työnantajat monesti joutuvat kouluttamaan käytännössä uudestaan työntekijät. Nämä tarpeet eivät nyt todellakaan kohtaa, ja siksi tämä reformi on välttämätön.

Kun säästöjä myös tehdään, työpaikalle siirtyvässä opetuksessa ei kiinteistöjä tarvita samalla tavalla eikä myöskään silloin lähiovetusta koko ikäluokalle samalla tavalla. Mutta tärkeää on se, että niille, jotka sitä lähiovetusta edelleen tarvitsevat, sitä voidaan suunnata ja turhista ja (Puhemies koputtaa) tarpeettomista kiinteistöistä, joista nämä oppilaitokset haluavat päästä eroon, eroon pääsemistä nopeutetaan.

20.46 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vastaisin edustaja Jarvalle siihen, kun hän toteaa ja sanoo ja väittää, että viime kaudella ei olisi valmisteltu tai tehty toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformia: Näin tehtiin. (Marisanna Jarvan välihuuto) Viime kaudella se jäi kesken sen takia, että silloinen oppositio keskustasta ja perussuomalaiset halusivat, ettei uudistusta tehdä, vaikka se olisi tarkoittanut sitä, että aloituspaikat olisivat säilyneet ennallaan ja se olisi tehty nimenomaan siten, että ammatilliset oppilaitokset olisivat valmistautuneet rakenneuudistukseen ja olisivat hakeutuneet siihen järjestämisluvan kautta, minkä seurauksena — kun he olisivat valmistautuneet siihen — tavallaan heillä oli jo eväät siihen, (Antti Kurvinen: Viime kaudella oli vahvempi oppositio!) että ne tulevat säästöt tehdään, eli heillä oli tietoisuus siitä, minkälaisia uudistuksia tehdään ja mitä heiltä odotettiin, aivan kuten edustaja Gustafsson äsken totesi. (Puhemies koputtaa) Siltä osin edustaja Jarvan näkökulma on aivan väärä.

20.47 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kun täällä hehkutetaan tätä oppisopimuskoulutusta, minä pyytäisin saada huomauttaa, että oppisopimuskoulutus ei ole ilmaista koulutusta. Oppisopimuskoulutus on aika kallista koulutusta. Ensinnäkin se vaatii työpaikan, missä oppisopimusta voidaan harjoittaa. Tässä tilanteessa, missä suurin osa suomalaisista yrittäjistä on yhden kahden hengen yrityksiä, ei pysty löytämään näitä oppisopimuspaikkoja. Jos oppisopimus halutaan oikeasti nostaa vaihtoehtoksi toisen asteen koulutukselle, niin nyt on kiire ruveta tekemään töitä sen eteen, että se pystyttäisiin oikeasti käynnistämään ja oikeasti tekemään. Se vaatii palkallista koulutusta, se vaatii palkkaa sille ihmiselle, joka opiskelee, se on hyvä asia. Sitä kautta saa ammatin, se on hyvä asia. Mutta sen lisäksi se vaatii takuut siitä, että kun oppisopimus ammattiin on saatu, niin se työpaikka säilyy, missä se koulutus on saatu ja missä on oppisopimuksessa käyty.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Mennään puhujalistaan. Edettiin jo pikkasen äskeisen debatin alkujuurista kauemmaksi. — Edustaja Kiljunen, listapuheenvuoro.

20.48 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Oikeastaan pyysin puheenvuoron Alankokahiluodon hyvän puheenvuoron jälkeen, jossa hän analysoi ja pohti sitä, miten nämä säästöt kohdistuvat nuoriin ja nimenomaan niihin nuoriin, joittenka keskiarvo on heikko.

Tämä sama asia on huolestuttanut myös minua, ja viittasin aikaisemmin tähän Valtakunnallisen työpajayhdistyksen tekemään raporttiin ja selvitykseen, jossa todettiin, että noin

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

15 prosenttia ikäluokasta jättää koulutuksensa peruskouluun ja heistä noin 40 prosenttia on 30 vuoden iässä työttömänä ja opiskelun ulkopuolella. Elikkä lähtökohtaisesti tämä kertoo juuri sen ongelman, että kun meillä on alhaisen keskiarvon nuoret, jotka eivät pääse oppilaitoksiin opiskelemaan, eikä sitä kautta sitten heille mahdollistu myöskään ammatin saaminen, niin he tulevat syrjäytymään. Ja nyt on suuri huoli siitä, että hallituksen tekemä uusi reformi tulee aiheuttamaan sen, ja me olemme nyt jo näkemässä sen — kun tämä 190 miljoonan euron leikkaus toteutetaan — että kun näitä aloituspaikkoja vähennetään, niin nämä leikkaukset tulevat kohdistumaan kipeämmin nimenomaan näihin nuoriin, joilla on tämä alhainen keskiarvo. Sama ongelma näiden nuorten osalta on siinä, että hallitus leikkaa myös työpajarahoitusta. Ja nyt käytännössä eri puolilla Suomea työpajoja ajetaan alas, minkä takia nämä nuoret, jotka syrjäytyvät — eivät pääse ammatilliseen koulutukseen — eivät pääse myöskään työpajoihin.

Elikkä meille on syntymässä hallituksen monien eri päätöksien seurauksena joukko nuoria, joita hallitus syrjäyttää pysyvästi yhteiskunnan ulkopuolelle omilla toimillaan, ja tämä tulee yhteiskunnalle todella kalliiksi.

20.50 **Sari Tanus kd:** Arvoisa herra puhemies! Halusin tuoda tähän saliin vielä terveisiä kentältä. Nimittäin Tampereella OAJ:n ja opettajien tapaamisissa opettajien huoli tilanteesta on tullut esiin, ja se huoli tilanteesta on todella suuri. Säästöjen ja leikkausten myötä monien opettajien toive kiteytyikin sanoihin "jos vain saisin, jos vain vois opettaa viisi täyttä päivää viikossa". Eli etäpäivien, tuon tuostakin oppilaille tarjottavan omatoimisen opiskelun, sijaan ammatillisen koulutuksen opettajat unelmoivat, että voisivat opettaa viisi täyttä päivää viikossa.

Kun kuunteli ammatillisen koulutuksen opettajia siellä Tampereellakin, ei voi sanoa tässä tilanteessa mitään muuta kuin että nämä leikkaukset, tämä hallituksen esitys, on hylätävä.

20.51 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! Ihmettelen hallituspuolueiden edustajien puheita työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisäämisestä ja erityisesti oppisopimuskoulutuksesta. Olemme varmaan kaikki samaa mieltä siitä, että on erittäin kannatettavaa, jos pystytään lisäämään työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ammatillisessa koulutuksessa, mutta nämä leikkaukset ovat sen tavoitteen kanssa ristiriidassa. Koko ajan tulee viestiä niin koulutusjärjestäjiltä kuin työnantajilta siitä, että lähiopetuksen vähentäminen, kun se näkyy oppilaiden osaamisessa, vaikeuttaa työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisäämistä, koska työnantajat eivät pysty ottamaan oppilaita työssäoppimaan, elleivät pysty luottamaan siihen, että nämä saavat tarvittavan vahvan osaamis pohjan jo valmiiksi sieltä oppilaitoksesta. Tämän lisäksi hallitus on koulutussopimuksen kautta valinnut nimenomaan työssäoppimisen, työpaikalla tapahtuvan oppimisen, malliksi, jota jatkokehitetään, ei oppisopimuskoulutusta. Eli se, mitä olette tekemässä koulutussopimuksen kautta, on se, että työssäoppimisjaksoja lisätään, niiden käyttöä joustavoitetaan, mutta nimenomaan oppisopimuskoulutus ja esimerkiksi 2+1-mallin kehittäminen jätettiin nyt kokonaan sivuun.

20.53 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tässä tilanteessa, kun koulutukseen kohdistuu suuria kustannuspaineita, olen kuitenkin erittäin hyvilläni siitä, että hallitus on käynnistämässä kielikokeiluja toisen kotimaisen kielen suhteen. Ajatelkaa kaikki, kuinka paljon resursseja käytetään sen opettamiseen eri kouluasteilla (Välihuutoja) oppilaille, jotka eivät

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

tule kieltä koskaan tarvitsemaan. Tämän tuhlauksen karsiminen olisi eräs sellainen rakenemuutos — kun täällä rakennemuutoksista puhutaan — jonka kautta voitaisiin saavuttaa miljoonasäästöjä aivan kaikilla kouluasteilla.

Lisäksi toisena tekijänä mainitsisin tässäkin esityksessä käsitellyn maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen. Esityksessä todetaan, että maassa asuu nyt jo satojatuhansia ulkomaan kansalaisia, joiden määrän ennustetaan kasvavan voimakkaasti. Heidän kouluttamisensa on itsestäänselvästi suomalaisia kalliimpaa jo kielivaikeuksien vuoksi, ilmenehän turvapaikanhakijoissa jopa aikuisten lukutaidottomuutta. (Eva Biaudet: Osaavat yleensä enemmän kieliä kuin useimmat suomalaiset!) Niinpä pidän äärimmäisen hyvänä hallituksen laatimia tiukkoja maahanmuuttolinjauksia, koska kuormitettu koulutusjärjestelmämme ei todellakaan tätä lisätaakkaa enää kaipaa.

20.54 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Ammatilliseen koulutukseen suuntauneet leikkaamiset ilman sisältöä reformista, ei edes pienintäkään avausta siihen, ovat käsittämättömiä. Olisin halunnut kuulla, että tässä yhteydessä joku hallituspuolueitten edustajista olisi ottanut esille sen, kuinka iso ja vaativa tilanne meillä on elinkeinoelämässä, missä työpaikkojen ja ammattien katoaminen on tänä päivänä nopeaa ja meillä tarvittaisiin isoja reformeja siihen suuntaan, että meillä muuntokoulutukseen pystytään keskittymään, niin että me pystymme turvaamaan sen, että meillä on liikkuva, monimuotoinen oppisopimuskoulutuksen tai jonkun muun ammatillisen koulutuksen aikuiskoulutukseen keskittyvä osio, jolla me pystymme hitsareista tekemään ehkä jonkun toisen alan osaajia. Mutta meillä tämän hallituksen osalta ei ole tästä elinkeinoelämän nopeasta murroksesta, jota meillä tapahtuu eri toimialoilla, puolta sanaa käyty keskustelua.

Mitä tulee oppisopimukseen tai koulutussopimukseen: Pitää nähdä se tosiasia — olkoon edellistenkin ja sitä edellisten hallitusten ja Opetushallituksenkin murheita, ja kannetaan siitä sitten vaikka yhteistä syntiä — että meillä ei ole resursseja ollut, että me pystymme varmentamaan työssäoppimisen hyvän sisällön oppisopimuskoulutuksessa. Oppisopimuskoulutus on tällä hetkellä tilastojen mukaan kaikkein parhaiten työllistävää koulutusta. Tässä kohtaa kuitenkin pidättäydyn hehkuttamasta liiaksi, sillä tiedän omasta kokemuksesta, että meillä esimerkiksi teollisuudessa otetaan rekrytoinnin välineenä oppisopimuskoulutuksesta ihmisiä oppimaan, jolloin nämä tulevat niin, että heillä on toisen asteen tutkinto tai sitten lukion päästötodistus, ja he tulevat ammattiin oppimaan sinne, ja he myös työllistyvät sitä kautta. Oman entisen työpaikkani osalta voi sanoa, että 98 prosenttia eli jokainen oppisopimusoppilas työllistyi oppisopimuskoulutuksen jälkeen. Oppisopimuskoulutus on erityisen hyvä niillä aloilla, missä ei ole toisen asteen koulutusta koulumuotoisena.

Tätä pitää edelleen kehittää, mutta tämän hallituksen pitää myös nähdä — ja toivotaan, että se sitten reformiin herää siinä vaiheessa, kun henkilöstöresurssit ovat opintojen suunnittelussa liian pienet — se suuri mahdollisuus, että meidän pitää tarjota pk-sektorin yrityksille parempia edellytyksiä ottaa oppisopimusoppilaita työpaikalle työssäoppimaan ja resurssit niin, että nämä oppisopimusoppilaat voivat saada sen ammatillisen osaamisen siellä työpaikalla. Se vaatii jonkinäköistä reformia. Olkoonkin vaikka niin, että otamme sitten vaikkapa sieltä Saksasta hieman mallia, että meillä on kisälli eli että pk-sektorin osalta vanhempi, jo kohta eläkkeelle jäävä, työntekijä voisi opettaa sitä oppisopimusoppilasta niin, että vaikkapa sitten yhteiskunnan tuella hänen palkastaan maksettaisiin 30 prosenttia siihen, että mahdollistetaan ja varmistetaan tämä työssäoppimisen jakso. Tällä hetkellä valitettavasti kyllä toisellakin asteella tapahtuu sitä, että pienissä yrityksissä näissä työssäop-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

pimisjaksoissa liian usein toisen asteen oppilas törmää siihen, että hän on kahvinkeitäjä taikka muuten siellä työpaikalla mutta sitä konkreettista työssäoppimista ei mahdollisteta.

Siinä mielessä reformia varmasti odotellaan, mutta tämä on väärä lähestymistapa, että me leikkaamme 190 miljoonaa niistä resursseista, joittenka pitäisi todellakin toteuttaa tämä reformi.

20.59 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Edelliseen puheenvuoroon on helppo jatkaa oppisopimuskoulutuksesta.

Tässä valiokunnan mietinnössä kerrotaan, että oppisopimuskoulutus on järjestämiskustannuksiltaan ja yksikköhinnaltaan oppilaitosmuotoista koulutusta edullisempaa. Olen itse hoitoalan edustaja, ja täytyy sanoa, että siinä vaiheessa, kun työmaalle ilmestyivät innokkaat oppisopimusopiskelijat, niin kyllähän se oli myös työpaikalle uudistus ja iloinen asia. Monet nuoret ottavat yhteyttä ja kysyvät — toki myös aikuiset ihmiset — kuinka päästä uudelleen kouluttautumaan oppisopimuskoulutukseen. Se on haluttu, ja se on toivottu, ja todellakin näen, että olisi toivottavaa, että niitä paikkoja, mihin opiskelija pääsisi, olisi myös. Hoitoala on yksi sellainen, joka kiitettävästi näitä oppisopimuspaikkoja tarjoaa. Toki paljon riippuu myös siitä, millainen sattuu olemaan sitten se oppisopimusopiskelijan henkilökohtainen ohjaaja ja kouluttaja siellä, eli siinä tarvitaan yhteenpuhallettamista ja sellaista yhteisen tekemisen halua, että opetetaan ja neuvotaan toinen toistamme ja sitä kautta saadaan hyviä ammattilaisia. Todellakin yhä useampi oppisopimusopiskelija, kun valmistuu, saattaa jopa jäädä siihen työpaikkaan, missä on opiskellut — hän saa sieltä sitten pitempiäaikaisen työsuhteen, kun näyttää, miten siellä onnistuu.

Tätä asiaahan on valmisteltu, ja 84 lausuntoa ainakin annettiin, kun tämä asia oli käsitelyssä. Maahanmuuttajien ammatillinen koulutus ja nuorten aikuisten osaamisohjelma oli sellainen, johon ei tullut yhtään kriittistä lausuntoa, elikkä tämä on koettu ja nähty erittäin hyvänä. Kyllä on tosi hieno asia, että nuoret ja maahanmuuttajat on myös nostettu täällä esille, ja se, että sellaiset maahanmuuttajat, joilla ei ole mitään alkukoulutusta, pääsevät myös sitten johonkin kiinni ja oppivat muun muassa sitä kieltä siellä kaiken joukossa, ja se hän on tärkeää, että saadaan kaikki integroitua ja ihmiset pääsevät myös työelämään kiinni. Se on myös (Puhemies koputtaa) hallituksen tavoite ja tärkeää.

21.01 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Reformi on tietenkin aina hyvä asia silloin, jos se toimii siten, että se uudistaa. Mutta jostain kumman syystä tässä salissa on unohdettu, mitä sana "reformi" tarkoittaa. Täällä unohdetaan se, että sen pitäisi olla uudistus. Täällä sitä käytetään leikkauksen synonyyminä. Kun tässä salissa sanotaan sana "reformi", se tarkoittaa sitä, että jostakin leikataan. Jos toisen asteen koulutuksesta leikataan 190 miljoonaa, niin se ei ole enemmän, tapahtuipa se opiskelu sen jälkeen kotona tai naapurissa. Se on vähemmän. Se on 190 miljoonaa pois niistä resursseista, mitä opiskeluun pitäisi käyttää ja mitä meidän pitäisi meidän nuorillemme antaa.

Täällä oli hämmästyttävä puheenvuoro, jossa sanottiin, että senkin takia tämä leikkaus on ihan hyvä, että maahanmuuttajia koulutetaan ihan turhaan, että se on niin kallista. Kyllä minä voin kuulkaa kertoa teille, että jos meidän maahanmuuttajiamme ei kouluteta, jos ei ensin anneta kielitaitoa ja luku- ja kirjoitustaitoa niille, joilla sitä ei ole — suurimmalla osalla se muuten on — ja sen jälkeen jos ei anneta ammatillista koulutusta ja työpaikkaa, niin se, pojat, maksaa ja se maksaa paljon ja silloin sinä maksat, minä maksan, jokainen veronmaksaja maksaa. Tarkoitus on, että jos me otamme ihmisiä maahan, heidät kotoute-

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

taan, heille annetaan elämisen mahdollisuudet ja heistä tulee ihmisiä, jotka käyvät töissä ja maksavat veronsa aivan samalla tavalla kuin kaikki muutkin. Jos näin ei tehdä, silloin tarvitaan leikkauksia vielä enemmän sen takia, että se tulee niin kalliiksi.

Mutta se tulee myöskin kalliiksi, jos meidän nuoremme jäävät ilman ammatillista koulutusta, jos he ovat ikuisesti näyttämässä työnantajille — milloin kuukauden, milloin kaksi kuukautta, milloin kolme kuukautta, varmaan tämän hallituksen aikana kohta puoli vuotta — osaavatko he tehdä jotakin vai eivätkö osaa. (Puhemies koputtaa) Se on turmiota tälle maalle.

21.03 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! 190 miljoonaa leikataan ammatillisesta koulutuksesta, ja se on totuus ja totta. Se on tietysti ikävä asia, mutta näinä talousaikoina siitäkin joudutaan leikkaamaan.

Hallitus lähtee kuitenkin siitä, että jokaiselle opiskelupaikka, ja syrjäytymistä yritetään estää kaikin tavoin. Nyt on havahduttu siihen, että ammattimiehiä ja -naisia ei ole tarpeeksi. Minä otan esimerkiksi tämän meidän kotiseudun Uudenkaupungin autotehtaan. Siellä on iso rekrytointi käynnissä, tarvitaan paljon osaavaa henkilökuntaa, ja se, saammeko heitä kaikkia kantasuomalaisista, jää kysymysmerkiksi. Siihen pitää panostaa, että ammatillinen koulutus on sen mukaista, että niihin työpaikkoihin, joihin tarvitaan, ammatti-ihmisiä on tulevaisuudessa.

Oppisopimuskoulutuksesta on puhuttu tänään paljon. Se on jämähtänyt vuosikausiksi paikalleen. Ihmettelen, miksi sitä ei ole kehitetty tarpeeksi. Meillä on loistavia esimerkkejä Saksasta, Itävallasta, Sveitsistä, kuinka oppisopimuskoulutus toimii. Totta kai siellä on monen vuoden, vuosikymmenten, hyvä perinne siihen, mutta siihen meidän pitää myös Suomessa tähdätä.

Myös koulutussopimus on hyvä uudistus, ja ehkä niiden, oppisopimuskoulutuksen ja koulutussopimuksen, joustava yhdistelmä voisi olla tulevaisuudessa hyvä ratkaisu. Se, mitä oppisopimuskoulutuksesta Suomessa tällä hetkellä kipeästi puuttuu, ovat ne yrittäjät, jotka lähtevät siihen mukaan. Sitä varten pitää kehittää oppisopimuskoulutusta, ja siinä meillä on suuri tulevaisuus.

On tärkeää pystyä tosiaan ennakoimaan (Puhemies koputtaa) ne tulevat haasteet, jotka meidän työelämässämme tulee olemaan.

21.05 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! 190 miljoonan leikkaukset ammattikoulutuksesta vievät todellakin nuoriltamme tulevaisuutta ja mahdollisuuksia. Neljänneksen leikkaus ammattikoulutukseen vaikuttaa vääjäämättä opetuksen laatuun ja määrään. Esimerkiksi Espoossa Omniassa on varauduttu tähän karsimalla koulutuspaikkoja. Se on todella lyhytnäköistä, sillä monia nuoria työttömiä yhdistää se, että heillä ei ole muuta koulutusta kuin peruskoulu. Ja koska paikkoja on aivan liian vähän, niihin on vaikea päästä. Keskiarvot sisäänottoihin ovat korkeat, ja silloin monet käsistään kätevät nuoret jäävät vaille opiskelupaikkaa.

Kysymys on ihmisläheisestä toiminnasta. Sitä ei pysty samalla tavalla tehostamaan kuin robotiikassa, leikkaamalla resursseja. Mikäli nuoriin halutaan tosissaan panostaa, silloin voidaan myös taklata oikeasti kestävyysvajetta. Hallituksen pitäisi perua nämä järjettömät leikkaukset ammattikoulutuksesta.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

21.06 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd:** Arvoisa puhemies! Eräs ammatillisen oppilaitoksen opettaja seuraa tätä keskustelua parasta aikaa, ja hän lähetti minulle sellaisen viestin, jossa hän ihmetteli, onkohan täällä nyt lainkaan tietoa ja ymmärrystä ammatillisen opettajan työstä tänä päivänä, siitä, mitä on työskennellä 15—16-vuotiaiden nuorten kanssa. Opitunnit ovat vähentyneet vuosi vuodelta, ja nyt tulevaisuus tämän opettajan mukaan näyttää siltä, että teoriaopinnot jäävät itsenäisesti opiskeltavaksi tai opiskelijat opiskelevat asioita keskenään. Tällä opettajalla oli erittäin suuri huoli oppimisvaikeuksista kärsivistä oppilaista, jotka eivät välttämättä kykene ilman opettajaa itsenäisesti tätä teoria-asiaa opiskelemaan, ja tiedot voivat jäädä vajaiksi, tai sitten ne voivat olla kokonaan vääriä. Opettaja olikin huolissaan siitä, kuka vastaa tässä tilanteessa siitä, jos opiskelijalle jää vääriä tai vavajaisia tietoja, kun hän siirtyy sitten sinne työelämään.

Toinen asia on tietysti se, että jos teoriaopetus ei ole riittävän laadukasta, niin jatko-opintoihin ei ole mahdollista edetä. Meillä on kuitenkin ollut meidän yhteiskunnassa se hyvä tavoite, että opiskelussa ei koskaan saisi tulla umpiperää. Se, että on mahdollista aina edetä asteelta toiselle, edellyttää sitä, että teoriaopinnot ovat riittäviä ja ne ovat riittävän laadukkaita.

21.08 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti kommentti siihen, kun edustaja Tolppanen ilmeisesti kuuli hieman väärin puheeni maahanmuuttajien koulutuksesta. Elikkä meillä on tähän koulutukseenkin liittyen maahanmuutossa kaksi rakenteellista ongelmaa. Toinen ongelma on liika maahanmuutto, toinen ongelma on vääränlainen maahanmuutto, jotka molemmat aiheuttavat meidän koulutusjärjestelmäämme kustannuksia ja paineita. Esimerkiksi näitä kalliita lukutaito-ongelmiahan esiintyy paljon enemmän turva-paikanhakijoilla kuin valikoidusti maahan muuttavalla väellä. Eli meidän pitäisi pyrkiä ensinnäkin vähempään maahanmuuttoon, toisena parempaan maahanmuuttoon, jos aiomme säästää koulutuksen kustannuksissa rakenteellisesti.

21.08 **Mikaela Nylander r:** Arvoisa puhemies! Harvoin kehutaan hallituksen esityksiä ja ehdotuksia, mutta nyt täytyy kehua: ei tätä säästöä, mutta kiitän hallitusta siitä, että olette tunnistaneeet maahanmuuttajien tarpeen saada koulutusta ja täten myös kotoutetaan heitä paljon paremmin, joten tästä suuri kiitos.

21.09 **Ville Niinistö vihr:** Arvoisa puhemies! Kyllä maan hallituksen puheet ja teot ovat vakavasti ristiriidassa. Me olemme nähneet tämän syksyn aikana sen, kuinka ammatillisen opetuksen ammattilaiset, opettajat ja rehtorit, ja lastensa tulevaisuudesta huolissaan olevat vanhemmat ja erityisesti pienten kuntien sivistysalan ihmiset ovat sanoneet, että näin suurta leikkausta ei voi toteuttaa niin, että otetaan ensiksi rahat pois ja vasta myöhemmin uudistetaan näitä sisältöjä.

Olen itse kiertänyt paljon maakuntia, ja viesti on kaikkialta se, että tämä tulee merkitsemään sitä, että on vähemmän opettajia tai vähemmän koulutuspaikkoja tai yhä kauemmas meneviä koulutuspaikkoja. Nyt hallituksen olisi pitänyt tunnistaa se, että uuden Pisa-tutkimuksen mukaan meillä on jo se riski, että tyttöjen ja poikien väliset oppimiserot ovat kasvaneet ja myös syrjäseutujen ja kaupunkien, menestyvien koulujen ja lähiökoulujen ja syrjäseutujen koulujen väliset oppimiserot ovat kasvaneet. Näiden koulujen nuorten peruskoulumenestykseen pitäisi pystyä panostamaan enemmän, mutta pitäisi myös varmistaa se, että jokaiselle nuorelle on tarjolla toisen asteen koulutuspaikka.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Tämä leikkaus vie Suomea siinä ihan väärään suuntaan. Meille tulee yhä enemmän koulupudokkaita, yhä enemmän nuoria, jotka jäävät ulkopuolelle, ja sen hinta on kova. Jos hallitus olisi yhtään kuunnellut asiantuntijoita, tätä leikkausta olisi vähintään kohtuullistettu tai lykätty. (Puhemies koputtaa) Nyt näin ei ole tapahtunut, ja on suomalaisten nuorten koulutuksen tasa-arvon kannalta todella surullista, että alan ammattilaisten ääntä ei ole kuunneltu ollenkaan. Minun on vaikea ymmärtää, että näin on tässä käynyt. Vaikka hallituspuolueiden kansanedustajat täällä puhuvatkin siitä, että syrjäytymistä ja eriarvoistumista pitäisi ehkäistä, niin eihän tässä päätöksessä ole sitä huomioitu mitenkään, pelkkää puhetta, mutta teot ovat toisia, ja teot ovat kovia, ja se on tosi surullista.

21.11 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Paikaltani. — Täällä on aivan viisaasti todettu se, että nyt kun sitä reformiesitystä ei ole, niin on äärimmäisen vaikeaa puhua nyt pelkästään tästä rahasta.

Sen verran nyt haluan todeta, että tätä uudistusta on valmisteltu pitkään. Siinä on kaksi kantavaa tavoitetta: työelämälähtöisyyden lisääminen ja osaamisperusteisuuden vahvistaminen. Ja tästä työelämälähtöisyyden lisäämisestä kaikki ovat kutakuinkin samaa mieltä.

No, sitten tullaan näihin isoihin kysymyksiin, jotka sivistysvaliokunta joutuu ensi talvena ja keväänä arvioimaan ja analysoimaan: Mistä saadaan työpaikat tähän työelämälähtöisyyteen? Työnantajapuoli aidosti toteaa sen, että se on ihan hyppy tuntemattomaan. Mistä saadaan niille työpaikoille riittävästi päteviä työnhajajia, jotka niitä nuoria siellä ohjaavat? Se tulee muuttamaan opettajien työn roolin aivan ratkaisevasti, ja se on äärimmäisen iso muutos. Tämä on nyt se diplomityö, mikä talvella ja keväällä on edessä, eikä tässäkään kai ole kaikki sanottuna.

Iloinen, lähes onnellinen, olen siitä, että näin moni kansanedustaja on nyt kuitenkin ikään kuin kiinnostunut tästä asiasta (Hälinää) ja ollaan tavallaan kärryillä nyt siitä, missä mennään.

21.12 Maria Tolppanen sd: Puhemies! Täytyy sanoa, että nyt olen aika lailla hämmentynyt, kun kuuntelen hallituspuolueiden puolusteluja 190 miljoonan leikkauksille koulutuksesta. Jos perustelu sille, että tarvitaan tällainen leikkaus, on, että maassa on vääränlaisia maahanmuuttoa ja vääränlaisia maahanmuuttajia koulutetaan, niin kylläpä minä olen hämmästynyt, todella hämmästynyt.

Kyllä tässä kuuluu nytten on kysymys meidän omista nuoristamme. Tässä on kysymys meidän omasta olevasta sukupolvesta ja tulevista sukupolvista, niistä nuorista, joilla ei tällä hetkellä ole koulutuspaikkaa ja joilla ei tällä hetkellä ole työpaikkaa ja joilla ei ole minäkäänlaista tulevaisuutta edessään. He tarvitsevat koulutusta. Me tarvitsemme koulutusta uusille aloille, tämä työelämä muuttuu koko ajan. Nyt pitäisi olla kärppänä paikalla etsimässä niitä koulutussuuntauksia, mihin tarvitaan seuraavaksi työntekijöitä.

Jos meiltä otetaan pois koulutuspaikat maaseudulta, niin maaseutu autioituu ja peräkammarinpoikaistuu. Sieltä ei lähdetä minnekään, sinne jäädään ja jämhädetään, kun ei ole ammattia, kun ei voida työn perässä lähteä mihinkään, kun ei osata mitään. Ei elämää ole pelkästään täällä Helsingissä ja Uudellamaalla. Elämää on ihan ympäri Suomen, ja myös ne nuoret, jotka asuvat pääkaupunkiseudun ulkopuolella, tarvitsevat ammatillisen koulutuksen ja tarvitsevat ammatillista koulutusta — lappilaiset, pohjalaiset, itäsuomalaiset, kaikki tarvitsevat — ja meidän velvollisuutemme on pitää huolta siitä, että koulutusta riittää kaikille.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

21.14 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Nämä 190 miljoonan leikkaukset on todella onnettomasti ajoitettu, kun ottaa huomioon sen, että tuo reformilainsäädäntö on tulossa sittem 2018, ja niin kuin täällä monet kollegat ovat todenneet, tietenkin pelkäämme sitä, että nyt sitten oppilaitoksissa tehdään sellaisia nopealla tempolla tapahtuvia alasajoja ja leikkauksia, jotka ovat epätarkoituksenmukaisia.

Erityisesti täällä on kiinnitetty huomiota myöskin tähän alueelliseen epätasa-arvoon, jota nämä leikkaukset saattavat aiheuttaa. Nimittäin täällä ministeri Grahn-Laasonen on aiemmin luvannut moneen kertaan, että näistä aloituspaikoista ei tulla leikkaamaan, mutta silloin todennäköisesti näitä toimipisteitä tullaan sitten sulkemaan eri puolilla Suomea, ja se tarkoittaa sitten esimerkiksi juuri Itä- ja Pohjois-Suomessa sitä, että nämä välimatkat kasvavat näihin toisen asteen oppilaitoksiin. Ja me olemme juuri saaneet näitä uusimpia Pisa-tietoja, joissa on kerrottu, että erityisesti nämä tyttöjen ja poikien väliset erot alkavat jo tuossa yläasteella, tai nykyisessä yläkoulussa, kasvamaan ja monesti vielä juuri esimerkiksi luonnontieteessä, matematiikassa, tämältyyppisillä aloilla poikien kehitys on huomattavasti ruvennut heikentymään. Ja siinä mielessä tämä voi olla hyvinkin se alku sitten sille syrjäytymiskehitykselle monien poikien kohdalla.

Edustaja Jani Mäkelä täällä aiemmin totesi jotenkin näin, että tämän hallituksen aikana ollaan nyt toteuttamassa kielikokeilua siksi, kun Suomessa ei jotakin kieltä tarvittaisi jollakin alueella. Nyt vähän ristiriitainen olo jäi tästä hänen heitostaan, koska minä nyt ymmärrän, että esimerkiksi Seinäjoella tullaan tulevaisuudessa hallituksen näkemyksen mukaan hyvinkin paljon tarvitsemaan ruotsin kieltä ja tarvitaan lääkäreitä ja hoitohenkilökuntaa, erityisesti nimenomaan ruotsinkielentaitoisia. Nyt tarvittaisiin oikeastaan vähän Mäkelältä selvennystä: tarvitaanko sitä (Puhemies koputtaa) vai eikö sitä tarvita?

21.16 **Joakim Strand r:** Arvoisa puhemies! On aina välillä hyvä hieman pysähtyä ja miettiä, miksi erilaisia säästöihin tähtäviä uudistuksia ja tasapainottamistoimenpiteitä tarvitaan. Pääsyy on yksinkertaisesti siinä, että vienti ei vedä tarpeeksi hyvin. Uusia teollisia työpaikkoja — jos vähän katsoo tilastoja — on viimeisen 10 vuoden aikana syntynyt lähinnä Vaasan energiaklusteriin. Hallituksen esityksiä kun lukee, niin aika harvoin näkee, että olisi ylipäätään peilattu suhteessa viennin toimintaedellytyksiin. En tiedä, ehkä viennin edistäminen ei tarpeeksi paljon kiinnosta. Mutta se raha tulee kuitenkin sieltä.

21.17 **Jani Mäkelä ps:** Puhemies! Edustaja Tolppanen valitettavasti taisi juuri poistua kuuntelemasta kehujani, sillä olisin sanonut, että olen hänen kanssaan täysin samaa mieltä. Nimenomaan asiansahan on niin, että Suomen nuoret tarvitsevat näitä väheneviä koulutusresurssejamme, ja juuri siksi mielestäni maahanmuuton aiheuttamia resurssimenetyksiä pitäisi vähentää.

Mutta toiseen asiaan: Täällä mainittiin vapaa sivistystyö siinä merkityksessä, että sen väheneviä resursseja käytettäisiin maahanmuuttajien kielikoulutukseen. Mielestäni tällainen vastuun sysääminen ja siirto ei missään tapauksessa voi olla oikein. Itsekin vapaan sivistystyön puolella tietotekniikkaa opettaneena tiedän sen työn arvon. Ne vähät resurssit on käytettävä monipuolisesti suomalaisten kouluttamiseen ja sivistämiseen.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi opintotukilain ja tuloverolain 127 d §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 229/2016 vp
Lakialoite LA 87, 101/2016 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 17/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain ja elatustukilain 6 ja 8 §:n muuttamisesta sekä eräiksi muiksi avioliittolain muutokseen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 232/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 40/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi päästökaupasta johtuvien epäsuorien kustannusten kompensoimisesta

Hallituksen esitys HE 147/2016 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 29/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle hankintamenettelyä koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 108/2016 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 31/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 233/2016 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 32/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä työsopimuslain 13 luvun 6 §:n muuttamisesta ja 1 luvun 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 209/2016 vp
Toimenpidealoite TPA 13, 19/2015 vp, 48/2016 vp
Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 231/2016 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 19/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perusopetuslain 29 §:n, lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 28 ja 35 a §:n, oppilas- ja opiskelijahuoltolain sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 206/2016 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 18/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perustulokokeilusta sekä tuloverolain 92 §:n ja ennakkoperintälain 17 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 215/2016 vp
Lakialoite LA 103/2016 vp
Toimenpidealoite TPA 56/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 42/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 250/2016 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 26/2016 vp

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle puolustusmateriaalialan pohjoismaisesta yhteistyöstä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä laiksi puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta pohjoismaiden välillä tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 253/2016 vp

Valiokunnan mietintö PuVM 3/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä

Hallituksen esitys HE 204/2016 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 20/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleisistä kirjastoista ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 238/2016 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 21/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

21. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta sekä julkisen talouden monivuotisia kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun lain 3 ja 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 236/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 32/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

22. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntalain 150 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 212/2016 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 24/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

23. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arpajaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 132/2016 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 25/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

24. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain 193 §:n ja 197 §:n 2 momentin muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 234/2016 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 15/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

25. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi luotsauslain ja alusliikennepalvelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 207/2016 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 26/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

26. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Liikenneturvasta annetun lain muuttamisesta ja laiksi tie- ja maastoliikenneonnettomuuksien tutkinnasta

Hallituksen esitys HE 240/2016 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 27/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

27. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 195/2016 vp
Valiokunnan mietintö MmVM 19/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

28. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Suomen metsäkeskuksesta annetun lain ja Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 223/2016 vp
Valiokunnan mietintö MmVM 21/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

29. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista sekä varhaiskasvatuslain 13 §:n ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 205/2016 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 16/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

30. Hallituksen esitys eduskunnalle eläketukilain ja laiksi tuloverolain 63 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 226/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 37/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

31. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 230/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 38/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

32. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjien lomituspalvelulain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 182/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 39/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

33. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta, tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä ja sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 225/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 41/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

34. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain, valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 8 b §:n ja valtion vientitakuista annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 243/2016 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 28/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

35. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Innovaatorahoituskeskus Tekesistä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 248/2016 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 30/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

36. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 197/2016 vp
Valiokunnan mietintö TyVM 14/2016 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

37. Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko

Valtioneuvoston selonteko VNS 6/2016 vp
Valiokunnan mietintö UaVM 9/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.12.2016 pidettävään täysistuntoon.

38. Hallituksen esitys eduskunnalle ennakonkannon ja eräiden muiden verotusmenettelyjen uudistamista koskevaiksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 237/2016 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 34/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.12.2016 pidettävään täysistuntoon.

39. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 133/2016 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 27/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.12.2016 pidettävään täysistuntoon.

40. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perusopetuslain 1 ja 46 §:n ja kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 178/2016 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 19/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.12.2016 pidettävään täysistuntoon.

41. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kirjanpitolain muuttamisesta ja eräksi siihen liit- tyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 208/2016 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 33/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.12.2016 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 129/2016 vp

42. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 224/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 43/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin asian kiireellisyyden vuoksi pöydälle seuraavaan, tänään 12.12.2016 pidettävään täysistuntoon.

43. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 140/2016 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 28/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin asian kiireellisyyden vuoksi pöydälle seuraavaan, tänään 12.12.2016 pidettävään täysistuntoon.

44. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään maanantaina 12.12.2016 klo 21.40. Täysistunto lopetettiin klo 21.19.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen